

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ฉันทลักษณ์ จันทศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2547

THE ACADEMIC ENVIRONMENT OF THE INTERNATIONAL PROGRAM OF
FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY, CHULALONGKORN UNIVERSITY

A THESIS
BY
CHANTALUCK CHANTSRI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2004

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ
ของ
ฉันทลักษณ์ จันทศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2547

ฉันทลักษณ์ จันทรศรี. (2547). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์. อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลกู

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนิสิต ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ จำนวน 76 คน และนิสิต จำนวน 169 คน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับมาก

2. นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับปานกลาง

3. อาจารย์และนิสิตมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

8. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการ และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

9. นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบริการทางวิชาการ นิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศและสาขาวิชาการบัญชี มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

THE ACADEMIC ENVIRONMENT OF THE INTERNATIONAL PROGRAM OF
FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY, CHULALONGKORN UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
CHANTALUCK CHANTSRI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2004

Chantaluck Chantsri. (2004). *The Academic Environment of the International Program of Faculty of Commerce and Accountancy, Chulalongkorn University*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Suwaporn Tungsomworapongs, Dr. Jaruwan Skulkhu.

The purpose of this research is aimed at studying and comparing the attitude of lecturers and students toward academic environment of the BBA international program in 5 aspects: curriculum, management, academic services, lecturer-student relationship, and academic cooperation. The data was collected from 76 lecturers and 169 students. The questionnaires is a five point rating scale with the reliability of 0.97. The statistics methods used for data analysis were means, standard deviation, t-test, one way analysis of variance, and Scheffe's test. The research findings revealed as follows:

1. The lecturers were highly satisfied with overall academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University. When each aspect was taken in consideration, lecturers were also highly satisfied with the academic environment.
2. The students were moderately satisfied with overall academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University. When each aspect was taken in consideration, lecturers were also moderately satisfied with the academic environment.
3. Lecturers and students had significant differences in their opinions on academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University in each and overall aspects at the .05 level.
4. Male and female lecturers had no significant differences in their opinions on academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University in each and overall aspects.
5. Lecturers with different education backgrounds had no significant differences in their opinions on academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University in each and overall aspects.
6. Lecturers with different teaching experiences had no significant differences in their opinions on academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University in each and overall aspects.

7. Male and female students had no significant differences in their opinions on academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University in each and overall aspects, except for the aspect of lecturer-student relationship.

8. Students with different years of study had significant differences in their opinions on academic services and overall aspects of academic environment of BBA international program, Chulalongkorn University at the .05 level.

9. Students with different major fields of study had no significant differences in their opinions on academic environment of the BBA international program, Chulalongkorn University in each and overall aspects, except for the aspect of academic services.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของ
นางสาวฉันทลักษณ์ จันทร์ศรี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคุ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนารงค์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.อรณพ โพธิสุข)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ การตรวจแก้ไขด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ และอาจารย์ ดร.อรอนพ โพธิสุข กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ร่วมเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พอพันธ์ วัชจิตพันธ์ รองศาสตราจารย์ จลีพร โกลากุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และอาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์และนิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือแนะนำ ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อมานิต จันท์ศรี คุณแม่บุญพึง จันท์ศรี พี่ๆ ญาติๆ และหลานทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ พี่ๆ เพื่อนๆ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ฉันทลักษณ์ จันท์ศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ตัวแปรที่ศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	12
วิธีการศึกษาและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	14
องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	16
รูปแบบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	19
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา.....	23
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร.....	23
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน.....	30
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการจัดบริการทางวิชาการ.....	36
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการ ระหว่างอาจารย์กับนิสิต.....	38
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านความร่วมมือทางวิชาการ.....	40
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรนานาชาติ.....	47
ความหมายและขอบข่ายของหลักสูตรนานาชาติ.....	48
สภาพปัจจุบันของอุดมศึกษาไทยในระบบนานาชาติ.....	50
เกณฑ์สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นหลักสูตรนานาชาติ.....	51
องค์ประกอบของหลักสูตรนานาชาติ.....	52
การจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
ลักษณะของแบบสอบถาม.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การจัดกระทำข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	95
วิธีดำเนินการวิจัย.....	96
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	116
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	131
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	132
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	145
ภาคผนวก ค หนังสือรับรองเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	151
ภาคผนวก ง คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย.....	154
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	156

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ.....	56
2	จำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ.....	60
3	จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	63
4	จำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	64
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวม.....	65
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตร เป็นรายชื่อ.....	66
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นรายชื่อ.....	68
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการ เป็นรายชื่อ.....	70
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต เป็นรายชื่อ.....	72
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความร่วมมือทางวิชาการ เป็นรายชื่อ.....	74
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	75

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	76
13	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	77
14	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	78
15	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปี.....	79
16	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา.....	80
17	เปรียบเทียบทักษะระหว่างอาจารย์กับนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม.....	81
18	เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	82
19	เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	83

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
20	เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	84
21	เปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	85
22	เปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปี.....	86
23	ทดสอบความแตกต่างของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่..	87
24	ทดสอบความแตกต่างของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย โดยรวม จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	88
25	เปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทาง วิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา ที่ศึกษา.....	89
26	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทาง วิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน.....	90
27	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทาง วิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน.....	92

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	องค์ประกอบของหลักสูตร.....	29
2	ระบบการเรียนรู้การสอนของกลาสเซอร์.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญในทุกๆ ด้าน และเป็นกลไกหลักในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม และคุณภาพเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานและปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง เพื่อให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ร่วมมือ และแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ คัดสรรในสังคมโลก ความสามารถในการแข่งขันของประเทศขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ สำหรับปัจจัยที่เป็นรากฐานสำคัญในการกำหนดขีดความสามารถของประเทศต่างๆ คือ คุณภาพของคนในประเทศนั้น ประเทศใดคนในชาติมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถสูง ประเทศนั้นย่อมมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงไปด้วย ข้อได้เปรียบที่สำคัญจึงอยู่ที่การมีกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ มีภูมิปัญญา รู้เท่าทันคน รู้เท่าทันโลก สามารถปรับตัวได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับสากล ทั้งยังสามารถประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ เทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ประเทศ แก่ตนเอง และแก่สังคมได้ สังคมจึงคาดหวังว่า สถาบันอุดมศึกษาของชาติน่าจะสร้างผู้นำสังคมที่เก่งและดี สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ เป็นแหล่งอ้างอิงหรือแหล่งความรู้ของประเทศที่เชื่อถือได้ รวมทั้งเป็นแหล่งที่สามารถประกันความสำเร็จในชีวิตได้ (สำนักบริหารวิชาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543 : 2)

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิต การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจให้แก่บัณฑิตศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปว่า บัณฑิตที่จบออกไปจะมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและพัฒนาประเทศชาติ เพื่อให้อยู่รอดและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2545 : 3) ดังนั้นมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงและทางอ้อมขึ้นอยู่กับลักษณะของงานนั้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 1) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่เป็นองค์ประกอบ ได้แก่ คุณภาพอาจารย์ คุณภาพนักศึกษา การบริหารงานและบรรยากาศทางวิชาการ (นิพนธ์ วรรณเวช. 2538 : 2) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางวิชาการเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นสภาพการณ์ที่ครอบคลุม

ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจน การวัดและประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและ จุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 2) การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่เหมาะสมโดยสามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงสุดและสามารถนำไปปฏิบัติ ได้จริง ผู้เกี่ยวข้องจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในด้านหลักสูตร บรรยากาศการเรียนการสอน การจัดบริการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมยังเป็นสิ่งบังคับให้ทุกคนในสังคมสถาบันต้องประพฤติปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ข้อบังคับ และการกระทำกิจกรรมต่างๆ เป็นการ เสริมแรงให้นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะแสดงออกเพื่อเสริมสร้างบุคลิกของตนเอง (Astin. 1993 : 32-33)

ปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ตลอดจนความ เปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ของประชาคมโลก ทำให้อุดมศึกษาต้องปรับเปลี่ยนทิศทางให้มี ความเป็นนานาชาติ (Internationalization) เพื่อให้สอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับนานาชาติ ประเทศ โดยมุ่งยกระดับมาตรฐานและสมรรถนะของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาไทย ให้มีมาตรฐานสากล ทั้งในเชิงวิชาการและการบริหารมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งส่งเสริมให้ มหาวิทยาลัยเข้าไปมีบทบาททางวิชาการในเวทีนานาชาติ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาไทยต่าง ตระหนักถึงบทบาทในการพัฒนาวิชาการสู่ระดับนานาชาติ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริม งานวิชาการให้เกิดสากลสภาพ ทำให้มหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นที่เชื่อถือและยอมรับในวงการ ศึกษาชั้นสูงของโลก (พงษ์พัชรินทร์ พุฒวนะ. 2543 : 31) ซึ่งสุชาติ ชินะจิตร (2540 : 195) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความเป็นนานาชาติของการอุดมศึกษาว่ามาจากเหตุผล หลายประการดังนี้

1. เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้แก่นิสิตนักศึกษา และบุคลากรในอันที่จะมีความรู้ ความเข้าใจ ที่กว้างไกล ไม่เฉพาะเรื่องของประเทศเท่านั้น
2. กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสถาบันไม่อาจ ดำเนินการอยู่ได้โดยลำพัง
3. เพื่อสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรม วิธีคิดที่แตกต่างกัน อันจะทำให้เกิดการอยู่ ร่วมกันอย่างสันติ
4. เพื่อขยายมิติของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม
5. เพื่อการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและวิทยาศาสตร์

แนวคิดความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาจึงหมายถึงการทำให้มหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับจากวงการวิชาการนานาชาติว่าอยู่ในระดับสากล ทรงไว้ซึ่งความแข็งแกร่งทางวิชาการบนพื้นฐานของการศึกษาที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม กระบวนการของความเป็นนานาชาติในอุดมศึกษา จึงเป็นกระบวนการในการพัฒนาวิชาการทั้งสถาบัน (พงษ์พัชรินทร พุทธวณิช. 2543 : 29) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างอุดมศึกษาไทยกับสถาบันวิชาการในต่างประเทศที่กล่าวว่า ความร่วมมือในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม เป็นไปเพื่อสนองเป้าหมายที่สำคัญ เช่น การบรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอน และขยายโอกาสในการให้บริการวิชาการสู่ประชาคมโลก (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 55)

จากนโยบายดังกล่าวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักถึงความสำคัญถึงบทบาทในการพัฒนาวิชาการสู่ระดับนานาชาติ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมงานวิชาการให้เกิดสภาพทำให้มหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นที่เชื่อถือ และยอมรับในวงการการศึกษาชั้นสูงของโลก (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2542 ก : 14) นอกจากนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาจะต้องกำหนดภารกิจหลักในอนาคตให้มีคุณลักษณะของความเป็นสากล และมีส่วนเสริมบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก ตลอดจนกำหนดภาระหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองต่อความต้องการกำลังคนในระบบเศรษฐกิจนานาชาติที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยดำเนินนโยบายตามแผนอุดมศึกษาระยะยาวของทบวงมหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2533-2547) ซึ่งระบุไว้ดังนี้

1. เพิ่มจำนวนหลักสูตรนานาชาติทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา
2. ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิต เพื่อเสริมบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก พัฒนาคุณลักษณะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้งเน้นทักษะพื้นฐานบางด้านมากขึ้นในการผลิตบัณฑิต เช่น ทักษะด้านภาษา การจัดการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
3. พัฒนาหลักสูตรรูปแบบใหม่ที่มีความหลากหลาย เพื่อกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน
4. พัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนสากลเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ทักษะด้านภาษา การจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะด้านภาษาที่มีการจัดการสอนภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาที่สองเพิ่มมากขึ้น
5. มีกิจกรรมทางวิชาการนานาชาติและกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น
6. พัฒนาคุณภาพบัณฑิตและกำลังคนในตลาดแรงงานทุกระดับเพื่อให้เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศและการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ฝ่ายวิชาการ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537 : 3)

จากนโยบายดังกล่าว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานในการพัฒนาสู่ความเป็นนานาชาติ คือการสร้างงานวิชาการให้เป็นนานาชาติ (Internationalization of the Academic Work) ดังนี้ (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2542 ข : 33)

1. การจัดหลักสูตรนานาชาติ การรักษามาตรฐานของหลักสูตรทั่วไปนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีแนวคิดที่ชัดเจนในการเปิดหลักสูตรนานาชาติเพื่อให้เกิดมาตรฐานของหลักสูตรที่เป็นนานาชาติอย่างแท้จริง

2. การสร้างงานวิชาการ คือ การเสริมสร้างงานวิจัยให้เป็นเครื่องมือในการก้าวสู่ความเป็นนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีเป้าหมายและแนวคิดในการพัฒนาสู่การเป็น “มหาวิทยาลัยวิจัย” ทั้งในด้านการสนับสนุนงานวิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และในด้านการเสริมศักยภาพของอาจารย์และองค์กรในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2542 ก : 15-18)

3. การสร้างความร่วมมือทางวิชาการในระดับนานาชาติเป็นกลไกหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการนำเข้้องค์ความรู้ที่ทันสมัย การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นิสิต รวมถึงการร่วมมือในงานวิจัย โดยอาศัยหลักของการร่วมมือช่วยเหลือค่าใช้จ่ายทำให้สามารถประหยัดทรัพยากรของมหาวิทยาลัยได้อย่างมาก

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันวิชาการที่มุ่งเน้นในการสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นที่ยอมรับและต้องการทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ และสามารถชี้นำทางธุรกิจได้ สร้างองค์ความรู้ และผลงานทางวิชาการ ตลอดจนให้บริการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีบทบาทในการชี้นำสังคมและการพัฒนาประเทศ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยภาควิชา 5 ภาควิชา และหลักสูตรนานาชาติ 1 หลักสูตร คือ ภาควิชาการบัญชี ภาควิชาพาณิชยศาสตร์ ภาควิชาสถิติ ภาควิชาการธนาคารและการเงิน ภาควิชาการตลาด และหลักสูตรนานาชาติ (ฝ่ายวิชาการ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547 : 1) ซึ่งเป็นหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรีหลักสูตรแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยสาขาวิชา 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (Bachelor of Business Administration in International Business Management) และสาขาวิชาการบัญชี (Bachelor of Business Administration in Accounting) เพื่อสนองความต้องการของยุคโลกาภิวัตน์ และเพื่อส่งเสริมให้การติดตามธุรกิจข้ามชาติเป็นไปได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็น

สื่อกลาง ทำให้เกิดความต้องการทรัพยากรบุคคลที่สามารถติดต่อสื่อสารทำธุรกิจระหว่างประเทศได้ (สำนักงานสารนิเทศ. 2540 : 3)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการยังมีปัญหาในด้านต่างๆ หลายประการดังนี้

1. ด้านหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ประธานดำเนินงานหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) พบว่า การเปิดรายวิชาในหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตเลือกเรียนมีไม่มากนัก ทำให้ขาดแรงจูงใจจากนิสิตต่างชาติที่จะมาศึกษากับคณะ รวมทั้งการออกไปรายงานผลการศึกษา (Transcript) ให้นิสิตต่างชาติที่มาศึกษาที่มีความล่าช้า เนื่องจากการลงทะเบียนรายวิชาไม่ตรงกับภาคปกติของมหาวิทยาลัย ทำให้ต้องรอข้อมูลในการดำเนินการด้านต่างๆ นอกจากนี้ การเทียบรายวิชาเพื่อให้บัณฑิตไปศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศมีความล่าช้า รวมทั้งหลักสูตรไม่ได้มีการปรับปรุงให้ทันสมัย และขาดการประเมินหลักสูตรให้ทันกับสภาพการณ์ปัจจุบัน (พอพันธ์ วัชจิตพันธ์. 2545 : สัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของมติชนสุดสัปดาห์ (2544 : 18) รายงานว่า สถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนเกือบทุกแห่งเปิดหลักสูตรนานาชาติอย่างกว้างขวาง ทำให้มีการแข่งขันสูง และหลักสูตรนานาชาติไม่ได้รับการประเมินคุณภาพ ทำให้นิสิตต่างชาติขาดความมั่นใจในการเข้าศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไทย นอกจากนี้ การเปิดหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ อาจไม่สอดคล้องกับการดำเนินการหลายเรื่อง เช่น การสนับสนุนอาจารย์ให้ผลิตตำราภาษาไทย เป็นต้น (ฝ่ายวิชาการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539 : 8-9)

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า จำนวนนิสิตของคณะที่ต้องการไปศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่เป็นคู่สัญญา มีมากกว่านิสิตต่างประเทศที่ต้องการมาศึกษากับคณะ รวมทั้งการดึงดูดนักศึกษาต่างชาติมาศึกษามีน้อย นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศสูง และนิสิตบางรายไม่สามารถเดินทางไปได้ (พอพันธ์ วัชจิตพันธ์. 2545 : สัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับเทียนฉาย กิระนันท์ (2542 : 8) ได้กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศค่อนข้างสูง และนิสิตต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายนี้ส่วนหนึ่งด้วย นอกจากนี้ ฝ่ายวิชาการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี (2543 ก) ได้รายงานว่ ความไม่พร้อมของนิสิตในด้านความรู้ภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะนิสิตที่จะไปศึกษาในประเทศที่ไม่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ รวมทั้งนิสิตบางส่วนขาดการปรับตัวในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และไม่สามารถสืบค้นข้อมูลจากต่างประเทศด้วยตนเองได้ ทำให้ขาดโอกาสในการไปศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยคู่สัญญา นอกจากนี้ เทียนฉาย กิระนันท์ (2542 : 8) ยังได้

กล่าวถึงความไม่พร้อมของอาจารย์ในการสอนเป็นภาษาต่างประเทศ รวมทั้งข้อจำกัดด้านอาจารย์ผู้สอน และเครื่องมืออุปกรณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยในการทำวิจัยของอาจารย์ผู้สอนด้วย

3. ด้านการจัดบริการทางวิชาการ จากการสัมภาษณ์ประธานดำเนินงานหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) พบว่า ระบบการลงทะเบียน และการกำหนดตารางเรียนล่าช้า รวมทั้งระยะเวลาการเปิด-ปิดภาคการศึกษาของนิสิตหลักสูตรนานาชาติไม่ตรงกับนิสิตหลักสูตรปกติ ทำให้เกิดปัญหาในการลงทะเบียนเรียน บางครั้งมีการเปลี่ยนแปลงทำให้นิสิตเตรียมวิชาที่จะลงทะเบียนเรียนไม่ทัน (พอพันธ์ วัชจิตพันธ์. 2545 : สัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับเทียนฉาย กิระนันท์ (2542 : 8) ที่กล่าวว่า การจัดภาคการศึกษา เกิดความเหลื่อมระหว่างกำหนดเปิด-ปิดภาคการศึกษาของหลักสูตรปกติกับหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งมักทำให้นิสิตค่อนข้างเสียเปรียบในการไปศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยคู่สัญญา นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี (2543 ข) ได้รายงานว่าการไม่ยอมรับการถ่ายโอนหน่วยกิตและงบประมาณที่จำกัด ทำให้ผู้ที่ไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายสมทบเสียโอกาสในการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน เนื่องจากมหาวิทยาลัยยังขาดกลไกให้มีการถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินผลโครงการแลกเปลี่ยนนิสิตโครงการนำร่องด้านการถ่ายโอนหน่วยกิตของ UMAP ภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับต่างประเทศ พ.ศ. 2542 พบว่า โครงการแลกเปลี่ยนนิสิตมีปัญหาอุปสรรคด้านการไม่ยอมรับการถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ

4. ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต จากการศึกษาของโคแกน (Cogan.1975 : 135-139) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน ยิ่งอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ต่อกันมาก จะส่งผลให้นิสิตมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสุดมาก นิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์จะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และทำให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น แต่จากการสัมภาษณ์ประธานดำเนินงานหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ให้ความเห็นว่า อาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ทางวิชาการค่อนข้างน้อย เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนได้จัดตารางเวลาให้นิสิตเข้าพบ แต่นิสิตไม่ค่อยเข้าพบ นอกจากนี้ คณะได้ให้ความสนับสนุนให้นิสิตทำกิจกรรมทางวิชาการ แต่นิสิตไม่พร้อมและไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากนิสิตหลักสูตรนานาชาติกับนิสิตหลักสูตรปกติมีเวลาเรียนไม่ตรงกัน ซึ่งเกิดจากความเหลื่อมของภาคการศึกษา (พอพันธ์ วัชจิตพันธ์. 2545 : สัมภาษณ์)

5. ด้านความร่วมมือทางวิชาการ ประธานดำเนินงานหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ได้กล่าวถึง ข้อตกลงแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศว่าส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยนนิสิต แต่การแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างอาจารย์มีน้อย

(พอฟันท์ วัชรจิตพันธ์. 2545 : สัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับเทียนฉาย กิระนันท์ (2542 : 8) ที่กล่าวว่า ข้อตกลงแลกเปลี่ยนนิสิตมีการพัฒนาได้น้อย เมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ของข้อตกลงต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ และสอดคล้องกับรายงานจากมติชนสุดสัปดาห์ (2544 : 19) ได้รายงานว่า ข้อตกลงความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศมีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังน้อย ส่วนใหญ่เป็นการทำความตกลงโดยไม่ได้มีการปฏิบัติ นอกจากนี้ จากรายงานของฝ่ายวิชาการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี (2543 ข) รายงานว่า มหาวิทยาลัยต่างประเทศที่เป็นคู่สัญญากับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง ในส่วนของผลงานวิจัย เทียนฉาย กิระนันท์ (2542 : 19-20) กล่าวว่า ผลงานวิจัยมีการตีพิมพ์เผยแพร่และยังไม่สามารถแสดงความก้าวหน้าได้ชัดเจนมากนัก รวมทั้งข้อตกลงโครงการวิจัยและหุ้นส่วนการวิจัยในระดับนานาชาติยังด้อยความแข็งแกร่งอยู่มาก

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางวิชาการเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นการศึกษาวิจัยด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยที่เป็นระบบแบบแผนมาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และจะได้นำผลจากการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางวิชาการให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานิสิตให้มีศักยภาพสูงต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ และโดยรวม

2. เปรียบเทียบทัศนะระหว่างอาจารย์กับนิสิต ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวม

3. เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

4. เปรียบเทียบทักษะของนิสิต ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และอาจารย์ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา และปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูงในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ จำนวน 83 คน นิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 296 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 379 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 สถานภาพของอาจารย์ ประกอบด้วย

1.1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง

1.1.2 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.1.3 ประสบการณ์ในการสอน แบ่งเป็น 1-5 ปี, 6-10 ปี, 10 ปีขึ้นไป

1.2 สถานภาพของนิสิต ประกอบด้วย

1.2.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง

1.2.2 ชั้นปี แบ่งเป็น ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4

1.2.3 สาขาวิชาที่ศึกษา แบ่งเป็น สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ และสาขาวิชาการบัญชี

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และความเชื่อมั่น ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงลักษณะใดลักษณะหนึ่งออกมาที่สะท้อนถึงความคิดเห็นหรือความเหมาะสม เช่น ความรู้สึกประทับใจหรือไม่ประทับใจ พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในงานวิจัยนี้หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง ลักษณะ สภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยสภาพการณ์ต่างๆ ดังนี้

ด้านหลักสูตร หมายถึง ลักษณะ สภาพการณ์เกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความทันสมัยและการนำไปใช้ การสอดแทรกจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะ สภาพการณ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของอาจารย์ในการสอน การวางแผนการสอน วิธีจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน การจัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอน การวัดผล การเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน

ด้านการจัดบริการทางวิชาการ หมายถึง ลักษณะ สภาพการณ์เกี่ยวกับการจัดดำเนินการที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการช่วยเหลืออาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับบริการทางวิชาการต่างๆ รวมถึงระบบการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การจัดบริการของศูนย์คอมพิวเตอร์และการจัดบริการของห้องสมุด ตลอดจนการจัดบริการด้านต่างๆ ของคณะ ได้แก่ ศูนย์การศึกษา ศูนย์การวิจัย การลงทะเบียนเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นิสิตได้พัฒนาทางด้านวิชาการ

ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต หมายถึง ลักษณะ สภาพการณ์เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างอาจารย์กับนิสิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การให้คำแนะนำปรึกษา การส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตมีพัฒนาการในการเรียนรู้ และให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ หมายถึง ลักษณะ สภาพการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศของอาจารย์และนิสิตในด้านการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การจัดหาทุนศึกษาวิจัย การเทียบโอนหน่วยกิต และการปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนนิสิตกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2545 ประกอบด้วยนิสิต 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ และสาขาวิชาการบัญชี

สมมติฐานในการวิจัย

1. อาจารย์และนิสิต มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
2. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
3. อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
4. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน

5. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน

6. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน

7. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้นำเสนอตามสาระสำคัญดังนี้ คือ ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา วิธีการศึกษาและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา รูปแบบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรนานาชาติ ความหมายและขอบข่ายของหลักสูตรนานาชาติ สภาพปัจจุบันของอุดมศึกษาไทยในระบบนานาชาติ เกณฑ์สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นหลักสูตรนานาชาติ องค์ประกอบของหลักสูตรนานาชาติ การจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีเทคนิคและวิธีการศึกษาได้หลายอย่าง และสภาพแวดล้อมที่ทำการศึกษาก็แตกต่างกันออกไป บางคนศึกษาในลักษณะรวมๆ บางคนศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านบริหาร ด้านวิชาการ หรือด้านสังคม เป็นต้น ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก การกำหนดความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาโดย ฮาโรลด์ (Harold. 1976 : 233) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมหมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครองและกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง จนเกิดการพัฒนาค้นคว้า สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะและความสนใจ เช่น เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบัน สภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการและสังคมจะแตกต่างไปจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทางด้านวิชาการ นักศึกษาจะเรียนวิชาชีพหรือวิชาเฉพาะในชั้นสูงขึ้น จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง และต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทางด้านสังคม นักศึกษาจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ เช่น เข้าร่วมกิจกรรมของสถาบัน ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ และจะต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นผู้ใหญ่ตามความคาดหวังของสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ คีแฮมเมอร์ (อิฐฐพร หิรัญพฤษ. 2539 : 2; อ้างอิงจาก Ekehammer. 1974 : 1027) ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมไว้ 3 ทฤษฎี คือ

1. บุคคลนิยม (Personologism) คือ พฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่กระทำโดยอ้างว่าทำตามความนิยมของคนส่วนใหญ่

2. สถานการณ์นิยม (Situationalism) คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่กระทำเนื่องจากถูกกระทบจากสภาพแวดล้อมหรือบริบทต่างๆ บุคคลจึงปรับพฤติกรรมไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism) คือ พฤติกรรมที่บุคคลกระทำต่อตัวแปรตามสถานการณ์ที่มากระทบ พฤติกรรมจึงเป็นผลจากตัวเขาเองและสิ่งแวดล้อม

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับทฤษฎีการติดตัวของเพอร์วิน (Pascarella and Terenzini. 1991 : 50-51; อ้างอิงจาก Pervin. 1967 : 243) ที่กล่าวว่า บุคคลจะปฏิบัติดีขึ้นและพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่จะลดความขัดแย้งในการรับรู้ตนเองจริงและการรับรู้ตนเองในอุดมคติ ซึ่งทฤษฎีนี้มีข้อตกลงเบื้องต้น 3 ประการคือ 1) บุคคลจะมีข้อขัดแย้งระหว่างการรับรู้ตนเองตามความเป็นจริงกับการรับรู้ตนเองในอุดมคติ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจและเจ็บปวด 2) บุคคลจะพยายามเข้าหาสภาพแวดล้อมที่ทำให้เขาพบตนเองในอุดมคติ และหนีสภาพแวดล้อมที่ทำให้เขาไม่เป็นไปตามอุดมคตินั้น และ 3) เมื่อพบว่าตัวจริงและอุดมคติขัดแย้งกันอย่างรุนแรง บุคคลจะค้นหาและตัดสินใจในสิ่งที่สำคัญที่สุด

นอกจากนี้ ชิคเกอร์ริงและแบลคเบอร์น (Chickering and Blackburn. 1970 : 7) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงหลักสูตร การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวนโยบายของสถานศึกษา และบรรยากาศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับฮีส์ท์ (Heist. 1970 : 40) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่นักศึกษามักแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสถาบันเกี่ยวกับการเรียนการสอนคือ 1) หลักสูตร 2) บรรยากาศในการเรียนการสอน 3) คุณภาพของผู้สอน 4) วิธีสอน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งคล้ายคลึงกับความเห็นของแซนด์ฟอร์ด (Sandford. 1972 : 17-18) ที่กล่าวว่านักศึกษามักจะแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันเกี่ยวกับการเรียนการสอนในองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ 1) พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอน 2) หลักสูตร 3) กฎระเบียบวินัย 4) การบริการวิชาการ

นอกจากนี้ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. 2533 : 8; อ้างอิงจาก วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2530) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน (Learning Environment) หมายถึง สภาพ สภาวะใดๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete Environment) หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) ได้แก่ สภาพต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่

ต้นไม้ พืช ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract Environment) หรือสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (Psychological Environment) ได้แก่ ระบบคุณค่าที่ยึดถือ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมของกลุ่มสังคม ขาวสาร ความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของตัวเองหรือคนอื่นก็ตาม

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษายังหมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ แนวความคิด และลักษณะทางกายภาพที่เป็นสิ่งบังคับให้ทุกคนในสังคมสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณอาคาร สถานที่ สภาพเหตุการณ์ การขัดแย้ง การประสานงาน แนวคิด ปรัชญา อุดมการณ์อันหลากหลาย พฤติกรรมการทำตามกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมในสถาบันที่เสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดความต้องการในการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถของตนได้ (Pace and Stern. 1965 : 260)

จากความหมายและความสำคัญดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา หมายรวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายในสถาบันทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และบรรยากาศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาในทุกๆ ด้านของมวลสมาชิกในสถาบันอุดมศึกษา

วิธีการศึกษาและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

วิธีการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งเฟลด์แมน (Feldman. 1972 : 143-148) ได้สรุปวิธีการศึกษาไว้ 6 วิธี คือ

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมในด้านมานุษยวิทยา สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานทำให้เข้าใจวิธีการในศาสตร์แขนงอื่นๆ เช่น ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา และรัฐศาสตร์

2. การศึกษาสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไปที่มีความแตกต่างกัน เช่น การจัดหลักสูตร ระดับการศึกษา สถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาตามลักษณะภูมิศาสตร์

3. การศึกษาสภาพแวดล้อมในด้านประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยา และลักษณะที่เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยสามารถใช้เครื่องมือประเมินที่เรียกว่า เทคนิคการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัย (The Environment Assessment Technique หรือ EAT)

4. การศึกษาสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาบรรยากาศในสถาบันการศึกษา ซึ่งเพสและสเตอร์น (Pace and Stern) ใช้เครื่องมือประเมินที่เรียกว่า ดัชนีลักษณะมหาวิทยาลัย (The College Characteristics Index หรือ CCI) และมาตราวัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (The College and University Environment Scale หรือ CUES)

5. การศึกษาสิ่งเร้าของสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ซึ่งเชื่อว่ามีพลังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาธน์ของสมาชิกในวิทยาลัยโดยเฉพาะนักศึกษา แอสติน (Astin) ได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาที่เรียกว่าแบบสำรวจกิจกรรมมหาวิทยาลัย (The Inventory of College Activities หรือ ICA)

6. การศึกษาสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ ธรรมชาติทางสังคม และโครงสร้างทางอำนาจในมหาวิทยาลัย ธรรมชาติ และนิสิตในการจัดการทางสังคมในมหาวิทยาลัย

เลย์แมน (Layman. 1976 : 7210-A) ได้ศึกษาทิศทางของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยแห่งโอกลาโฮมา (Oklahoma State University) ผลการศึกษา พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีผลต่อนิสิตในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย และยังพบว่าความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แอสติน (Astin. 1993 : 80-81) ได้สร้างทฤษฎี I-E-O Model เพื่อศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษามาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี โดยได้ใช้ทฤษฎี I-E-O (The I-E-O Model) เป็นกรอบในการศึกษา โดยมีความหมายดังนี้

I คือ Input หรือปัจจัยนำเข้า หมายถึง ลักษณะของนิสิตนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้าเรียน

E คือ Environment หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นตัวแปรหลักที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา อันได้แก่ ลักษณะของสถาบัน หลักสูตร อาจารย์ กลุ่มเพื่อน และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Student Involvement)

O คือ Outcome หรือผลลัพธ์ หมายถึง ลักษณะของนิสิตนักศึกษาภายหลังจากได้ประสบกับสภาพแวดล้อมต่างๆ แล้ว การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาจึงได้จากการเปรียบเทียบลักษณะของผลลัพธ์กับตัวป้อนนั่นเอง นอกจากนี้แอสติน (Astin) ยังได้กล่าวว่าระยะเวลาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วย กล่าวคือ เมื่อเราวัดสิ่งเดียวกันแต่ต่างเวลากันผลลัพธ์ที่ได้ย่อมแตกต่างกัน

นอกจากนี้ แอสติน (Astin) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้แก่

1. ลักษณะของสถาบัน (Institutional Characteristics) ได้แก่ ขนาดของสถาบัน บรรยายากาศทางวิชาการในสถาบัน วุฒิการศึกษาของอาจารย์ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนิสิต นักศึกษา งบประมาณที่ใช้ในการผลิตนักศึกษา การจัดสวัสดิการแก่นักศึกษา
2. หลักสูตรและการเรียนการสอน (Curricular) ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระทางวิชาการ และการจัดวิธีการสอน และการประเมินผลการสอน
3. อาจารย์ (The Faculty Environment) ได้แก่ อายุ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ ทักษะและสมรรถภาพในการสอน ขวัญและกำลังใจในการทำงาน อัตราเงินเดือน ทัศนคติต่อการเป็นอาจารย์
4. กลุ่มเพื่อน (The Peer Group) ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นิสัยส่วนตัว ความสามารถทางการเรียน
5. การมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Student Involvement) หมายถึง การที่นักศึกษาทุ่มเทพลังงานและพลังใจในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์จากสิ่งนั้นๆ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จะทำให้นิสิตนักศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองและเพิ่มพูนประสบการณ์มากขึ้น การมีส่วนร่วมดังกล่าวได้แก่ การมีส่วนร่วมกับสถาบัน การมีส่วนร่วมกับการศึกษา การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ทั้งในและนอกเวลาเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

แอสติน และลี (Astin and Lee. 1972 : 67) ได้กล่าวถึง สิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมของสถาบันที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาว่า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์หรือคุณลักษณะอื่นๆ ของสถาบันที่มีศักยภาพ ทำให้การรับรู้ของนักศึกษาเปลี่ยนไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถยืนยันโดยการสังเกตเห็นได้ และแบ่งสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2) สภาพแวดล้อมทางการบริหาร 3) สภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ และ 4) สภาพแวดล้อมทางด้านกลุ่มเพื่อน

อรพันธุ์ ประสิทธิรัตน์ (2533 : 13) ได้เน้นถึงสภาพแวดล้อมตามหลักจิตวิทยาว่า โดยเหตุที่มนุษย์อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม จึงถือว่าสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ซึ่งในทางจิตวิทยาแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมภายนอก (Explicit Environment) ได้แก่ สิ่งแวดล้อมซึ่งอยู่นอกกายมนุษย์ ได้แก่ วัตถุ สิ่งของ คน สัตว์ กิจกรรม อันเกิดจากวัตถุ สิ่งของ คน และสัตว์ รวมไปถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งไม่มีตัวตน เช่น หลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีด้วย ถ้าสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ก็เรียกว่า สิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)

2. สิ่งแวดล้อมภายใน (Implicit Environment) ได้แก่ การกระทำของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายของมนุษย์เอง เช่น ความหิวกระหาย ความอยาก ถ้าสิ่งแวดล้อมภายในเร้าให้มนุษย์กระทำพฤติกรรม ก็เรียกว่า สิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus)

นอกจากนี้ สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545 : 2-4) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถาบัน ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้วยการที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ อันได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้เสริมภาพแก่นิสิตนักศึกษาในการที่จะเลือกทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง และเกิดพัฒนาการในด้านอื่นๆ ตามมา ด้วย กล่าวคือ

1. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้มุ่งส่งเสริม ทำให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ เช่น มีการตกแต่งอาคารสถานที่ และบริเวณให้ดูดี ไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดที่ทันสมัยในด้านสื่อต่างๆ มีศักยภาพของการให้บริการ มีความพร้อมในการที่จะให้นิสิตนักศึกษาเข้าไปใช้ การสร้างบรรยากาศให้เอื้อในการกระตุ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการหาความรู้เพิ่มเติม สร้างนิสัยรักการอ่าน และรักการค้นคว้าจากห้องสมุด นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงการจัดโรงอาหาร หอพัก และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เพราะสิ่งเหล่านี้มีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามและเกื้อกูลการเรียนรู้ของนิสิต นักศึกษาอยู่มากบรรยากาศที่ร่มรื่นจะทำให้นิสิตนักศึกษาสดชื่น กระตือรือร้นที่จะเรียน เป็นแรงจูงใจให้นิสิตนักศึกษายากมาสถาบัน สิ่งก็ตามมาก็คือนิสิตนักศึกษาจะเกิดความรัก ความห่วงหา ความภูมิใจในสถาบัน นอกจากนี้การจัดระเบียบอาคารสถานที่ที่ถูกหลักสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยย่อมแสดงถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันอย่างหนึ่ง เพราะนอกจากจะพัฒนานิสิตนักศึกษาแล้วยังส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถาบันการศึกษานั้นๆ ด้วย

2. สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ (การเรียนการสอน) ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ หากทุกอย่างที่กล่าวมาเป็นไปในทางที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นิสิตนักศึกษามีความสำเร็จในการเรียนและจะพัฒนาทักษะแนวคิด แนวคิดและอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้

3. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ก็เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ระบบการบริหารมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการกิจต่างๆ นโยบายการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของสถาบัน ควรมีการสื่อสารให้นิสิต

นักศึกษาทั่วไปในสถาบันได้รับทราบ เพราะเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกคน นอกจากนี้ควรให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางเกี่ยวกับการพัฒนาตัวเอง ด้วย การบริหารที่ดีต้องมีความยืดหยุ่น ไม่ยึดติดในรูปแบบมากเกินไป รูปแบบการจัดองค์กร ควรจะมีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับเปลี่ยนได้เสมอ

4. สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทางสังคม การเลือกคบเพื่อน เทคนิคการปรับตัว ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้อง การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะนิสิตนักศึกษาในวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการสังคม ต้องการมีเพื่อน และต้องการความสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้นสภาพแวดล้อมด้านสังคมจะมีบทบาทต่อทัศนคติ สถิติปัญญา ความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา

นอกจากสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ด้านดังกล่าวแล้ว สถาบันอุดมศึกษาควรจัดบรรยากาศในลักษณะประชาธิปไตย กล่าวคือ การเน้นสิทธิของนิสิตนักศึกษา (Student Rights) เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษากำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้ ไม่ใช่เผด็จการ ให้เสรีภาพแก่นิสิตนักศึกษาในการที่จะเลือกทิศทางการเรียนรู้ของตนเองและรับผิดชอบที่จะแสวงหาทางเลือกต่างๆ ได้ นอกจากนี้ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น สนับสนุนส่งเสริมนิสิตนักศึกษาที่เรียนดีโดยการให้ทุน จัดการสอนซ่อมเสริม หรือจัดโปรแกรมพิเศษต่างๆ ให้ รวมทั้งจัดบรรยากาศให้นิสิตนักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่มได้หลากหลายตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม แม้กิจกรรมที่เป็นการเล่นสนุกสนานก็เป็นการศึกษาอย่างหนึ่งเช่นกัน เช่น งานบันเทิง งานเต้นรำ งานเลี้ยงต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ ทวีศิลป์ สารเสน (2543 : 19-25) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมว่ามี 3 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมด้านกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา แบ่งเป็นสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

1.1 สภาพแวดล้อมในห้องเรียน ประกอบด้วย ห้องเรียนและอุปกรณ์ การจัดห้องเรียน สี เสียง แสงสว่าง สื่อการสอน อุณหภูมิ และการระบายอากาศ ห้องเรียนและอุปกรณ์ได้แก่ พื้นห้อง ผนังห้อง ประตู หน้าต่าง ขนาดและพื้นที่ว่างภายในห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ อุปกรณ์ตกแต่งห้องเรียน เช่น แจกันดอกไม้ ภาพวาด เป็นต้น

1.2 สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ครอบคลุมแหล่งวิทยบริการและห้องปฏิบัติต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเรียน เป็นแหล่งที่ผู้เรียนจะไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติทางภาษา ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์แขนงต่างๆ สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการเรียนนอกห้องเรียนจะครอบคลุมเกี่ยวกับอุปกรณ์สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วย

2. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ เป็นองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความรู้สึกในทางบวกหรือลบ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพจำแนกได้เป็น 2 แบบ คือ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เป็นกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เป็นบุคคล

2.1 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เป็นกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ ตัวแปรที่ก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว เช่น สี พื้นที่ว่าง และสภาพแออัด เป็นต้น

2.2 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เป็นบุคคล เป็นสภาพแวดล้อมที่มีผลเนื่องมาจากบุคลิกภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ได้แก่ บุคลิกภาพของครูที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้เรียนในทางบวกและทางลบ

3. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมด้านสังคม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ผู้เรียนที่มีอิทธิพลต่อการออกกฎระเบียบก็คือ ผู้สอน ในการกำหนดกฎระเบียบจะมีลักษณะเป็นอย่างไรนั้น ปัจจัยหนึ่งเกิดจากความเชื่อ ถ้าหากผู้สอนเชื่อว่าผู้เรียนมีลักษณะเป็นคนขี้เกียจไม่รับผิดชอบ การออกกฎระเบียบจะมีลักษณะเข้มงวด ช่มชู้ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะห่างเหิน ลักษณะผู้ใหญ่มากกับเด็ก นายกับบ่าว นักโทษกับผู้ควบคุม เป็นต้น แต่ถ้าหากผู้สอนเชื่อว่าผู้เรียนเป็นคนขยันมีความรับผิดชอบ การกำหนดกฎระเบียบจะมีลักษณะที่ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก และให้เสรีภาพ มีความเป็นประชาธิปไตย กฎระเบียบในลักษณะนี้ความสัมพันธ์จะเป็นมิตร มีความเป็นกันเอง มีความร่วมมือกัน พึงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นต้น

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพื่อให้มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก และเสริมศักยภาพให้นิสิตนักศึกษาเป็นคนที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีความสุข

รูปแบบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา (Environment Models)

แอสตินและฮอลแลนด์ (Walsh.1973 : 72-73; อ้างอิงจาก Astin and Holland. 1961 : 308-316) ได้ศึกษาและแบ่งประเภทของสภาพแวดล้อม (Environment Models) ไว้ 6 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมที่มีสภาพตามความเป็นจริง (Realistic Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดงานทุกประเภทให้มีความเป็นปรนัย กล่าวคือ มีการแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน รวมทั้งเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้และนับได้ ยิ่งไปกว่านั้นแล้วยังสามารถที่จะกำหนดพฤติกรรมที่หวังจะให้บังเกิดได้ด้วย โดยทั่วไปแล้ว

ภารกิจทุกอย่างจะมองกันในแง่ของการปฏิบัติในเชิงพฤติกรรม มักเป็นงานเกี่ยวกับเครื่องกล และต้องดำเนินการไปโดยเปิดเผย ดังนั้นจึงมีการให้แรงเสริมกำลังทุกครั้งเมื่อได้ปฏิบัติภารกิจเสร็จสิ้นไปแล้ว รวมทั้งไม่เกิดความกดดัน เมื่อได้ใช้ทักษะให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อย่างใกล้ชิด

2. สภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเป็นการศึกษาค้นคว้า (Investigation Environment) ตามความหมายในข้อนี้ สภาพแวดล้อมเป็นความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดการกิจต่างๆ ที่ต้องใช้การคิดค้น (Thinking) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ความคิดริเริ่มและจินตนาการอย่างสูงส่ง ทั้งนี้อาจไม่จำเป็นต้องเป็นรูปนามธรรมก็ได้ ในสภาพแวดล้อมดังกล่าว ภาระงานที่ต้องปฏิบัติจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและความคิดมากกว่าที่จะใช้คน ดังนั้น จึงต้องการทักษะทางสังคม น้อยมากและไม่มีความจำเป็นจะต้องคบค้าสมาคมกับบุคคลต่างๆ อย่างลึกซึ้ง คือคบกันเพียงผิวเผินก็พอ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในการทดลองโดยมากใช้การเขียน อ่าน พุด ฟังและคิดในห้องเรียน

3. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะให้บัณฑิตได้ใช้ความสามารถในการที่จะแปลความหมาย หรือ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนและผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องการความสนใจในการสื่อสารติดต่อกับบุคคลต่างๆ อยู่เสมอ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่น สภาพแวดล้อมประเภทนี้ ได้แก่ การสอน การบรรยาย การสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งย่อมใช้ความสามารถในการพูดติดต่อกับคน มากกว่าที่จะทำกับวัตถุสิ่งของ ผลงานงานย่อมก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ อิ่มอกอิ่มใจมากกว่าการใช้แรงเสริมกำลังย่อมต้องดำเนินไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

4. สภาพแวดล้อมแบบจารีต (Conventional Environment) การจัดสภาพแวดล้อมประเภทนี้ หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดการงานให้มีลักษณะเป็นระบบ และดำเนินการไปตามระเบียบกฎเกณฑ์คล้ายงานธุรการประจำ งานประเภทนี้มักเป็นรูปธรรมและต้องการความเข้มแข็งทางร่างกายน้อยมาก กิจกรรมที่ทำโดยมากอยู่ในที่ร่ม โดยธรรมชาติของภาระงานแล้วจะเกี่ยวข้องกับวัตถุสิ่งของมากกว่าทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่จำเป็นจะต้องสูงนัก

5. สภาพแวดล้อมประเภทธุรกิจ (Enterprising Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ต้องการบุคคลที่มีจินตนาการสูงมาก สามารถแปลความรู้สึก ความคิด และความจริงจากลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลได้ปกติแล้ว การแปลความหมายดังกล่าวนั้นจะต้องสามารถตรวจสอบได้ด้วยเกณฑ์ทางประสาทสัมผัส แม้ว่าผลที่ได้จะยังเป็นที่ยังสงสัยอยู่ แต่ก็ยังเป็นสิ่งซึ่งมีคุณค่าพอสมควรภาระหน้าที่ที่ต้องทำมีลักษณะพิเศษ คือ ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน รวมทั้งใช้ความรู้ความสามารถต่างๆ ในตัวผู้ศึกษาอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามในบางกรณีก็ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวอย่างใกล้ชิด แต่บางอย่างก็ต้องการความเป็นอิสระ เช่น การเขียน เป็นต้น

6. สภาพแวดล้อมประเภทศิลปะ (Aristic Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดการงานที่มีลักษณะต้องใช้คำพูดเพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องการบุคคลที่มีความชำนาญในบทบาทของการใช้ศิลปะการเกลี้ยกล่อม รวมทั้งการรู้จักนิเทศงาน พฤติกรรมที่ต้องการในสภาพแวดล้อมประเภทนี้ คือ การสั่งงาน การควบคุมงาน และการวางแผนดำเนินงาน สภาพแวดล้อมประเภทนี้ต้องการบุคคลที่สนใจในวัสดุและคน อย่างไรก็ตามก็ต้องการทักษะในทางสังคมไม่น้อย เพราะต้องติดต่อกับบุคคล แม้จะไม่ถึงขนาดต้องสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดสนิทสนมก็ตาม

นอกจากนี้ แอสตินและฮอลแลนด์ยังได้พัฒนาแบบทดสอบสภาพแวดล้อม ซึ่งเรียกว่า Environment Assessment Technique (EAT) ทั้งนี้เพื่อจำแนกประเภทของสภาพแวดล้อม รวมทั้งยึดถือเป็นแนวสำหรับพัฒนาบุคคลตามความต้องการของสภาพแวดล้อมแต่ละประเภทได้ แอสตินและฮอลแลนด์ (Astin and Holland. 1961 : 308-316)

สเติร์น (Walsh 1973 : 116-117; อ้างอิงจาก Stern 1970 : 161-168) ได้ศึกษาและแบ่งสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยออกเป็น 11 ประการ ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในแง่ให้แรงดลใจ (Aspiration Level Factor) หมายถึง ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความสำเร็จในด้านปัญญาและอาชีพโดยทั่วไปแล้ว นิสิตจะรู้ตัวว่าตนมีความสามารถที่จะดำเนินกิจการใดๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงแต่ขาดการกระตุ้นและส่งเสริมอย่างพอเพียงมากกว่า อย่างไรก็ตามส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมประเภทนี้ คือ ภาระหน้าที่ในการเตรียมตัวนิสิตให้ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในระดับบัณฑิตวิทยาลัย

2. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในทางสติปัญญา (Intellectual Climate Factor) หมายถึง การที่มหาวิทยาลัยได้จัดบรรยากาศที่เน้นหนักไปในด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการในด้านมนุษยธรรม ศิลปะและสังคมศาสตร์ โดยปกติแล้วมหาวิทยาลัยจะจัดให้ทุนการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในวิชาการสาขาต่างๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี สถาปัตยกรรม และอื่นๆ

3. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในแง่ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (Academic Climate Factor) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ จะจัดภาระหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมกันทำให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาวิชาที่เป็นแบบอนุรักษ์นิยมในด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ทั้งนี้โดยการจัดห้องสมุดและห้องปฏิบัติการค้นคว้าทดลองให้เป็นเยี่ยมพร้อมเสมอที่จะให้นิสิตได้เข้าไปปฏิบัติการได้

4. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในแง่การรักษาศักดิ์ศรีของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (Student Dignity Factor) หมายถึง ภาระหน้าที่ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องจัดบรรยากาศที่ให้นิสิตนักศึกษาได้กำหนดวิถีชีวิตของตนเอง (Self-Determination) รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ปกติแล้วบรรยากาศดังกล่าวจะไม่ใช้ลักษณะเผด็จการ แต่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษาทุกคนจะได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพใน

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และด้วยความซื่ออกเข้าใจ

5. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพให้มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการ (Academic Achievement Factor) ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการจัดสภาพแวดล้อมประเภทนี้ คือ การย้ามาตรฐานของความสำเร็จ ทั้งนี้โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้นิสิตได้ทดลองศึกษาในโครงการสำหรับนิสิตนักศึกษาที่เรียนดี (Honors Program) การจัดให้มีการช่วยเหลือพิเศษในการศึกษา (Tutorials) การจัดรายวิชาเป็นพิเศษ (Special Courses) การศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) และอื่นๆ

6. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพสามารถส่งเสริมการแสดงออกของบุคคล (Self-Expression Factor) ในการจัดสภาพแวดล้อมประเภทนี้ มหาวิทยาลัยมักจะเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้มีการพัฒนาสมรรถภาพในการเป็นผู้นำและผู้ตาม รวมทั้งฝึกฝนให้เกิดความมั่นใจในตนเอง (Self - Assurance) ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยอาจจะย้ายุให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการอภิปราย การโต้วาที และการแสดงละคร เป็นต้น

7. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพส่งเสริมการดำเนินชีวิตนิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่ม (Group Life Factor) หมายความว่า ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่ได้เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้ทำกิจกรรมกลุ่มได้หลายอย่างแตกต่างกันออกไปตามความสนใจและความต้องการ ทั้งนี้รวมทั้งกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยได้ให้กลุ่มนิสิตนักศึกษาได้ทำหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ในด้านสวัสดิการแก่นิสิตด้วยกันเอง รวมทั้งบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือในชุมชนด้วย

8. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในการจัดองค์การทางวิชาการ (Academic Organization Factor) หมายถึง มหาวิทยาลัยจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นิสิตนักศึกษาได้รับความสำเร็จทางวิชาการในรูปต่างๆ เช่น การช่วยนิสิตนักศึกษาให้รู้จักมีศิลปะในการซักถาม การกำหนดจุดมุ่งหมายและการวางแผนงานในการศึกษาเล่าเรียน

9. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในการส่งเสริมรูปแบบทางสังคม (Social Form Factor) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมที่เน้นการแสดงตนเอง กล่าวคือ เน้นนิสิตนักศึกษาให้ดำเนินชีวิตเป็นกลุ่ม แต่ก็มีลักษณะพิเศษที่มุ่งพัฒนาทักษะทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตระหนักรู้ตนเองในฐานะและบทบาททางสังคมของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน

10. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพอันจะก่อให้เกิดรูปแบบเล่น-งาน (Play-Work Factor) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ มหาวิทยาลัยจะถือว่าชีวิตในสังคมเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งถือว่า การเล่นเป็นงานประเภทหนึ่งด้วย ดังนั้นจึงจัดให้นิสิตนักศึกษาได้มีการจัดงานสังคมต่างๆ เช่น การจัดงานบันเทิง เต้นรำ งานเลี้ยงต่างๆ ซึ่งจะเป็นการให้การศึกษาอย่างหนึ่งในลักษณะที่มีใช้ราชการ

11. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพเน้นบรรยากาศทางด้านอาชีพ (Vocational Climate Factor) สภาพแวดล้อมตามนัยนี้ หมายความว่ามหาวิทยาลัยมีภาระ

หน้าที่ในการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการด้านอาชีพประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลให้สัมพันธภาพระหว่างนิสิตนักศึกษาบุคคลในอาชีพต่าง ๆ และอาจารย์ดำเนินไปด้วยดี นอกจากนี้แล้วนิสิตนักศึกษาเองก็จะอยู่ในระเบียบวินัยดียิ่งขึ้น ทั้งในแง่ความเป็นนิสิตนักศึกษา ตลอดจนคล้อยตามวัฒนธรรมของบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีหลายรูปแบบ ในการศึกษาแบบของสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องใช้เครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อถือได้ ในสหรัฐอเมริกาได้มีผู้สร้างแบบทดสอบสำหรับศึกษาสภาพแวดล้อมที่ใช้กันแพร่หลาย เช่น Activities Index (AI) ของ Murray, The College Characteristics Index (CCI) และ The College and University Environment Scales (CUES) ของ Pace และ Stern รวมทั้ง Environment Assessment Technique (EAT) ของ Astin และ Holland สำหรับประเทศไทย ยังไม่มีการศึกษาในเรื่องนี้กันอย่างจริงจัง

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ มีอิทธิพลในการส่งเสริม สนับสนุน เกื้อกูลและเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความเจริญทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และต่อการพัฒนาหล่อหลอมหรือเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของนักศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Norman. 1966 : 3-4) การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางวิชาการให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นและมีส่วนสำคัญมาก สภาพแวดล้อมทางวิชาการดังกล่าวครอบคลุมสาระสำคัญ 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร

การศึกษาของประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา (ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541 : 9) เมื่อพิจารณาข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่จะให้ความมั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาตามมุ่งหวังไว้ก็คือ หลักสูตรนั่นเอง โดยเฉพาะเมื่อหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนแล้ว ก็เป็นที่หวังได้ว่าผู้เรียนแต่ละสาขา และแต่ละระดับ การศึกษาจะได้รับการศึกษาในแนวเดียวกัน (ธารง บัวศรี. 2542 : 10) ดังนั้นคำว่าหลักสูตรตามทัศนะเดิม หมายถึง แผนการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ (Taba. 1962 : 9) และเป็นลำดับของประสบการณ์ที่มีศักยภาพ นักการศึกษาส่วนใหญ่มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาการด้านต่าง ๆ และยอมรับว่าพัฒนาการเหล่านั้นควรได้รับการส่งเสริมทุกด้านไม่ว่าด้าน

ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น คำว่าหลักสูตรตามทัศนะใหม่ คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ (ธารง บัวศรี. 2542 : 6-7) ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องวัดสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินการทางการศึกษาด้วย (ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541 : 9) ดังนั้นหลักสูตรที่ดีควรมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจุดหมายของหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรที่ดี ควรมีจุดหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้านเพื่อให้บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในสังคมยุคใหม่ โดยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรับทราบของวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาสังคม
2. หลักสูตรที่ดีต้องมุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสรรพสิ่ง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง
3. หลักสูตรที่ดีต้องให้ความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาที่เป็นสากล ความสามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการทำงาน
4. หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา เอกลักษณ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวิชาแกนบังคับทั่วไปหรือการศึกษาทั่วไป ควรมีรายวิชาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในเรื่องนี้ให้กับผู้เรียน
5. หลักสูตรที่ดีควรมุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องทันสมัย รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถใช้ภาษาสากลในการเรียนการสอน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม (เสริมศรีไชยศร และคณะ. 2543 : 57)

นอกจากนี้ จากนิยามหลักสูตรนอกจากจะชี้ให้เห็นว่ามีสาระสำคัญอะไร และมีความหมายอย่างไรแล้วยังชี้ให้เห็นว่าจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ และจำเป็นอะไรบ้าง ซึ่งทาบ (Taba. 1978 : 10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรจะต้องประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินและวัดผล นอกจากนี้ ธารง บัวศรี (2542 : 8-9) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรควรประกอบด้วย

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่ต้องทำตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผนฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้ง อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ในการกำหนดรูปแบบและโครงสร้างหลักสูตรต้องอาศัยแนวคิดในการออกแบบเป็นหลัก ซึ่งแนวคิดในการออกแบบแต่ละหลักสูตรต่างกัน ดังนั้น เซย์เลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974 : 17) และยูเนสโก (Unesco, APEID. 1982 : 19) ได้สรุปแนวคิดไว้ดังนี้

1. แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชาเป็นหลัก (Designs Focused on Disciplines and Subjects) ผู้ที่ยึดถือแนวความคิดนี้มีความเห็นว่า สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียน คือ ความรู้ที่มีอยู่ในวิชาต่างๆ ดังนั้นรูปแบบของหลักสูตรจะต้องสะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาที่ถูกจัดไว้เป็นระเบียบในกรอบของแต่ละวิชา โดยเรียงลำดับตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น เรียงลำดับตามความยากง่ายหรือตามขั้นของพัฒนาการและความเจริญเติบโต วิธีการตามแนวความคิดนี้ทำให้เกิดหลักสูตรแบบที่เราเรียกว่า หลักสูตรรายวิชา (The Subject Curriculum) ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไข ทำให้เกิดหลักสูตรอีกหลายรูปแบบ แต่ที่ยังคงใช้อยู่คือหลักสูตรสัมพันธ์วิชา (The Correlated Curriculum) และหลักสูตรกว้าง (The Broad-Field Curriculum)

2. แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก (Designs Focused on Social Activities and Problems) แนวความคิดนี้แตกต่างกับอันแรกตรงที่ไม่ได้มุ่งที่ความรู้แต่มุ่งที่สังคม เป็นความพยายามที่จะปลีกตัวออกจากการเป็นหลักสูตรรายวิชา ทั้งนี้เพื่อให้หลุดพ้นจากปัญหาที่หลักสูตรรายวิชาประสบอยู่ จุดสำคัญที่แนวความคิดนี้เน้น คือ หน้าที่ของบุคคลในสังคมปัญหาของสังคม และการเสริมสร้างสังคม แนวความคิดนี้มีผลทำให้เกิดหลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรแกน (The Core Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียน เพราะถือว่าปัญหาสังคมเป็นปัญหาร่วมของทุกคน

3. แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก (Designs Focused on Individual Needs and Interests) ตามแนวความคิดนี้ ความสนใจของผู้เรียนในปัจจุบันมีความสำคัญกว่าสิ่งใด เป็นการยึดตัวผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ดังนั้นสิ่งต่างๆ ที่จะบรรจุในหลักสูตรจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนและปัญหาที่ผู้เรียนสนใจและต้องการแก้ไข หลักสูตรจะไม่กำหนดอะไรไว้แน่นอน เป็นเรื่องที่ผู้สอนและผู้เรียนจะตกลงกัน หลักสูตรนี้มีชื่อว่า หลักสูตรประสบการณ์ (The Experience Curriculum)

4. แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียนเป็นหลัก (Designs Focused on Specific Competencies) ตามแนวความคิดนี้ การออกแบบหลักสูตรจะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงกระทำขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นทักษะในด้านต่างๆ จัดเรียงลำดับกันไป โดยแบ่งตามกลุ่มวิชาหรือหมวดวิชาตามแต่ละระดับ ตามแนวความคิดนี้จะได้หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ (The Competency-Based Curriculum)

5. แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก (Designs Focused on Process Skills) การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้ มุ่งในเรื่องของวิธีการมากกว่าเนื้อหาวิชา โดยถือว่าความรู้เป็นเพียงพาหนะที่นำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนการสอน ไม่ใช่จุดหมายปลายทางหลักสูตรที่เกิดจากแนวความคิดแบบนี้เรียกว่า หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ (The Process Approach Curriculum)

6. แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้านกระบวนการและความรู้ (Designs Focused on Integration of Knowledge and Process) ตามแนวความคิดนี้การออกแบบตั้งอยู่บนพื้นฐานของจิตวิทยาเกสตาลท์ ซึ่งต้องการเห็นภาพรวมของเนื้อหาวิชาและกระบวนการในการเรียนการสอน ทำให้มองไม่เห็นว่ามีแยกวิชาออกจากกัน หลักสูตรตามแนวความคิดนี้เรียกว่า หลักสูตรบูรณาการ (The Integrated Curriculum) ตัวอย่างของหลักสูตรแบบนี้ได้แก่ หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (The Social Process and Life Function Curriculum)

จากแนวความคิดในการพัฒนาหลักสูตรมีผลทำให้เกิดหลักสูตรหลายรูปแบบ ซึ่ง ไคลน์ (Davis. 1995 : 4-6; อ้างอิงจาก Klein. 1990 : 55) ได้สรุปประเภทของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเสริมประสบการณ์ข้ามสาขาวิชา (Cross-disciplinary Curriculum) เป็นความพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาสาระในสาขาวิชาหนึ่ง โดยใช้มุมมองของอีกสาขาวิชาหนึ่ง แต่ไม่ได้พยายามที่จะบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างวิชาใหม่หรือสร้างกระบวนทัศน์ (Paradigm) ใหม่แต่อย่างใด

2. หลักสูตรพหุวิทยาการหรือพหุสาขาวิชา (Multidisciplinary Curriculum) สิ่งที่ได้โดดเด่นในแนวการจัดประสบการณ์แบบนี้ คือ การที่ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาวิชาทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด แต่ละคนต่างเสนอแง่มุมจากสาขาวิชาของตนเอง เพื่อการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ยังไม่มีความพยายามที่จะบูรณาการสาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน

3. หลักสูตรถ่ายโยงระหว่างสาขาวิชา (Transdisciplinary Curriculum) ในหลักสูตรประเภทนี้จะมีการรวบรวมแนวเรื่องหรือประเด็นต่างๆ จากหลายสาขามากกว่าประเภทที่ 1 เพื่อใช้เป็นมิติหรือเป็นสื่อในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทำให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ มากขึ้น

4. หลักสูตรสหวิทยาการ (Interdisciplinary Curriculum) หลักสูตรประเภทนี้เน้นการบูรณาการระดับสูงขึ้น มีความพยายามทำงานร่วมกันของคณาจารย์หรือบุคลากรจากต่างสาขามากขึ้น อาจเป็นลักษณะของวิชาใหม่หรือสาขาวิชาใหม่ที่เริ่มจะเกิดขึ้นจากการผสมผสานวิชาการที่เดิมแยกกันอยู่คนละสาขา ทำให้เกิดมวลประสบการณ์ที่มีความหมายใหม่ขึ้นและมักจะหมายถึงการรวมเนื้อหาสาระที่มีธรรมชาติต่างกันให้มาอยู่ในหน่วยการเรียนการสอนเดียวกัน (Interdisciplinary Unit) หรือวิชาเดียวกัน (Interdisciplinary Course) เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง และสอนโดยใช้ทีมคณาจารย์ซึ่งต้องมาวางแผนร่วมกัน และจัดการสอนร่วมกัน

นอกจากนี้ เสริมศรี ไชยสร และคณะ (2543 : 36) ได้กล่าวถึง โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดของผู้เรียนไว้ในโครงสร้างหลักสูตร 4 ส่วน คือ

1. วิชาแกนบังคับทั่วไป (General Core Course) ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่ผู้เรียนทุกคนควรได้รับหรือเรียนรู้

2. วิชาเฉพาะด้าน (Specialized areas/concentration) เป็นส่วนที่สร้างความรู้ความสามารถเฉพาะทางให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต

3. วิชาเลือก (Electives) เป็นส่วนที่ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการเรียนวิชาที่สนใจหรือวิชาที่อาจเสริมสมรรถภาพหรือศักยภาพเฉพาะด้านของผู้เรียน

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-curricular activities) ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ความรู้และทักษะเฉพาะทาง รวมถึงสาระที่นอกเหนือหลักสูตร

ในการกำหนดหัวข้อวิชาต่างๆ ในหลักสูตรเพื่อจัดให้ผู้เรียนได้เรียน การกำหนด

เนื้อหาจะต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระของหลักสูตร ต้องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน (ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541 : 11) ซึ่งเสริมศรี ไชยศรี และคณะ. (2543 : 60) กล่าวถึงรูปแบบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1.1 โดยภาพรวม สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระเป็นรายวิชา (Courses) แต่ละรายวิชาอาจจัดเป็นแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชาเดียว (Discipline-based curriculum) ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับวิธีการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีลักษณะสหวิทยาการหรือบูรณาการ (Interdisciplinary หรือ Integrated curriculum) เพิ่มขึ้นในทุกส่วนของโครงสร้างของหลักสูตร โดยอาจจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของคณาจารย์ที่จะจัดทำหลักสูตรลักษณะนี้ในระดับต่าง ๆ กัน เช่น พัฒนาขึ้นมาเป็นหน่วยสหวิทยาการสำหรับการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นกิจกรรมสหวิทยาการซึ่งอาจเป็นรูปของโครงการหรือพัฒนาเป็นรายวิชาสหวิทยาการ หรือ โปรแกรม (วิชาเอก) สหวิทยาการ ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มีประสบการณ์แบบองค์รวมประยุกต์ใช้หรือเห็นความสัมพันธ์ของความรู้จากหลากหลายวิชาได้

1.2 การจัดประสบการณ์ให้ยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Flexible learning) อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดเนื้อหาจากรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นหน่วยย่อย ๆ (Units หรือ Modules) เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความสนใจและความสะดวกในการใช้ระยะเวลาเรียนมากขึ้น

2. รูปแบบการบริหารหลักสูตร

หลักสูตรระดับปริญญาตรีในสังคมยุคใหม่ ควรต้องจัดให้ยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย เหมาะสมกับหลักการศึกษทั้งในระบบ นอกกระบบ ตาม ธรรมชาติ และการศึกษาตลอดชีวิต เช่น

2.1 จัดให้มีการศึกษาแบบเต็มเวลา (Full-time) และการศึกษาแบบไม่เต็มเวลา (Part-time) ในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะวิชาเอกที่เป็นที่ต้องการของสังคม การจัดการศึกษาแบบไม่เต็มเวลานั้น เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลจำนวนมากที่ต้องการกลับเข้ามาศึกษาหาความรู้หรือความชำนาญเฉพาะทางได้ใช้เวลาบางส่วนระหว่างสัปดาห์เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทำให้เกิดการศึกษาแบบต่อเนื่อง (Continuing education) อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิตไปในตัว การดำเนินการเช่นนี้ส่งผลให้มีการรับผู้เรียนเข้าเรียนด้วยวิธีการ

หลากหลายด้วย แต่ละสถาบันอาจใช้วิธีรับผู้เรียนด้วยวิธีพิเศษต่าง ๆ กัน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนตามที่ตลาดแรงงานและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการใช้บัณฑิต

2.2 หลักสูตรมีความยืดหยุ่น เปิดให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตหรือวิชาเรียนระหว่างสถาบัน (Credit/course transfer) ทำให้หลักการของการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตลอด

ชีวิตได้รับการสนับสนุนเช่นเดียวกับในสหรัฐอเมริกา มีนักศึกษาจำนวนมากที่สามารถจบ การศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการเรียนจากหลายสถาบัน ประชาชนมีโอกาเรียนใน ระดับอุดมศึกษา โดยมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในเรื่องของเวลาและสถาบันน้อยลง

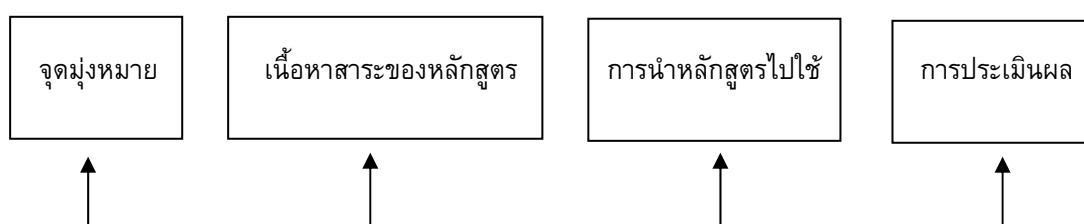
2.3 การใช้ระบบเทคโนโลยีการสอนแบบใหม่ จะช่วยให้หลักสูตรการเรียนการสอน สนองต่อความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง (Self-Management learning) การศึกษาที่ยืดหยุ่นเกิดขึ้นได้หลายสถานที่และหลาย วิธีการ รวมถึงการศึกษาทางไกล (Distance learning) ด้วย หลายสถาบันในต่างประเทศได้ พัฒนาโปรแกรมที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยเสมือน (Virtual university) ขึ้นโดยใช้การเรียนการสอน ระบบ Online

นอกจากนี้ ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. (2541 : 12) ได้กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร เป็นกระบวนการตรวจสอบว่า หลักสูตรนั้นมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร ยังใช้ได้ดีในสังคมปัจจุบัน หรือไม่ ทั้งนี้หากพบข้อบกพร่องของหลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงต่อไป ฉะนั้นการประเมินผล หลักสูตรจึงแยกออกเป็น 2 นัย คือ

1. การประเมินผลการเรียนเป็นการประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาที่ เปิดสอนในมหาวิทยาลัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2. การประเมินผลหลักสูตร หลังจากมีการนำหลักสูตรไปใช้แล้วจะต้องมีการ ตรวจสอบผลที่ได้จากหลักสูตรนี้คือ ผู้ที่จบหลักสูตรแล้วเป็นอย่างไร ทั้งนี้การประเมินผล หลักสูตรจะประเมินผลหลายจุด เช่น ประเมินจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน เป็นต้น

ดังนั้นการจัดโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ส่วน จะ มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ดังแสดงในแผนภูมิ

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของหลักสูตร

ที่มา : ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541 : 12

ซึ่งสอดคล้องกับชาร์ง บัวศรี. (2542 : 330) ที่ได้แบ่งการประเมินผลไว้ดังนี้

1. การประเมินผลย่อยหรือการประเมินผลระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) การประเมินผลประเภทนี้ กระทำระหว่างที่โครงการยังไม่เสร็จสิ้นหรือระหว่างทำ

หลักสูตรยังไม่เสร็จหรือยังทำการสอนไม่จบหน่วยการเรียนรู้ การประเมินผลอาจทำเป็นระยะในเรื่องเดียวกันหรือในเรื่องต่างกันได้

2. การประเมินผลรวมหรือประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลหลังจากที่ได้นำเอาหลักสูตรแม่บทมาใช้เป็นเวลาพอสมควร จุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้ คือการพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่

จากสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักสูตรถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่จะต้องออกแบบและพัฒนาให้เหมาะสม ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ พัฒนาการทักษะการคิดขั้นสูง ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนถือเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ ทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจ (Motivation) ทำให้เกิดความรู้สึกรักเรียน จะส่งผลให้การเรียนของนักศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ การเรียนการสอนต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งความรู้ด้านวิชาการของอาจารย์ที่ถ่ายทอดให้กับนิสิต นักศึกษา (The input of teachers) และการตอบสนองการเรียนรู้ของนักศึกษา (The response of students) ที่ต้องประกอบด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ และทันสมัยอยู่เสมอ (Ashworth and Harvey. 1994 : 7-12) ซึ่งสมิทซ์และบราวน์ (Smith and Brown.1995 : 52-53) ได้กล่าวว่าการเรียนการสอน (Teaching and learning) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากทรัพยากรด้านการเรียน (Learning resource) ซึ่งอาจเป็นห้องปฏิบัติการ(Laboratory) โรงฝึกงาน (Workshop) ห้องสตูดิโอ ห้องสมุด และวัสดุการเรียนรู้อื่นๆ เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาใช้สนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดคุณภาพได้เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมประสบการณ์การเรียนการสอนให้เด่นชัดมากขึ้น กล่าวคือการเรียนการสอนช่วยให้อาจารย์มีความเชื่อมั่นมากขึ้น ทำให้มีกำลังใจมากขึ้น ในช่วงที่ได้สัมผัสกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาก็ช่วยให้มีโอกาสเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในระดับอุดมศึกษา ประสบการณ์และทักษะเหล่านี้ช่วยให้นักศึกษายืนหยัดอยู่ในโลกอย่างมั่นคง นอกจากนี้ การเรียนการสอนต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ดังนี้

1. กรอบของการเรียนการสอนในช่วงที่มีการเรียนการสอนเกิดขึ้น
2. บริบท (Context) ของการเรียนการสอน

3. สิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงที่มีการเรียนการสอน

4. ผลลัพธ์จากการเรียนการสอน

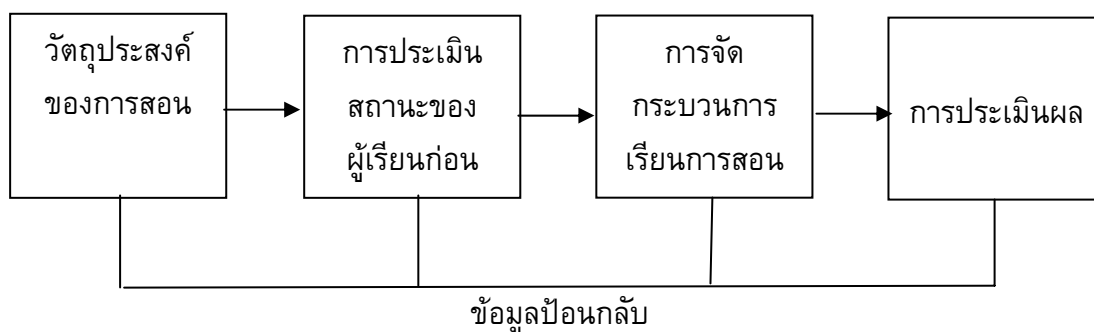
แชดวิกค์ (Chadwick. 1995 : 19) ได้กล่าวว่า ในช่วงที่มีการเรียนการสอน การพิจารณาถึงคุณภาพการเรียนการสอนอาจทำได้โดยคำนึงถึงเนื้อหาที่สอน (Teaching contents) และวิธีการที่อาจารย์นำเสนอในชั่วโมงสอน ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความรู้ในวิชาที่สอนนักศึกษา นอกจากนี้ความสามารถในการวิจัยและการปฏิบัติการเรียนการสอนในห้องเรียนถือว่าเป็นประสบการณ์สำคัญสำหรับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยคุณภาพของการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. อาจารย์ที่ป้อนเข้าสู่ระบบ (Input of the Teachers)

2. การตอบสนองของนักศึกษา (Response of the Students) และองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาหลักสูตร การกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอน การประเมินผลก่อนเรียน การเลือกวิธีการสอนโดยอาศัยแหล่งบริการและสนับสนุนการเรียนการสอน และต้องทำการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2535 : 604-608) นอกจากนี้ กิบส์และเจนกินส์ (Gibbs and Jenkins. 1994 : 12-17) กล่าวว่า การกำหนดสัดส่วนจำนวนนักศึกษาและอาจารย์ในชั้นเรียนจะต้องมีอัตราส่วนที่เหมาะสมด้วย

โดยสรุปการเรียนการสอนจะต้องครอบคลุมถึงกระบวนการส่งวัตถุดิบป้อนเข้าสู่ระบบที่มีการจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์คุ้มค่า ตรงตามเป้าหมายหรือภารกิจของสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ กลาสเซอร์ (Glasser. 1962 : 279) ได้กำหนดระบบการเรียนการสอน โดยกำหนดองค์ประกอบไว้ 5 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ของการสอน 2) การประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอน 3) การจัดกระบวนการเรียนการสอน 4) การประเมินผลการเรียนการสอน และ 5) ข้อมูลป้อนกลับ ดังแสดงในภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 2 ระบบการเรียนการสอนของกลาสเซอร์

ที่มา : Glasser. 1962 : 280

วัตถุประสงค์ของการสอน การสอนทุกครั้งจำเป็นจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้การกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ ที่ตามมาได้สะดวกขึ้น

การประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอน เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเรียนสิ่งใหม่ที่กำลังจะสอนหรือไม่ หากพบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอแล้วก็ดำเนินการสอนต่อไปได้ แต่ถ้าหากพบว่าผู้เรียนยังมีพื้นฐานไม่เพียงพอ ก็จำเป็นจะต้องให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียนเสียก่อน

การจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นขั้นที่ผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การประเมินผล เป็นขั้นที่ดำเนินการต่อจากกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการนำเอาผลที่ได้จากการประเมินไปประกอบการพิจารณาแก้ไขการดำเนินงานในส่วนที่ 1, 2 และ 3 หากพบว่าส่วนไหนยังมีข้อบกพร่องก็ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้รายงานว่าการจัดการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษามุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านเนื้อหาสาระ พัฒนาทักษะกระบวนการคิด เตรียมการเพื่อเผชิญสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา เน้นการศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้หลัก 4 ประการ คือ

1. การเรียนรู้เพื่อรู้ เป็นการผสมผสานความรู้ทั่วไปที่กว้างขวางเพียงพอเข้ากับโอกาสที่จะศึกษาบางวิชาอย่างละเอียดลึกซึ้ง การเรียนรู้เพื่อรู้ หมายรวมถึงการฝึกฝนในวิธีเรียนรู้เพื่อจะได้ตักตวงประโยชน์จากการศึกษาไปจนตลอดชีวิต เพื่อมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี พัฒนาทักษะเพื่อประกอบอาชีพและการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งในสาขาวิชาและเข้าใจในสิ่งรอบตัวเพื่อกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญา

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง จุดประสงค์ของการเรียนรู้รูปแบบนี้ไม่เพียงเพื่อให้เกิดความชำนาญทางด้านวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง ความสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ และปฏิบัติเป็นหมู่คณะ เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคมและในการประกอบอาชีพสำหรับการเรียนรู้ในระบบ เป็นการเรียนในภาคทฤษฎีสลับกับการฝึกฝนปฏิบัติงาน ผลที่ได้จากการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง ก่อให้ผู้เรียนเกิดปัญญาเห็นพริบ ความเฉลียวฉลาด คล่องแคล่ว มีดุลยพินิจ และสามารถควบคุมการทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน เป็นการให้โอกาสผู้เรียนเข้าใจผู้อื่น และสร้างความตระหนักว่ามนุษย์เราจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดำเนินโครงการร่วมกันและเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา

ข้อขัดแย้งต่าง ๆ โดยชี้ให้เห็นว่า ความหลากหลาย ความเข้าใจอันดีต่อกัน และสันติภาพนั้นล้ำค่าและคู่ควรแก่การห่วงหา

4. การเรียนรู้เพื่อชีวิต เพื่อจะได้สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้ดีขึ้น ดำเนินงานต่าง ๆ โดยอิสระเสรียิ่งขึ้น มีดุลยพินิจและรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น การจัดการศึกษาต้องไม่ละเลยศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งเป็นอันขาด ซึ่งได้แก่ความจำ การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถนะทางร่างกายและทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Unesco. 1998 : 5-9)

นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered) กล่าวคือ กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนควรเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นควรมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาโดยองค์รวมให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ทบวงมหาวิทยาลัย (2544 : 4) จึงได้กำหนดกลยุทธ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การเรียนการสอนที่ลดการบรรยายเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
2. มีวิธีการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติเนื้อหาวิชาและระดับของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี ที่เน้นการเรียนแบบมุ่งให้เกิดความคิดวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ และทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนทักษะในการกลั่นกรองหรือย่อยข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้
3. จัดกระบวนการพัฒนาทักษะในการสอนของอาจารย์ให้สามารถดำเนินการสอนตามหลักการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดโปรแกรมการพัฒนาเป็นระยะในระหว่างการทำงาน รวมทั้งกำหนดเป็นนโยบายภาระงานที่อาจารย์จะต้องมีการพัฒนาเป็นช่วง ๆ
4. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้นได้แก่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ได้แก่ การใช้อินเทอร์เน็ต การจัดการสอนกึ่งมหาวิทยาลัยเสมือนจริง (cyber university/home university)
5. จัดให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายแก่ผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ซึ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต
6. เน้นการผลิตบัณฑิตและการจัดการเรียนการสอนในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ โดยมีระบบการประกันและการตรวจสอบคุณภาพ

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ และการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในแต่ละคนไปจนถึงขีดสุด ซึ่งแรมส์เดน (Ramsden. 1992 : 248) เสนอแนวคิดในการสอนว่า การสอนเป็น

กระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อกระบวนการผลิตบัณฑิต การสอนมีองค์ประกอบ 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องเตรียมการสอนและรู้ว่ามีจุดประสงค์การสอน เนื้อหาการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผล ประเมินผล แล้วเขียนเป็นแผนการสอนไว้ล่วงหน้า

2. ชั้นดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เขียนไว้ นับตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นการสอน และขั้นสรุป ในขั้นนี้หัวใจสำคัญอยู่ที่การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ทักษะและเทคนิคการสอนของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อดำเนินการสอนแล้วต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

3. ชั้นการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมมากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการสอนแล้ว โดยนำผลการวัดมาประเมิน ถ้าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ก็แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

4. ชั้นการวิเคราะห์ผลหรือย้อนกลับมาพิจารณาว่า ในการสอนนั้นมีข้อบกพร่องอะไรบ้าง มีปัญหาประการใด โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนไม่บรรลุผลตามจุดประสงค์ก็จำเป็นต้องพิจารณาหาสาเหตุว่ามีข้อบกพร่องในจุดใด แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้การสอนที่มีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบการสอนทั้ง 4 ชั้นนี้ จะเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันโดยตลอด การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งจะมีผลต่อองค์ประกอบอื่น และข้อบกพร่องขององค์ประกอบหนึ่งก็จะส่งผลให้องค์ประกอบอื่นบกพร่องด้วย ดังนั้นการสอนจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับทุกองค์ประกอบ

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543 : 22) ได้เสนอหลักการสอนระดับอุดมศึกษาว่าควรยึดหลักการดังนี้

1. รู้จักวางแผนการสอน คือ ทำประมวลรายวิชา ทำแผนการสอนรายวัน เพื่อให้การเตรียมการสอน วิธีการสอนและสาระการสอนถูกต้องสมบูรณ์

2. รู้จักวิธีการสอนหลายแบบ และรู้จักเลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

3. รู้จักผู้เรียน ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนเพื่อทราบภูมิหลังพื้นฐาน ความสนใจและเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

4. รู้จักใช้อุปกรณ์ ผู้สอนควรรู้จักใช้อุปกรณ์ที่จะใช้เป็นเครื่องช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น

5. รู้จักทรัพยากรมนุษย์ รู้จักแหล่งที่จะเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีความรู้มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ศิษย์ของตน

6. รู้จักค้นคว้า รู้จักแหล่งที่จะให้ข้อมูลสำหรับนิสิตนักศึกษาค้นคว้าหรือแหล่งที่นิสิตนักศึกษาจะฝึกฝนอาชีพได้

7. รู้จักวิธีประเมินผล การสอนที่ดีควรจะมีการประเมินผลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจการสอนของตนเองดีขึ้น ผู้ที่สอนแล้วทำให้นิสิตนักศึกษาสอบตกมากควรพิจารณาตนเองว่าอาจจะเป็นผู้สอนที่ใช้ไม่ได้เอาเสียเลยมากกว่าจะเป็นความผิดของผู้เรียน

จากการสำรวจวิธีการเรียนการสอนของพันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และคณะ (2543 : 39) ซึ่งได้สำรวจจำนวนวิธีการเรียนการสอน 5 แบบ คือ การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากครู การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากผู้เรียนร่วมชั้น การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากการผสมผสาน โดยสำรวจจากแหล่งความรู้ 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือ บทความ และอินเทอร์เน็ต พบว่า วิธีการเรียนการสอนที่พบมากที่สุดจากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้แก่ การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากเพื่อนร่วมชั้น รองลงมา ได้แก่ การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ นอกจากนั้นการสอนในลักษณะอื่นๆ จะมีจำนวนใกล้เคียงกัน ได้แก่ การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากการผสมผสาน การสอนที่เน้นการเรียนรู้จากครู และการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ตามลำดับ และจากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 10) เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีตามสาขาวิชาต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย กระจายอยู่ทั่วประเทศ 562 แห่ง (ไม่นับรวมสถาบันอุดมศึกษาในหน่วยงานอื่นๆ อีก 68 แห่ง) เป็นมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี จำนวน 130 แห่ง จำแนกเป็นมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 21 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 29 แห่ง มหาวิทยาลัยเปิด 2 แห่ง สถาบันราชภัฏ 36 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 11 คณะ 31 วิทยาเขต ที่เหลือ 400 กว่าแห่งเปิดสอนในระดับ ปวส. ปวท. และอนุปริญญา เป็นสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จากการศึกษาค้นคว้า สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีสภาพการจัดการเรียนการสอนตามสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

1. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี วิธีการสอนของอาจารย์ใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ สื่อการสอนที่ใช้ส่วนมากได้แก่ ซอล์กและกระดานดำ หนังสือและตำรา สำหรับการค้นคว้าเพิ่มเติมยังไม่เพียงพอ

2. สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวนนักศึกษาต่อห้องเรียนมากเกินไป ผู้เรียนมีพื้นฐานหรือความรู้เดิมยังไม่เพียงพอ วิธีการสอนของอาจารย์ส่วนมากใช้การบรรยาย นอกจากนั้นมีการอภิปรายซักถาม การสัมมนา การศึกษาภาคสนาม การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ตำราส่งเสริมการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จึงพอสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการจัดการเรียน

การสอนมีส่วนสำคัญที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบัณฑิตไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถทั้งวิชาการและวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้สามารถปรับตัวและนำการพัฒนาประเทศในสภาวะปัจจุบันและในอนาคต

สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการทางวิชาการ

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ การเปิดหลักสูตรระยะสั้น การให้คำปรึกษา การให้บริการทางวิชาชีพ การทดสอบผลิตภัณฑ์สินค้าและกระบวนการผลิต การรับรองมาตรฐาน บริการวิชาการ (Bureau Service) การบริการข้อมูล การบริการคอมพิวเตอร์ การขยายบริการสารสนเทศสู่ชุมชน การจัดทำศึษา (สมสุข ชีระพิจิตร. 2544 : 23) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการจัดการด้านสภาพแวดล้อมซึ่งจะเอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ และหน่วยงานที่บริการการเรียนการสอน ได้แก่ ศูนย์ช่วยเหลือด้านการเรียน ศูนย์พัฒนาการสอน ศูนย์ผลิตสื่อ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การจัดการด้านสภาพแวดล้อมดังกล่าวให้ดีขึ้นจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดีขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และคณะ. 2543 : 111) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว พรชูลี อาชีว-อำรุง. (2544 : 43) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารวิชาการว่าในการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาควรมีหลักการ คือ

1. เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ
2. ให้เสรีภาพทางวิชาการ
3. พัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

4. เน้นการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม และภูมิปัญญาไทย

นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543 : 3-4) ยังได้กำหนดขอบเขตหรือข่ายงานวิชาการว่าประกอบด้วยภารกิจใหญ่ๆ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน
4. การวัดผลและประเมินผล

นอกจากนี้ แอทวู้ด (Atwood. 1973 : 4402-A) ได้จัดประเภทของการบริการวิชาการแก่นักศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บริการที่จัดให้นักศึกษาด้านสวัสดิการ ได้แก่ บริการสุขภาพ บริการหอพัก บริการอาหาร บริการซักกรีด บริการให้คำปรึกษา การวินิจฉัยปัญหา บริการช่วยเหลือทางด้านเงินทุน ต่างๆ

2. งานบริการที่เป็นความรับผิดชอบของสถาบัน ได้แก่ การคัดเลือก การสรรหานิสิตนักศึกษา การรับนิสิตนักศึกษาเข้าเรียน การลงทะเบียน การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การสอนซ่อมเสริม และการติดตามผล

เพื่อสนับสนุนขอบเขตงานด้านวิชาการดังกล่าว ดิลล์ (จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. 2543 : 28; อ้างอิงจาก Dill. 1992 : 1318) ได้กล่าวถึงการบริหารงานด้านวิชาการ (Academic Administration) ว่าเป็นกระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับขอบเขตงานด้านวิชาการ อันนำไปสู่การประกันคุณภาพด้านวิชาการดังนี้

1. การรับบุคคลเข้าศึกษา การประสาทปริญญาบัตร
2. การจัดหลักสูตรวิชาการ จัดผู้สอน และสอนให้เกิดคุณภาพ
3. ความรับผิดชอบงานวิจัย และการวิจัย

ในขณะเดียวกันขอบเขตงานด้านวิชาการก็มีประเด็นที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับมิติด้านคุณภาพทางวิชาการ ที่เรียกว่า กระบวนการที่เป็นความเชื่อถือทางด้านวิชาการ (Academic Validitation Process) ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น คือ (Hickie & Sawkins. 1996 : 7-8)

1. ประเด็นด้านคุณภาพทางการศึกษา (Educational Quality Issues) ซึ่งครอบคลุมถึง

1.1 ประเด็นเนื้อหาของหลักสูตร (Course Content Issues) ประกอบไปด้วยระดับของหลักสูตร พื้นฐานของหลักสูตรที่มีจำนวนวิชาที่สัมพันธ์กันและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการนำทฤษฎีไปใช้ในทางปฏิบัติ

1.2 ประเด็นด้านการประเมินผล (Assessment Issues) เป็นประเด็นที่เป็นกุญแจที่นำไปสู่ความสำเร็จในด้านการจัดการศึกษา หากตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดเชิงทฤษฎีแล้ว การประเมินผลก็เป็นเรื่องยาก แต่การประเมินผลเป็นสิ่งที่สามารถวัดศักยภาพ ในการประยุกต์ใช้แนวคิดกับการทำงานได้ ทั้งยังสามารถวัดศักยภาพในการวิเคราะห์ทฤษฎีได้ด้วย จุดนี้นำไปสู่การประเมินผลและสามารถให้คำตอบที่แน่นอน

1.3 ประเด็นด้านการรับนักศึกษา (Admission Issues) เป็นประเด็นสำคัญที่บ่งบอกได้ว่าสถาบันได้สร้างความน่าเชื่อถือ และอาจต้องตั้งเป็นคำถามว่าจำเป็นหรือไม่ที่กำหนดประสบการณ์และความสามารถทางวิชาการของนักศึกษาในแต่ละหลักสูตรและการรับนักศึกษาเข้ามาสู่หลักสูตร จนกระทั่งจบออกไป เป็นไปตามความสามารถเฉพาะของนักศึกษาหรือไม่

2. ประเด็นคุณภาพด้านการจัดการ (Managerial Quality Issues) ซึ่งครอบคลุมถึง การศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรและศักยภาพของสถาบันที่บรรลุถึงประโยชน์สูงสุดจากการจัดการ ประเด็นคุณภาพด้านการจัดการนี้ครอบคลุมถึง

1.1 ภาวะผู้นำและพันธกิจของผู้บริหาร (Leadership and Commitment)

1.2 ทักษะที่จำเป็นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ (Acquired Skills)

1.3 การเรียนรู้เกี่ยวกับองค์กร (Organizational Learning)

1.4 การปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (Curriculum Improvement) ทันสมัย

ทันเหตุการณ์

ดังนั้นภารกิจทางด้านวิชาการดังกล่าว หากทำอย่างมีคุณภาพก็นำไปสู่การรับรอง มาตรฐานด้านวิชาการหรือประกันคุณภาพด้านวิชาการ ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นใจดังนี้

1. ให้การรับรองเป็นการประกาศว่า สถาบันมีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้

2. ช่วยให้นักศึกษาในอนาคต สามารถเลือกสถาบันซึ่งเป็นที่ยอมรับ

3. ช่วยชี้ให้เห็นว่าสถาบันและหลักสูตรใดที่สามารถนำไปประยุกต์กับการลงทุนได้

4. ช่วยป้องกันอันตรายจากแรงกดดันภายในและภายนอกสถาบัน

5. ช่วยสร้างจุดหมายในการปรับปรุงตนเองและเสริมแรงกระตุ้นให้เกิดมาตรฐาน

ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ

6. ช่วยให้คณาจารย์และบุคลากรสามารถประเมินผลและวางแผนในระดับสถาบันได้

7. ช่วยสร้างเกณฑ์ในการมอบปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตร (Certification)

ใบอนุญาต (License) และเกณฑ์ในการปรับปรุงหลักสูตร

8. ช่วยให้เกิดข้อพิจารณาในด้านการรับนักศึกษาและเป็นข้อมูลในการขอความ

ช่วยเหลือจากรัฐบาลกลาง (Federal assistance) เกี่ยวกับงบประมาณการเงิน (Adelman. 1992 : 1314)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการ จัดบริการทางวิชาการ อาจสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการจัดบริการทาง วิชาการมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน และเป็นการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสภาพแวดล้อมด้านบริการทางวิชาการเกี่ยวข้องกับ งานบริการวิชาการ การดำเนินการและการบริการด้านการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับ นิสิต

ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ความสามารถในการถ่ายทอดและรับสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (Kemp and Smellie. 1989 : 276) ซึ่งสอดคล้องกับซิคเกอร์ริงและแกมสัน (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และคณะ. 2543 : 12; อ้างอิงจาก Chickering and Gamson. 1991 : 33-34) ได้กล่าวว่า การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนสถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนให้อาจารย์และนิสิตมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Encourages Student-Faculty Contact) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตทั้งในและนอกชั้นเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการกระตุ้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียน เพราะการที่อาจารย์ให้ความเป็นกันเอง สนใจและห่วงใยในตัวนิสิต ยินดีรับฟังความคิดเห็นของนิสิตและให้เวลานิสิตเข้าพบอยู่เสมอเป็นสิ่งที่เพิ่มพูนแรงกระตุ้นทางปัญญาแก่นิสิต ทำให้นิสิตมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายในเรื่องต่างๆ อย่างกว้างขวาง อันจะนำไปสู่ความคิดที่แตกฉานมากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และนิสิต ทำให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความพึงพอใจในสถาบันมากขึ้น ส่งผลต่อการคงอยู่ในสถาบันการศึกษาหลังจากเข้าเรียนในปีที่ 1 และช่วยให้นิสิตพัฒนาการที่ดีทางด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพ และจากการศึกษาของโคแกน (Cogan. 1975 : 135-139) พบว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนิสิตจะทำให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น และยังมีความสัมพันธ์ดังกล่าวมีมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งจะทำให้นิสิตสามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงขึ้นไปด้วย เพราะลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน และทัศนคติที่มีต่ออาจารย์ผู้สอน ถ้าหากนิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์จะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ เรเมน (Ramen. 1974 : 33) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับแบบอย่างของอาจารย์พยาบาลและถือว่าแบบอย่างของอาจารย์มีอิทธิพลต่อการสร้างแบบอย่างของนักศึกษาอย่างมาก และยังมีความคิดเห็นว่าการแสดงออกแบบอย่างของความเป็นอาจารย์ และแบบอย่างของพยาบาลขณะศึกษาวิชาการพยาบาลภาคปฏิบัติในคลินิกมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเป็นพยาบาลอย่างสมบูรณ์ อาจารย์มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่นิสิตเป็นอย่างมาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน ประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนจึงขึ้นอยู่กับปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีที่ตนสอนให้ผู้เรียนกระทำ (ศรีนวล สถิตวิทยานันท์. 2542 : 62) นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 51) กล่าวว่าควรเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาให้มีความเป็นกันเองมากขึ้น ซึ่งความเป็นกันเองนี้จะทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจผู้สอนและเป็นเหตุจูงใจให้สนใจเรียนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ โฮมลิชและนอร์แลนด์ (Heimlich and Norland. 1994 : 52-56) ยังกล่าวว่า การสอนควรมีการ

กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไว้ก่อน และเน้นว่าผู้เรียนและผู้สอนจะต้องยอมรับบทบาทร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และในกิจกรรมการเรียนการสอนจะมุ่งที่การเรียนรู้ (learning) และผู้เรียน (learner) เป็นหลักมิใช่มุ่งที่การสอน (teaching) เท่านั้น การสอนลักษณะนี้ทำให้ความร่วมมือหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีความสำคัญเด่นชัดขึ้น ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีการวางแผนร่วมกันในทุกๆ ระยะของการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายของผู้เรียนและผู้สอน คือ จุดมุ่งหมายอันเดียวกัน และจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้น ผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญและเป็นผู้กระทำ (active role) ด้วยตนเองทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีความสำคัญมาก ผู้เรียนและผู้สอนจะทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น เมื่อทั้งสองฝ่ายยอมรับความสามารถซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกร่วมกันทั้งสองฝ่ายต้องรับผิดชอบ บรรยากาศที่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เชื่อมมั่นในความสามารถซึ่งกันและกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน มีความสำคัญมากตามแนวความเชื่อเกี่ยวกับการสอนที่ว่า การสอนหมายถึง การนำหรือจัดการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นั่นหมายถึงว่าผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่ต้องเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง ดังนั้นลักษณะการสอนจึงมีลักษณะที่สำคัญ คือ 1) ผู้เรียนและผู้สอนจะกระตุ้นให้อีกฝ่ายหนึ่งใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ 2) ผู้เรียนและผู้สอนจะสลับบทบาทกัน กล่าวคือ ผู้เรียนกลายเป็นผู้สอน และผู้สอนกลายเป็นผู้เรียน ในบางโอกาสการที่จะเป็นเช่นนี้ได้บรรยากาศการเรียนการสอนจะต้องเป็นแบบเปิด ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน บรรยากาศการเรียนการสอนจะเป็นแบบประชาธิปไตย 3) ผู้เรียนและผู้สอนมีความเชื่อมั่นและประจักษ์ในความสามารถของตนเอง ผู้เรียนจะฝึกฝนหาความรู้ที่มีความหมายสำหรับตน รับผิดชอบในการแสวงหาความรู้ พัฒนาทัศนคติและทักษะ ดังนั้นบรรยากาศในห้องเรียนจะเป็นบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์ และผู้เรียนมีการเลียนแบบอาจารย์ผู้สอนในแนวทางปฏิบัติ (Reilly. 1980 : 23)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิตเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ถ้าหากอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นการเสริมแรงกระตุ้นทางปัญญา ทำให้นิสิตกล้าแสดงความคิดเห็นและอภิปรายในเรื่องต่างๆ นำไปสู่การเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีความร่วมมือและสร้างความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน

สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศนับว่ามีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนา

การศึกษาของไทยให้มีความทันสมัยมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาแหล่งผู้ให้ต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษาในระดับสูง โดยบทบาทความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศด้านการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตจะเน้นการถ่ายทอดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับสูง การพัฒนาทักษะฝีมือ การบริหาร การจัดการและการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งสาขาดังกล่าวเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมาก (กรมวิเทศสหการ. 2542 : 10) ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาไทยได้มีความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียงของแต่ละประเทศ โดยการทำสัญญาความร่วมมือซึ่งกันและกันในรูปแบบที่อาจจะเรียกต่าง ๆ กัน และส่วนใหญ่จะเป็นบันทึกความจำ (Memorandum) ข้อตกลง (Agreement) หรือความร่วมมือ (Cooperation) ซึ่งสัญญาของความร่วมมือเหล่านี้อาจจะมีในระดับคณะบ้าง สถาบันบ้าง แต่ส่วนใหญ่มักจะเป็นระดับมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ซึ่งลงนามระหว่างอธิการบดีของแต่ละฝ่าย (สุธรรม อารีกุล และคณะ. 2540 : 307)

ดังนั้นตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสถาบันอุดมศึกษาได้มีความร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและบุคลากร ระหว่างประเทศอยู่เสมอและยิ่งเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยจะมีความเป็นสากลเมื่อมีนักศึกษาจากนานาประเทศมีกิจกรรมในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร ซึ่งมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมบรรยากาศที่เป็นสากล การแบ่งปันประสบการณ์และทรัพยากรที่มีระหว่างมหาวิทยาลัยจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุความเป็นเลิศได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนั้นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภูมิภาคว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม ในการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นสากลโดยเฉพาะในยามที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งประสบปัญหารายได้ที่ลดลง อย่างไรก็ตามความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ มิได้ขึ้นอยู่กับ การที่เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติแต่เพียงประการเดียว แต่ควรจะเป็นหลักสูตรนานาชาติที่มีผู้เรียนทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติจำนวนมากพอสมควรด้วย และหัวใจสำคัญที่ทำให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นสากล คือ (สมสุข ชีระพิจิตร. 2544 : 19-20)

1. เป็นการแลกเปลี่ยนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่เป็นผู้รับหรือผู้ให้เพียงฝ่ายเดียว

2. การร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยนั้นไม่ควรพิจารณาผลตอบแทนในรูปของเงินเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาถึงผลดีอื่นๆ ที่จะได้จากการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย เช่น ความเชี่ยวชาญ หรือได้รับการถ่ายทอดวิทยาการในสาขาที่ขาดแคลนด้วย

3. มหาวิทยาลัยจะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์ของนักศึกษาด้วย

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ความตกลงร่วมมือทางวิชาการเป็นไปในวิถีทางที่ยังคุณประโยชน์สูงสุดแก่สถาบันที่เข้าร่วมในโครงการ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยใน

สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันวิชาการในต่างประเทศ เพื่อยึดถือเป็นหลักการและแนวปฏิบัติร่วมกัน ดังนี้

1. ความตกลงร่วมมือกับสถาบันวิชาการต่างประเทศ ควรเป็นไปเพื่อสนองเป้าหมายที่สำคัญ เช่น การบรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอน และการขยายโอกาสในการให้บริการทางวิชาการไปสู่ประชาคมโลก

2. ความตกลงร่วมมือทางวิชาการควรเป็นไปในลักษณะที่ส่งเสริมให้ทุกสถาบันที่อยู่ในพันธะความร่วมมือได้รับประโยชน์ในการดำเนินการกิจของตนได้ดีขึ้น

3. ความตกลงร่วมมือทางวิชาการ หมายรวมถึงความร่วมมือในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม สำหรับในด้านการเรียนการสอนนั้น มีขอบเขตครอบคลุมถึงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการจัดหลักสูตรอันเป็นข้อตกลงร่วมระหว่างสถาบันด้วย

4. ความตกลงร่วมมือทางวิชาการในสาระและขอบเขตดังกล่าว ควรมีแนวทางปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

4.1 สาขาวิชาที่จำเป็นต้องมีความตกลงร่วมมือกัน เป็นสาขาวิชาที่ให้ประโยชน์แก่นักศึกษา อาจารย์ และวงวิชาการ วิชาชีพทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติอย่างแท้จริง

4.2 สาขาวิชาที่จำเป็นต้องมีความตกลงร่วมมือกัน เป็นแขนงวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาของไทยยังอยู่ในขั้นของการพัฒนาซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนทางวิชาการจากสถาบันวิชาการต่างประเทศ

4.3 พันธะความร่วมมือทางวิชาการมีขึ้นกับสถาบันวิชาการในต่างประเทศที่มีศักยภาพสูงเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้นๆ ในกรณีที่เป็นการจัดหลักสูตรร่วมกัน สถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศที่เป็นคู่พันธะความร่วมมือ ต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะสาขาวิชาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเทศนั้นด้วย

5. ในกรณีที่ความตกลงร่วมมือกันเป็นการจัดการศึกษาร่วมกัน การดำเนินงานทั้งในแง่การบริหารงบประมาณ การประสาทปริญญา ต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐและพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเสนอหลักสูตรให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเปิดสอนด้วย

6. ในกรณีที่ความตกลงร่วมมือกันมีขึ้นกับประเทศในกลุ่มสังคมนิยม/คอมมิวนิสต์ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ว่าด้วย การติดต่อกับประเทศสังคมนิยม/คอมมิวนิสต์ ซึ่งครอบคลุมถึงการให้และการรับความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาและการฝึกอบรม การสัมมนา ประชุม ดูงาน การรับความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญ การเข้ามาศึกษาของบุคคลจากประเทศสังคมนิยม/คอมมิวนิสต์ และความร่วมมือในลักษณะอื่นๆ

(ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540 ข : 7-8)

จากนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยที่ว่าด้วยความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยในสังกัดทบวงฯ กับสถาบันวิชาการในต่างประเทศนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบของความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540 ข : 8-9)

1. ความร่วมมือโดยทั่วไป

- จัดสรรทุนแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษา
- ความร่วมมือในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์
- การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ เอกสาร การวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ และวารสารต่างๆ
- การพัฒนาหลักสูตรและคณาจารย์ รวมทั้งการวิจัยสิ่งพิมพ์ต่างๆ
- การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ภาษา
- การจัดสัมมนาทางวิชาการ การสอน การเชิญเป็นอาจารย์พิเศษ
- การจัดการศึกษาร่วมกันในระดับปริญญาตรี โท และเอก
- การแลกเปลี่ยนรายการวิทยุ
- การคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมไปศึกษา หรือฝึกอบรมระยะสั้น
- การร่วมมือในการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

ความร่วมมือดังกล่าวในแต่ละโครงการอาจประกอบด้วย

1. มหาวิทยาลัย/สถาบันของไทย 1 แห่งกับมหาวิทยาลัย/สถาบันของต่างประเทศ

1 แห่ง

2. มหาวิทยาลัย/สถาบันของไทย 2 หรือ 3 แห่งกับมหาวิทยาลัย/สถาบันของ

ต่างประเทศ 1 แห่ง

3. มหาวิทยาลัย/สถาบันของไทย 1 แห่งกับมหาวิทยาลัย/สถาบันของต่างประเทศ

2 หรือ 3 แห่ง

ซึ่งโครงการที่สถาบันอุดมศึกษาไทยเข้าไปมีบทบาทในระดับภูมิภาคมีโครงการที่สำคัญ ดังนี้

1. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันในต่างประเทศ (UMAP : University Mobility in Asia and the Pacific) เป็นโครงการดำเนินงานที่สนับสนุนให้นักศึกษาและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาได้ลงทะเบียนเรียน หรือทำงานวิจัยในระดับบัณฑิต หรือฝึกงานในสถาบันต่างประเทศ เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ในส่วนของบุคลากร โครงการนี้ได้ให้ความสนับสนุนให้มีประสบการณ์งานสอน งานวิจัยหรือหาความรู้เพิ่มเติมระยะสั้น ในสถาบันต่างประเทศปีงบประมาณ 2539 รัฐบาลได้ใช้งบประมาณสนับสนุนโครงการทำให้สามารถแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 139 คน ในปีงบประมาณ 2540 เพิ่มขึ้นเป็น 161 คน อนึ่งโครงการนี้ดำเนินการในลักษณะต่างตอบแทน

กล่าวคือ ฝ่ายไทยจะรับนักศึกษาและอาจารย์จากต่างประเทศภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน โดยสถาบันต่างประเทศ เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

2. โครงการ Thai University Administrators Shadowing เป็นโครงการเพื่อสนับสนุนผู้บริหารระดับกลางของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ได้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการบริหารในมหาวิทยาลัยต่างประเทศและนำมาพัฒนาระบบบริหารของสถาบันตน โครงการนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2540 ได้ส่งผู้บริหารระดับกลางของมหาวิทยาลัย/สถาบันไปฝึกปฏิบัติจริง (Shadowing Program) ที่มหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศออสเตรเลียและอังกฤษ รวมทั้งสิ้น 51 คน (ประเทศออสเตรเลีย 27 คน และประเทศอังกฤษ 24 คน)

3. โครงการจัดตั้งศูนย์อาณาบริเวณศึกษา (Area Studies Centers) ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์อาณาบริเวณศึกษา (Area Studies Centers) ขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเทศและภูมิภาคต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนและเป็นฐานข้อมูลให้หน่วยงานต่างๆ ใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย การดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ จัดตั้งศูนย์ออสเตรเลียศึกษา (Australian Studies Center) ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดตั้งศูนย์ศึกษาเอเปค (APEC Studies Center) ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขณะนี้ได้เตรียมการจัดตั้งศูนย์ยุโรปศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (EU) โดยจะขยายเป็นศูนย์ระดับชาติและศูนย์ระดับภูมิภาคต่อไป

4. การขยายบทบาทอุดมศึกษาไทยในภูมิภาค

4.1 ความร่วมมือในระดับทวิภาคีและไตรภาคี ทบวงมหาวิทยาลัยมีบทบาทในความร่วมมือในข่ายพหุภาคีทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการหลายแห่ง เช่น APEC, ASEAN, ASAIHL ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยภูมิภาคนั้นๆ ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาไทยจัดทำโครงการความร่วมมือในระดับสถาบันกับสถาบันเป็นโครงการความร่วมมือทางวิชาการของไทยให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ โครงการพัฒนาการศึกษาด้านการเกษตรของวิทยาลัยเกษตรกรรมบางในประเทศลาว โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น และโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรกรรมแห่งเมืองเว้ในประเทศเวียดนามโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกจากนี้ทบวงมหาวิทยาลัย ยังได้เจรจาความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานในต่างประเทศ จัดทำโครงการร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศนั้นๆ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ในการให้ความร่วมมือทางวิชาการแก่ประเทศอื่นโดยเฉพาะในภูมิภาคอินโดจีนอีกด้วย

4.2 ความร่วมมือในระดับพหุภาคี ภายใต้กรอบความร่วมมือของ ASEAN ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network) โดยมีมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นสมาชิกก่อตั้ง 13 สถาบัน สำหรับประเทศไทยสมาชิกก่อตั้งคือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยบูรพา ทั้งนี้ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยได้รับเลือกเป็นประธานของ Board of Trustees และได้จัดตั้งสำนักงานเลขานุการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนที่สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยด้วย

ภายใต้ความร่วมมือกับ APEC ทบวงมหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมเป็นผู้แทนใน APEC-HRD Working Group ร่วมกิจกรรมและดำเนินงานโครงการสำคัญ อาทิ โครงการ Modalities University-Industry Cooperation in the APEC Region

5. การเตรียมการให้ไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค ทบวงมหาวิทยาลัยได้เตรียมการดังนี้

5.1 เตรียมเสนอโครงการเงินกู้จากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (World Bank) เพื่อเปิดสอนชั้นบัณฑิตศึกษาหลักสูตรนานาชาติ โดยเน้นที่สาขาที่เป็นความต้องการของประเทศเป็นหลัก และสาขาที่สถาบันอุดมศึกษาไทยมีศักยภาพเป็นผู้นำด้านวิชาการในภูมิภาคนี้

5.2 เจรจากความร่วมมือกับประเทศต่างๆ เพื่อช่วยจัดหาอาจารย์ที่มีคุณภาพมาช่วยสอนเสริมในการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

5.3 ให้ความร่วมมือสนับสนุนการร่วมทุนและ/หรือร่วมมือกับสถาบันชั้นนำในต่างประเทศเพื่อจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาใหม่หรือสาขาของสถาบันชั้นนำนั้นในประเทศไทย

5.4 ดำเนินการโครงการพัฒนาฐานข้อมูลประเทศเพื่อนบ้าน โดยการศึกษาวิจัยการศึกษาของนานาประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไทย และเวียดนาม จัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทย และดำเนินการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาครัฐและเอกชน ในการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการอุดมศึกษาในภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการปรับบทบาทให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคนี้ ในปีงบประมาณ 2540 ได้ขยายโครงการระยะที่ 2 เพิ่มเติมอีก 7 ประเทศ คือ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ พม่า จีนตอนใต้ (ยูนนาน) อินโดนีเซีย บรูไน และสิงคโปร์ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540 ข : 20-22)

2. ความร่วมมือรูปแบบอื่นๆ

2.1 ความร่วมมือจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับมหาวิทยาลัย Deakin ประเทศออสเตรเลีย โดยการใช้ The Professional Doctorate in Education (Doctor of Education) ของมหาวิทยาลัย Deakin คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย Deakin เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร งบประมาณ และเป็นที่ปรึกษา โดยมีคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นเพียงที่ปรึกษาร่วม ผู้ที่ศึกษาตามหลักสูตรจะศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีระยะเวลาเกินกว่าครึ่งหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งไปศึกษาที่มหาวิทยาลัย Deakin ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาของมหาวิทยาลัย Deakin

2.2 ความร่วมมือจัดการศึกษาระดับปริญญาโทระหว่างกรมอาชีวศึกษา กับ

University of Wolverhampton ประเทศสหราชอาณาจักร เพื่อพัฒนาบุคลากรสาขาขาดแคลน ในสาขาวิชา Advanced Software and Education โดย University of Wolverhampton เป็นผู้ดำเนินการด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ผู้ทำการสอน และการรับรอง คุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษา แต่ใช้สถานที่ของวิทยาลัยช่างกลปทุมวันเป็นสถานที่จัดการเรียน การสอน ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอนใช้ ระบบ Module กล่าวคือ เรียนเป็นชุดวิชา เมื่อผู้ศึกษาสะสมหน่วยกิตได้จำนวนหนึ่ง หากไม่ ประสงค์จะศึกษาต่อจะได้รับการรับรองคุณวุฒิระดับหนึ่ง แต่หากศึกษาต่อจนครบตลอด หลักสูตรจะได้รับปริญญา Master of Science

2.3 ความร่วมมือจัดการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชา Education

Management, Quality Management และ Information Technology in Education ระหว่าง สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กับ University of Wolverhampton ประเทศสหราชอาณาจักร โดย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทารับผิดชอบการรับสมัครผู้เรียนเตรียมความพร้อมด้านภาษา สถานที่ เรียนจัดระบบสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการจัดการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนมหาวิทยาลัย รับผิดชอบการจัดหลักสูตร ผู้สอน และการประเมินผลการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับ ปริญญาจาก University of Wolverhampton เช่นเดียวกัน

2.4 ความร่วมมือจัดการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (Master of

Business Administration) และสาขาวิชาการจัดการ (Master of Management) ระหว่างสถาบัน บัณฑิตบริหารธุรกิจดัตินท์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับ J.L.Kellogg Graduate School of Management of Northwestern University และ The Wharton School of the University of Pennsylvania ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีชื่อทั้งสามมหาวิทยาลัยและอธิการบดีลงชื่อร่วมกัน ในปริญญาบัตร (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540 ค : 8-9)

ดังนั้นจากโครงการความร่วมมือทางด้านการศึกษารูปแบบต่างๆ จึงต้องเป็นโครงการ ที่ให้ความสำคัญต่อบทบาทและแนวทางของรัฐบาล จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการพัฒนา การศึกษาของไทยให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมถึงกลุ่ม ผู้ด้อยโอกาส
2. เป็นโครงการที่จะช่วยส่งเสริมการปฏิรูประบบการบริหารและการศึกษา
3. เป็นโครงการที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีและสาขาที่ขาดแคลน
4. เป็นโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรครู
5. เป็นโครงการที่จะช่วยพัฒนากำลังคนของรัฐซึ่งจะเป็นผู้นำในการขยายผลทางด้านการอบรม และพัฒนากำลังคนสาขาที่ขาดแคลนต่อไป

6. เป็นโครงการที่ขยายผลด้านการอบรมวิชาชีพแก่แรงงานไทย และเป็นวิชาชีพที่มีความต้องการสูงในตลาดแรงงาน

จากสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านความร่วมมือทางวิชาการ จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นสากล และเป็นการแบ่งปันประสบการณ์และทรัพยากรระหว่างมหาวิทยาลัย ช่วยให้บรรลุความเป็นเลิศด้านการศึกษา ตามจุดมุ่งหมาย และเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับโลกแห่งความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เต็มไปด้วยการแข่งขันในระดับสูง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรนานาชาติ

ความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (Internationalization) มุ่งยกระดับมาตรฐานและสมรรถนะของมหาวิทยาลัย/สถาบันให้มีมาตรฐานสากลทั้งในเชิงวิชาการและการบริหารมหาวิทยาลัย รวมทั้งสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ให้มหาวิทยาลัย/สถาบันเข้าไปมีบทบาททางวิชาการในเวทีนานาชาติ และการสร้างเสริมให้อาจารย์ และบัณฑิตไทยมีสมรรถนะสากล เจตคติ โลกทัศน์ และชีวิตทัศน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนสามารถจัดการเรียนการสอนหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานสากลอย่างมีคุณภาพให้กับนักศึกษาจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2534 : 16-21) กล่าวว่าความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย ในทัศนะใหม่ของโลกปัจจุบันและโลกยุคต่อไปนั้น ควรมีแนวคิดและทิศทางที่สำคัญ ดังนี้

1. เป้าหมายของความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของเป้าหมายทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจ และการเมืองระหว่างประเทศ นั่นคือ การรู้จักเข้าใจ ยอมรับ สื่อสาร และทำงานร่วมกันระหว่างคนทั่วโลกได้

2. ความเป็นนานาชาติ จะต้องเป็นการรู้จักคนอื่น เพื่อรู้จักตัวเองให้ดีขึ้นควบคู่กันไป เป้าหมายนี้จึงเป็นการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องของประเทศอื่นๆ กับประเทศของเราเอง พร้อมและควบคู่กันไป ไม่ใช่เพียงศึกษาคนอื่น เพียงเพื่อประโยชน์ของธุรกิจและการเมืองเท่านั้น แต่ควรเป็นเพื่อประโยชน์ของการศึกษา คือการรู้เขารู้เรา มองเขาเพื่อเป็นกระจกมาพัฒนาตัวเรา การศึกษาในแนวนี้จึงต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างประเทศอื่นด้วยกัน และเปรียบเทียบกับตัวเราเอง

3. ความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย จะต้องเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันมากกว่าเป็นการส่งผ่านด้านเดียว ความเป็นนานาชาติที่แท้จริง หมายถึง การเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้ง กว้างขวางจริงจัง โดยประเทศที่กำลังพัฒนาเรียนรู้ประเทศ

อุตสาหกรรม ประเทศอุตสาหกรรมเรียนรู้ประเทศที่กำลังพัฒนา กระบวนการของความเป็นนานาชาติ ไม่ได้หมายความว่าสิ่งที่ประเทศอุตสาหกรรมส่งผ่านความรู้ความคิดและประสบการณ์ไปยังประเทศกำลังพัฒนาเท่านั้น แต่หมายถึงกระบวนการที่ประเทศที่กำลังพัฒนาได้เผยแพร่แนวคิด วิถีชีวิตและความเชื่อต่าง ๆ สู่ประเทศอุตสาหกรรมด้วยพร้อมกันได้

4. ความเป็นนานาชาติจะต้องสร้างขึ้นในวงกว้างให้ครอบคลุมทุกคนทุกกลุ่มและทุกวงการ กิจกรรมและปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้ความเป็นนานาชาติเป็นไปอย่างกว้างขวางนั้น ทางหนึ่งที่สำคัญคือจัดเนื้อหาสาระหรือรายวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) ซึ่งจะให้นักศึกษาทุกคนได้เรียนรู้ และเข้าใจความเป็นไปของโลก ในขณะเดียวกันก็ต้องจัดให้มีรายวิชานานาชาติ (International approaches) หรือรายวิชาเปรียบเทียบ (Comparative studies) ในทุกกลุ่มรหัสวิชาเพื่อที่ทุกคนจะได้เรียนรู้ เข้าใจ ใกล้เคียงกัน ควบคู่ไปกับการจัดหลักสูตรมหาวิทยาลัยต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องเผยแพร่ความรู้ในเชิงนานาชาติให้กับชุมชนด้วยพร้อมกันไป

5. ความเป็นนานาชาติจะต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องยาวนาน แนวทางของความเป็นนานาชาติจะต้องมีลักษณะถาวร และยาวนานด้วยการสร้างกลุ่มที่สนใจเฉพาะขึ้นมารองรับ ช่วยเหลือ และดูแลด้วยพร้อมกันไป การส่งเสริมจะต้องมีอย่างจริงจัง และต่อเนื่องไปโดยตลอด เพื่อไม่ให้หยุด ๆ เกิด ๆ ตามความต้องการของกลุ่มการเมืองและเศรษฐกิจเท่านั้น

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาจึงควรต้องอยู่บนพื้นฐานของการรู้จัก เข้าใจ ยอมรับ สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกันระหว่างคนทั้งโลกได้ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และมีการเปรียบเทียบระหว่างประเทศของตนเองกับประเทศต่าง ๆ เพื่อจะได้รู้จักคนอื่นและรู้จักตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ความเป็นนานาชาติต้องเป็นการศึกษาที่เป็นวงกว้างครอบคลุมทุกคน ทุกกลุ่ม และทุกวงการ และเป็นการศึกษาที่มีความต่อเนื่องยาวนานไปโดยตลอด

ความหมายและขอบข่ายของหลักสูตรนานาชาติ

โนลส์ (Knowles.1977 : 206) กล่าวว่า ความเป็นนานาชาติของอุดมศึกษา หมายถึงระบบการปฏิบัติของอุดมศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นนานาชาติในด้านการจัดหลักสูตร การแลกเปลี่ยนนักศึกษา และอาจารย์เพื่อการฝึกอบรมและการวิจัย และความร่วมมือด้านการศึกษาหรือการช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยี

ไนท์ (Knight. 1997 : 19) กล่าวว่าความเป็นนานาชาติของอุดมศึกษา หมายถึงกระบวนการผสมผสาน (Integrate) มิติของความเป็นนานาชาติ (International) และนานาชาติวัฒนธรรม (Intercultural) เข้าไปสู่การสอน การวิจัย และการบริการทางวิชาการแก่สังคมของสถาบัน

หลักสูตรนานาชาติ (International Programs) หรือโปรแกรมนานาชาติ หรือความเป็นสากล หมายถึง หลักสูตรที่เปิดทำการสอนเป็นภาษาต่างประเทศสำหรับนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ (ทองอินทร์ วงศ์โสธร และคณะ. 2540 : 5) นอกจากนี้ วรพรรณ อภิชัย (2535 : 238) กล่าวว่า หลักสูตรนานาชาติ คือ กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนจากประเทศต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของนานาประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การร่วมกันรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ทั้งนี้โดยหลักสูตรนานาชาติจะมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผู้เรียนจากนานาประเทศและเนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นนานาชาติ

ความเป็นสากลหรือความเป็นนานาชาติทางการศึกษา หรือการศึกษานานาชาติ (International Education) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ ในโลกเกี่ยวกับการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชาติต่างๆ ก่อให้เกิดความช่วยเหลือร่วมมือกัน โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ บุคลากร นิสิต ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ โดยมีภาษากลางเป็นสื่อ (อำนาจ บัวศิริ. 2539 : 3)

พรชูลี อาษาอำรุง (2540 : 45) กล่าวว่า ความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง ระบบการปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีการผสมผสานมิติความเป็นนานาชาติและนานาชาติวัฒนธรรมในการจัดหลักสูตร และการสอนที่มีเนื้อหาสาระที่ถ่ายทอดกันได้ทั่วโลก โดยเน้นความรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อเตรียมบัณฑิตสำหรับสังคมอนาคตที่มีโลกทัศน์กว้าง การเปิดระดับอุดมศึกษาไปสู่ประชาคมโลก โดยมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร การสร้างระบบเครือข่ายของสถาบันเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การวิจัย และเทคโนโลยี ตลอดจนการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบัน

ในการประชุมสัมมนาระดับนานาชาติเรื่อง ความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทย จัดโดยทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 28-30 มกราคม 2534 ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เข้าร่วมสัมมนา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ความเป็นสากลของการศึกษาเป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นทั่วโลก ด้วยแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน คือ ความพยายามปรับบทบาทของประเทศตนให้เปิดสู่ประชาคมโลก เสริมสร้างความสามารถทางเศรษฐกิจ สร้างเครือข่าย (Network) ความร่วมมือระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนิสิต ปรับปรุงเนื้อหาสาระและรูปแบบของหลักสูตร สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาความเป็นนานาชาติ หรือความเป็นสากล (กองวิเทศสัมพันธ์. 2534 : 11-12)

หลักสูตรนานาชาติ หมายถึง หลักสูตรที่ต้องมีนักศึกษาชาวต่างประเทศเข้าร่วมศึกษาด้วย เพื่อมุ่งหวังให้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างนิสิตชาวไทยและนักศึกษาชาวต่างประเทศ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547 : ออนไลน์)

ทั้งนี้ หลักสูตรนานาชาติต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน เพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้หลักสูตร เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในหลักสูตรที่มีความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้ สำหรับหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน แต่ไม่มีแผนการรับนักศึกษาชาวต่างประเทศเข้าร่วมศึกษาในหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่ถือว่าเป็นหลักสูตรนานาชาติ

สภาพปัจจุบันของอุดมศึกษาไทยในระบบนานาชาติ

จุดมุ่งหมายของการจัดหลักสูตรนานาชาติ

ทองอินทร์ วงศ์โสธร และคณะ. (2540 : 26) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดหลักสูตรนานาชาติมีดังนี้

1. การผลิตบัณฑิตที่สามารถทำงานในหน่วยงานของประเทศไทยที่ลักษณะงานเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ
2. การพัฒนาอาจารย์ของสถาบัน
3. การเตรียมคนไทยให้มีบทบาทในเวทีโลก
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถทำงานในหน่วยงานต่างประเทศ
5. เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศและกลุ่มประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเมืองต่อประเทศไทย
6. เพื่อให้ชาวต่างชาติมีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยและมีโอกาสเรียนรู้วิถีชีวิตคนไทยมากขึ้น

นอกจากนี้ สุธรรม อารีกุล และคณะ (2540 : 307-308) ได้กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ โดยสถาบันอุดมศึกษาไทยได้มีความร่วมมือสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียงของแต่ละประเทศ โดยการทำสัญญาความร่วมมือซึ่งกันและกันในรูปแบบบันทึกความจำ (Memorandum) ข้อตกลง (Agreement) หรือความร่วมมือ (Cooperation) ซึ่งสัญญาความร่วมมือเหล่านี้อาจจะมีการในระดับคณะบ้าง สถาบันบ้าง แต่ส่วนใหญ่มักจะเป็นระดับมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ซึ่งลงนามระหว่างอธิการบดีของแต่ละฝ่าย ลักษณะของความร่วมมือมักจะเป็นสัญญาในรูปแบบของโครงการ ซึ่งมีขอบเขตกว้างๆ และเป็นสัญญาหลวมๆ อาจจะมีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการหรืออาจจะไม่มีการระบุไว้เลย ในสัญญานี้บันทึกความจำหรือข้อตกลงความร่วมมือต่างๆ เหล่านี้มักจะครอบคลุมไปถึงเรื่องต่างๆ ได้แก่

1. การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นิสิต และบุคลากรของมหาวิทยาลัยในรูปของการเยี่ยมชม การอบรม การศึกษาต่อ และการทำวิจัยในสาขาที่ให้ความสนใจร่วมกัน
2. แลกเปลี่ยนเอกสาร ผลงานวิจัย วารสารบทความทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ต่างๆ และวัตถุสิ่งของทางวิชาการ ตลอดจนข้อมูลทางวิชาการต่างๆ
3. แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ผลงานทางวิชาการ และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
4. ดำเนินกิจกรรมทางวิชาการร่วมกัน เช่น การทำวิจัย การสอน บรรยาย การประชุมระหว่างประเทศ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา และการประชุมเพื่อการวิจัย
5. ร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร โปรแกรมทางวิชาการต่างๆ ตลอดจนโปรแกรมพิเศษระยะสั้น
6. ร่วมมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ การพัฒนาการศึกษาทางไกล และการใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน
7. อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ได้รับทุนจากต่างมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นทุนวิจัย ทุนเยี่ยมชมมหาวิทยาลัย หรือทุนการศึกษาต่อ
8. ให้ความร่วมมือในการแสวงหาแหล่งทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของฝ่ายบริหารของแต่ละมหาวิทยาลัย

เกณฑ์สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นหลักสูตรนานาชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547 : ออนไลน์) ได้กำหนดเกณฑ์สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นหลักสูตรนานาชาติ ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรควรมีเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่จะสร้างองค์ความรู้ที่ต้องการความคิดเห็นจากนานาชาติ
2. หลักสูตรนั้นแสดงว่าภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานหรือในวิชาชีพของบัณฑิต
3. มีแผนงานในการใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการขยายตัวไปสู่ศูนย์การศึกษาระดับภูมิภาค
4. มีความร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพ จึงจะช่วยพัฒนาความสามารถเชิงวิชาการและคุณภาพการศึกษาของคณะ/สถาบัน ไปสู่ระดับมาตรฐานสากล
5. ต้องสามารถรักษาความเสมอภาคให้ทุกคนมีโอกาสเข้าศึกษาโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจฐานะ โดยให้ทุนการศึกษาแก่ผู้เข้าศึกษาที่ขาดแคลนตามความเหมาะสม
6. ไม่เปิดหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นหลักสูตรเดียวกันคู่ขนาน
7. ต้องดำเนินการให้มีนิสิตต่างชาติสมัครเข้าเรียน
8. การเสนอหลักสูตรจะต้องจัดทำแผนในการจัดหานิสิตชาวต่างประเทศเข้าศึกษาในหลักสูตรด้วย

องค์ประกอบของหลักสูตรนานาชาติ

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรนานาชาติไว้ดังนี้
(ศรีเรือน โกศลวัฒน์ และศิริพร สิริไพโรจน์. 2541 : 24)

1. เป็นหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้าศึกษา
3. อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรจะต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตรจะต้องมีความเป็นนานาชาติ
5. เป็นหลักสูตรที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นนานาชาติ เช่น กิจกรรมแลกเปลี่ยนทางการศึกษา ได้แก่ การแลกเปลี่ยนนิสิต และนักวิชาการระหว่างประเทศ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและระหว่างชาติต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ ประจวบ ไชยสาส์น (2541 : 3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการพัฒนาความเป็นนานาชาติในการบรรยายพิเศษ เรื่อง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2541 สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารและการจัดการต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบด้านต่างๆ
2. หลักสูตรการเรียนการสอน มีเนื้อหาสาระของรายวิชาที่เป็นสากล
3. ภาษาที่ใช้ในการเรียน ต้องเป็นภาษาที่เป็นสากล เช่น ภาษาอังกฤษ
4. อาจารย์ผู้สอน ต้องพัฒนาบุคลากรด้านนี้ให้มีศักยภาพเหมาะสมกับการเรียน

การสอนหลักสูตรนานาชาติ

นอกจากนี้ อำนาจ บัวศิริ (2539 : 21) ยังได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรควรมีการพัฒนาด้านเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล และมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม อีกทั้งปลูกฝังให้บัณฑิตมีอุดมการณ์ในการช่วยเหลือสังคมด้วย

การจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ และสาขาวิชาการบัญชี โดยมีหลักการและการจัดหลักสูตรดังนี้ (ฝ่ายวิชาการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546 : 1)

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

ผู้ที่สมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และ/หรือเป็นไปตามระเบียบการสมัครสอบวัดความรู้เพื่อสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย และของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา จะคัดเลือกผู้เข้าศึกษาจากผู้มีคุณสมบัติดังนี้

1. มีประวัติความประพฤติเรียบร้อย
2. เป็นผู้สำเร็จการศึกษา หรือกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า
3. มีคุณสมบัติ 2 ข้อ ใน 3 ข้อ ต่อไปนี้

3.1 GPA รวมตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่าซึ่งไม่ต่ำกว่า 2.75 หรือเทียบเท่า

3.2 สอบผ่านความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ดังนี้

TOEFL ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 550 หรือ

IELTS ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 6.0 หรือ

SAT (Verbal) ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 450 หรือ

CU-TEP (Chulalongkorn University Test of English Proficiency)

ซึ่งเทียบเท่าเป็นคะแนน TOEFL ไม่ต่ำกว่า 550

3.3 มีคะแนนสอบวิชาหลักของทบวงมหาวิทยาลัย 3 วิชา ได้แก่

ภาษาไทย (รหัส 01)

สังคมศึกษา (รหัส 02)

คณิตศาสตร์ 1 (รหัส 04)

ทั้ง 3 วิชารวมกันได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 150 คะแนน หรือ

สอบผ่าน SAT ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 1100 หรือ

สอบผ่าน ACT ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 24 หรือ

มีคะแนนสอบ International Baccalaureate หรือ A' Level หรือ

Form 7

หรือ คะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยของประเทศออสเตรเลีย

โดยมีวิชาหลัก ได้แก่

1. วิชาคณิตศาสตร์

2. วิชาทางภาษาศาสตร์

3. วิชาทางสังคมศาสตร์ หรือวิชาทางวิทยาศาสตร์

ทั้ง 3 วิชารวมกันต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 โดยสามารถใช้คะแนนผล

การทดสอบย้อนหลังไม่เกิน 2 ปี นับถึงวันรับสมัคร

ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษา ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่งๆ แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา(semester) คือ ภาคการศึกษาต้น และภาคการศึกษาปลาย และอาจมี ภาคฤดูร้อน (summer session) ต่อจากภาคการศึกษาปลาย อีก 1 ภาคก็ได้ ภาคการศึกษาหนึ่งๆ มีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ ส่วนภาคฤดูร้อนมีระยะเวลาการศึกษาประมาณ 8 สัปดาห์ ทั้งนี้ต้องมีชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชาเท่ากับชั่วโมงเรียนในภาคการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร คือ 4 ปี และระยะเวลาที่ให้ศึกษาได้อย่างน้อย ไม่ต่ำกว่า 7 ภาคการศึกษา และไม่เกิน 16 ภาคการศึกษา

การลงทะเบียนเรียน

ในแต่ละภาคการศึกษา ให้นิสิตลงทะเบียนเรียนไม่เกิน 22 หน่วยกิต และไม่ต่ำกว่า 9 หน่วยกิต ส่วนในภาคฤดูร้อน ให้นิสิตลงทะเบียนได้ไม่เกิน 7 หน่วยกิต

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

เกณฑ์การวัดผล นิสิตต้องสอบได้เกรด A, B+, B, C+, C, D+, D จึงถือว่าสอบผ่าน ถ้าสอบได้เกรด F ถือว่าสอบไม่ผ่าน ถ้าเป็นวิชาบังคับตามหลักสูตร นิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนใหม่ ถ้าเป็นวิชาเลือก นิสิตสามารถลงทะเบียนวิชาอื่นแทนวิชาที่สอบไม่ผ่านได้

เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

1. นิสิตที่ศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 7 ภาคการศึกษา เรียนครบตามหลักสูตรของคณะ และสอบได้หน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 145 หน่วยกิต นิสิตจะต้องยื่นความจำนงขอสำเร็จการศึกษาที่สำนักทะเบียนและประมวลผลตามเวลาที่กำหนด
2. สำนักทะเบียนและประมวลผลส่งผลการลงทะเบียนเรียนและผลการสอบของนิสิตที่ยื่นความจำนงขอสำเร็จการศึกษาให้คณะตรวจสอบหลักสูตร
3. คณะส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบหลักสูตร
4. เมื่อนิสิตศึกษาครบตามหลักสูตรและนิสิตสอบได้แต้มเฉลี่ยสะสม 2.00 ขึ้นไป แผนกทะเบียนคณะเสนอรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาต่อคณะกรรมการประจำคณะเพื่อพิจารณาอนุมัติให้สำเร็จการศึกษาได้ และจัดทำประกาศรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาส่งให้สำนักทะเบียนและประมวลผลเพื่อนำเสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญาต่อไป

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) สาขาวิชาการบัญชี ไว้ดังนี้

1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ
2. เพื่อให้โอกาสที่เท่าเทียมกันแก่เยาวชนที่มีความสามารถและความพร้อมใน

การเรียนรู้หลักสูตรสากล

3. เพื่อส่งเสริมและรักษาความเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศและระดับนานาชาติ
- (ฝ่ายวิชาการ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543 : 3)

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นดังนี้

1. เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี

2. เพื่อสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทั้งในเชิงทฤษฎีและประยุกต์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

3. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถระดับสากล สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมโลกธุรกิจและมีความพร้อมในอันที่จะสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจไทยให้ก้าวไปในธุรกิจระดับโลก
- (ฝ่ายวิชาการ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543 : 3)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาศาภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) และได้ดำเนินการตามลำดับสาระดังนี้ การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 83 คน
2. นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 296 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ จำนวน 83 คน โดยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นอาจารย์ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง และนิสิต จำนวน 169 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจิจและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้นิสิตจำนวน 169 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 252 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์	83	83
นิสิต	296	169
รวม	379	252

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของอาจารย์และนิสิต ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา
2. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามของลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 136-143) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ และชูศรี วงศ์รัตน์ (2528 : 155-159) และไพศาล หวังพานิช (2523 : 85-112) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางวิชาการของสุกัญญา สุวรรณคินทร์ (2535 : 145-160) อำพัน อ่องเอี่ยม (2541: 175-176) ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541: 120-121) และทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544 : 100-120)
4. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณา และเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ข) ตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมด้านเนื้อหา เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง
6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์จำนวน 30 คน และนิสิตจำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้การทดสอบที (t-test) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.701 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์สูงมาเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล (Ferguson. 1981 : 180) ได้ข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 58 ข้อ

7. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

8. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้สำหรับอาจารย์และนิสิตเป็นแบบสอบถามที่มีประเด็นคำถามเดียวกัน แต่ปรับภาษาให้เหมาะสมกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert. 1932 : 1-55) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์และนิสิต ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ตอนท้ายของแบบสอบถามตอนที่ 2 ในแต่ละด้านเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการทั้ง 5 ด้าน เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในการตอบดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุดกับสภาพแวดล้อม
ดังกล่าว

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยมากกับสภาพแวดล้อม
ดังกล่าว

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลางกับสภาพ
แวดล้อมดังกล่าว

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยกับสภาพแวดล้อม
ดังกล่าว

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุดกับสภาพ
แวดล้อมดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์และนิสิตหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่อาจารย์และนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด แยกเป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ ได้รับคืนจำนวน 76 ฉบับ และแบบสอบถามสำหรับนิสิต ได้รับคืนจำนวน 169 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์มาจัดกระทำข้อมูลจำนวน 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.22 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	แบบสอบถามที่แจก	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละ
อาจารย์	83	76	91.56
นิสิต	169	169	100
รวม	252	245	97.22

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ตามความมุ่งหมายข้อ 1 เพื่อศึกษาทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ และโดยรวม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ตามความมุ่งหมายข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะระหว่างอาจารย์กับนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test)

4. ตามความมุ่งหมายข้อ 3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามตัวแปร เพศ และวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรประสบการณ์ในการสอน วิเคราะห์โดยใช้ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

5. ตามความมุ่งหมายข้อ 4 เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามตัวแปร เพศ และสาขาวิชา วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปี วิเคราะห์โดยใช้ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé)

6. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Opened-ended) นำเสนอในรูปตาราง แจกแจงความถี่ และนำไปใช้ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าความถี่ (Frequency)

1.2 หาค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) (Ferguson. 1981: 49)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981: 68)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม (Discrimination Power) เป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Ferguson. 1981 : 180)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t-test for Independent Group) (Ferguson. 1981 : 178)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé) (Ferguson. 1981 : 308)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้การแปลความหมายข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ศึกษาทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์และจัดกลุ่มความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม
ปลายเปิดเกี่ยวกับทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา
ดังแสดงในตาราง 3-4

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	32	42.1
1.2 หญิง	44	57.9
รวม	76	100
2. วุฒิการศึกษา		
2.1ปริญญาโท	35	46.1
2.2ปริญญาเอก	41	53.9
รวม	76	100
3. ประสบการณ์ในการสอน		
3.1 1-5 ปี	21	27.6
3.2 6-10 ปี	23	30.3
3.3 10 ปีขึ้นไป	32	42.1
รวม	76	100

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นอาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการ
บัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพศชาย 32 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 และเพศหญิง 44 คน คิด
เป็นร้อยละ 57.9 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อาจารย์มีวุฒิปริญญาเอก

คิดเป็นร้อยละ 53.9 รองลงมาคือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 46.1 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.3 และมีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.6

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	52	30.8
1.2 หญิง	117	69.2
รวม	169	100
2. ชั้นปี		
2.1 ชั้นปีที่ 1	47	27.8
2.2 ชั้นปีที่ 2	47	27.8
2.3 ชั้นปีที่ 3	47	27.8
2.4 ชั้นปีที่ 4	28	16.6
รวม	169	100
3. สาขาวิชาที่ศึกษา		
3.1 การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ	84	49.7
3.2 การบัญชี (ปี 2, 3)	38	22.5
ยังไม่แยกสาขาวิชา (ปี 1)	47	27.8
รวม	169	100

หมายเหตุ นิสิตสาขาวิชาการบัญชี มี 2 ชั้นปี คือ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 1 ยังไม่แยกสาขาวิชา

จากตาราง 4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพศชาย 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และเพศหญิง 117 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 16.6 เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 49.7 รองลงมาคือ สาขาวิชาการบัญชี คิดเป็นร้อยละ 22.5

ตอนที่ 2 ศึกษาทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวม ดังแสดงในตาราง 5-16

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 245					
	อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ด้านหลักสูตร	3.64	.56	มาก	3.26	.50	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.91	.35	มาก	3.16	.47	ปานกลาง
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.60	.42	มาก	3.09	.59	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์ กับนิสิต	4.07	.39	มาก	3.16	.60	ปานกลาง
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	3.60	.69	มาก	2.77	.78	ปานกลาง
รวม	3.78	.27	มาก	3.11	.42	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการทุกด้านในระดับมากเช่นกัน ส่วนนิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการ โดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านหลักสูตร	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1.	หลักสูตรตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนตามสาขาวิชาที่ต้องการเพื่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต	3.89	.75	มาก	3.53	.71	มาก
2.	หลักสูตรมุ่งยกระดับมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจสู่ระดับสากล	4.01	.88	มาก	3.56	.74	มาก
3.	หลักสูตรมุ่งเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ	3.68	.86	มาก	3.25	.74	ปานกลาง
4.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.51	.77	มาก	3.09	.83	ปานกลาง
5.	หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.61	.78	มาก	3.05	.81	ปานกลาง
6.	หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ	3.72	.94	มาก	3.66	.89	มาก
7.	รายวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง	3.67	.77	มาก	3.50	.75	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านหลักสูตร	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
8.	มีรายวิชาต่างๆ ให้เลือกได้ตามความสนใจ ของผู้เรียน	3.08	.58	ปานกลาง	2.19	.98	น้อย
9.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาที่เรียนทันสมัยและ สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	3.75	.71	มาก	3.32	.75	ปานกลาง
10.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรมี ความเป็นสากล	3.75	.75	มาก	3.51	.77	มาก
11.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาสอดคล้องให้ ผู้เรียนมีจริยธรรมและจรรยาบรรณทาง วิชาชีพ	3.32	.73	ปานกลาง	3.25	.82	ปานกลาง
	รวม	3.64	.56	มาก	3.26	.50	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านหลักสูตรโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 8 มีรายวิชาต่างๆ ให้เลือกได้ตามความสนใจของผู้เรียน และข้อ 11 เนื้อหาในแต่ละรายวิชาสอดคล้องให้ผู้เรียนมีจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ที่อาจารย์เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ส่วนนิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านหลักสูตรโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตรในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 1 หลักสูตรตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนตามสาขาวิชาที่ต้องการเพื่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต ข้อ 2 หลักสูตรมุ่งยกระดับมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจสู่ระดับสากล ข้อ 6 หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ข้อ 7 รายวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในการ

ประกอบอาชีพได้จริง และข้อ 10 เนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรมีความเป็นสากล ที่นิสิตเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนข้อ 8 มีรายวิชาต่างๆ ให้เลือกได้ตามความสนใจของผู้เรียน ที่นิสิตเห็นด้วยในระดับน้อย

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
12.	อาจารย์ชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียนและการวัดผลอย่างชัดเจน	4.26	.59	มาก	3.34	.81	ปานกลาง
13.	อาจารย์อธิบายเนื้อหาวิชาให้นิสิต เข้าใจอย่างชัดเจน	4.20	.51	มาก	3.09	.68	ปานกลาง
14.	อาจารย์ให้ความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับ วิชาที่สอนอยู่เสมอ	4.14	.58	มาก	3.17	.70	ปานกลาง
15.	อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับ เนื้อหาของแต่ละรายวิชา	3.99	.66	มาก	3.23	.64	ปานกลาง
16.	อาจารย์มีความตรงต่อเวลาในการสอน	4.18	.68	มาก	3.49	.78	ปานกลาง
17.	อาจารย์สนับสนุนให้นิสิตใช้ ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร ระหว่างกัน	4.29	.79	มาก	3.25	1.09	ปานกลาง
18.	อาจารย์ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลาง ในการเรียนการสอน	4.34	.82	มาก	4.03	.87	มาก
19.	อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่มีความ หลากหลายรูปแบบตามลักษณะรายวิชา	3.88	.54	มาก	3.21	.82	ปานกลาง
20.	การเรียนการสอนมีการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ กว้างขวางมากขึ้น	3.62	.78	มาก	3.18	.83	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
21.	บรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นิสิตชาวไทยและนิสิตต่างชาติสามารถเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน	3.42	.82	ปานกลาง	2.67	.92	ปานกลาง
22.	การจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหาที่เป็นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	3.62	.67	มาก	2.83	.80	ปานกลาง
23.	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	3.42	.73	ปานกลาง	2.70	.84	ปานกลาง
24.	การเรียนการสอนมีการใช้เอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ	3.93	.68	มาก	3.34	.99	ปานกลาง
25.	การวัดและประเมินผลการเรียนของนิสิตมีความเหมาะสมตามลักษณะรายวิชา	3.92	.70	มาก	3.12	.81	ปานกลาง
26.	การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	3.42	.78	ปานกลาง	2.68	1.00	ปานกลาง
	รวม	3.91	.35	มาก	3.16	.47	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์เห็นด้วยในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 21 บรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นิสิตชาวไทยและนิสิตต่างชาติสามารถเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ข้อ 23 การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และข้อ 26 การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ที่อาจารย์เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ส่วนนิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมในระดับ

ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตเห็นด้วยในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 18 อาจารย์ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน ที่นิสิตเห็นด้วยในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการ เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
27.	ห้องสมุดมีเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสารของแต่ละสาขาวิชาอย่างเพียงพอ	3.74	.80	มาก	3.31	.87	ปานกลาง
28.	ห้องสมุดมีเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสารที่ทันสมัย	3.75	.67	มาก	3.13	.85	ปานกลาง
29.	ห้องสมุดมีการให้บริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ที่สะดวก	4.09	.65	มาก	3.44	.91	ปานกลาง
30.	เจ้าหน้าที่ให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอ	4.01	.66	มาก	3.36	.83	ปานกลาง
31.	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดมีความสุภาพเป็นกันเอง	3.97	.67	มาก	2.96	1.03	ปานกลาง
32.	การกำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อให้บริการของห้องสมุดเหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้บริการ	3.68	.77	มาก	3.45	.93	ปานกลาง
33.	กำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อให้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์เหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้บริการ	3.49	.75	ปานกลาง	3.24	.91	ปานกลาง
34.	การให้บริการอีเมล (e-mail) และอินเทอร์เน็ต (internet) จากศูนย์คอมพิวเตอร์มีความรวดเร็วต่อการใช้งาน	3.63	.65	มาก	3.07	1.10	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
35.	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของศูนย์คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในการค้นคว้ามีเพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ	3.57	.68	มาก	2.92	1.00	ปานกลาง
36.	มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งทุนการศึกษาและวิจัยอย่างทั่วถึง	3.20	.78	ปานกลาง	2.53	.97	ปานกลาง
37.	มีการจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนิสิต	3.01	.80	ปานกลาง	2.56	.94	ปานกลาง
38.	ทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต	3.08	.66	ปานกลาง	2.48	.93	น้อย
39.	การจัดบริการด้านการลงทะเบียนมีความสะดวกรวดเร็ว	3.50	.68	มาก	3.19	.91	ปานกลาง
40.	บริการด้านการถ่ายเอกสารมีปริมาณเพียงพอ	3.74	.64	มาก	3.60	.90	มาก
รวม		3.60	.43	มาก	3.09	.59	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์เห็นด้วยในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 33 กำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อให้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์เหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้บริการ ข้อ 36 มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งทุนการศึกษาและวิจัยอย่างทั่วถึง ข้อ 37 มีการจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนิสิต และข้อ 38 ทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต ที่อาจารย์เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ส่วนนิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตเห็นด้วยในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น

ข้อ 40 บริการด้านการถ่ายเอกสารมีปริมาณเพียงพอ ที่นิสิตเห็นด้วยในระดับมาก และข้อ 38 ทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต ที่นิสิตเห็นด้วยในระดับน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่าง อาจารย์กับนิสิต	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
41.	อาจารย์จัดตารางเวลาให้นิสิตเข้าพบได้ โดยการนัดหมายล่วงหน้า	4.03	.56	มาก	3.00	.89	ปานกลาง
42.	อาจารย์ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่นิสิต ที่มีปัญหาทางการเรียน	4.17	.59	มาก	3.11	.93	ปานกลาง
43.	นิสิตสามารถสอบถามอาจารย์เมื่อมีปัญหา ในรายวิชาที่เรียน	4.07	.73	มาก	3.38	.82	ปานกลาง
44.	อาจารย์แนะนำแหล่งความรู้ให้นิสิตได้ ค้นคว้าเพิ่มเติม	3.97	.58	มาก	3.01	.80	ปานกลาง
45.	อาจารย์ให้ความสนใจและสอบถาม ความก้าวหน้าของงานที่มอบหมายให้นิสิต รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ	3.95	.56	มาก	3.01	.89	ปานกลาง
46.	อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนิสิตทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน	4.22	.50	มาก	3.32	.81	ปานกลาง
47.	นิสิตสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทาง วิชาการกับอาจารย์ได้	4.14	.62	มาก	3.44	.79	ปานกลาง
48.	อาจารย์สนับสนุนการทำกิจกรรมทาง วิชาการของนิสิต	4.07	.68	มาก	3.01	.91	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่าง อาจารย์กับนิสิต	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
49.	อาจารย์สนับสนุนให้นิสิตมีการพัฒนาการ เรียนรู้ที่เหมาะสม	4.17	.52	มาก	3.11	.79	ปานกลาง
50.	อาจารย์เอาใจใส่นิสิตเมื่ออยู่ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	3.88	.69	มาก	3.02	.75	ปานกลาง
51.	อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็น	4.12	.65	มาก	3.38	.93	ปานกลาง
	รวม	4.07	.39	มาก	3.16	.60	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์ทาง
วิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิตโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์
เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ

ส่วนนิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่าง
อาจารย์กับนิสิตโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตเห็นด้วยใน
ระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความร่วมมือทางวิชาการ เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	n = 245					
		อาจารย์ (n = 76)			นิสิต (n = 169)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
52.	คณะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการไป ศึกษาแลกเปลี่ยนหรือดูงานกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	3.91	.89	มาก	3.20	1.05	ปานกลาง
53.	คณะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ	3.64	.96	มาก	2.83	1.00	ปานกลาง
54.	คณะจัดให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทาง วัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	3.55	.95	มาก	2.89	.96	ปานกลาง
55.	คณะจัดให้มีโครงการความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมทางวิชาการ การวิจัยกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	3.55	.97	มาก	2.57	.92	ปานกลาง
56.	คณะสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการร่วมกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	3.74	1.01	มาก	2.44	.93	น้อย
57.	ระเบียบการเทียบโอนหน่วยกิตของ มหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ที่เป็นคู่สัญญามีความชัดเจน	3.53	.84	มาก	2.69	1.01	ปานกลาง
58.	ระเบียบปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนนิสิตของ มหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีความยืดหยุ่น	3.25	.94	ปานกลาง	2.77	.99	ปานกลาง
	รวม	3.60	.70	มาก	2.77	.78	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความร่วมมือทางวิชาการโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์เห็นด้วยในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 58 ระเบียบปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนนิสิตของมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศมีความยืดหยุ่น ที่อาจารย์เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ส่วนนิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความร่วมมือทางวิชาการโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตเห็นด้วยในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 56 คณะสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ที่นิสิตเห็นด้วยในระดับน้อย

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 76					
	อาจารย์ชาย (n = 32)			อาจารย์หญิง (n = 44)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ความคิดเห็น
ด้านหลักสูตร	3.67	.58	มาก	3.61	.56	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.89	.37	มาก	3.93	.35	มาก
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.58	.43	มาก	3.62	.43	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	4.07	.39	มาก	4.07	.40	มาก
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	3.62	.68	มาก	3.58	.72	มาก
รวม	3.77	.28	มาก	3.78	.28	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงต่างก็เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม ในระดับมาก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 76					
	ปริญญาโท (n = 35)			ปริญญาเอก (n = 41)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
ด้านหลักสูตร	3.63	.60	มาก	3.64	.54	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.90	.36	มาก	3.91	.35	มาก
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.63	.43	มาก	3.58	.43	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์ กับนิสิต	4.00	.36	มาก	4.13	.42	มาก
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	3.56	.79	มาก	3.63	.62	มาก
รวม	3.76	.26	มาก	3.79	.29	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก ต่างก็เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับมาก

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 76								
	1-5 ปี (n = 21)			6-10 ปี (n = 23)			10 ปีขึ้นไป (n = 32)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านหลักสูตร	3.69	.42	มาก	3.46	.63	ปานกลาง	3.73	.58	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.83	.31	มาก	3.98	.43	มาก	3.91	.32	มาก
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.52	.44	มาก	3.61	.35	มาก	3.66	.47	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	3.95	.40	มาก	4.14	.40	มาก	4.10	.38	มาก
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	3.71	.64	มาก	3.48	.74	ปานกลาง	3.60	.72	มาก
รวม	3.74	.26	มาก	3.76	.26	มาก	3.81	.30	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันต่างก็เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี และ 10 ปีขึ้นไป เห็นด้วยในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นอาจารย์กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี เห็นด้วยมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักสูตร และด้านความร่วมมือทางวิชาการ ที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 169					
	นิสิตชาย (n = 52)			นิสิตหญิง (n = 117)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ความคิดเห็น
ด้านหลักสูตร	3.25	.53	ปานกลาง	3.27	.49	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.14	.47	ปานกลาง	3.16	.47	ปานกลาง
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.18	.62	ปานกลาง	3.04	.57	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์ กับนิสิต	3.00	.58	ปานกลาง	3.23	.60	ปานกลาง
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	2.73	.73	ปานกลาง	2.79	.80	ปานกลาง
รวม	3.09	.40	ปานกลาง	3.12	.44	ปานกลาง

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงต่างก็เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับปานกลาง

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปี

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 169											
	ชั้นปีที่ 1 (n = 47)			ชั้นปีที่ 2 (n = 47)			ชั้นปีที่ 3 (n = 47)			ชั้นปีที่ 4 (n = 28)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น พึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น พึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น พึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น พึงพอใจ
ด้านหลักสูตร	3.27	.58	ปานกลาง	3.38	.50	ปานกลาง	3.18	.44	ปานกลาง	3.20	.46	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.13	.51	ปานกลาง	3.29	.57	ปานกลาง	3.11	.33	ปานกลาง	3.05	.39	ปานกลาง
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.13	.56	ปานกลาง	3.25	.67	ปานกลาง	3.05	.54	ปานกลาง	2.81	.49	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์ กับนิสิต	3.09	.69	ปานกลาง	3.30	.68	ปานกลาง	3.17	.46	ปานกลาง	3.03	.47	ปานกลาง
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	2.64	.95	ปานกลาง	2.91	.84	ปานกลาง	2.79	.63	ปานกลาง	2.70	.52	ปานกลาง
รวม	3.09	.47	ปานกลาง	3.25	.51	ปานกลาง	3.08	.32	ปานกลาง	2.97	.29	ปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงว่า นิสิตทุกชั้นปีต่างก็เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับปานกลาง

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 122					
	การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (n = 84)			การบัญชี (n = 38)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ความคิดเห็น
ด้านหลักสูตร	3.23	.47	ปานกลาง	3.34	.47	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.14	.45	ปานกลาง	3.21	.48	ปานกลาง
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.00	.61	ปานกลาง	3.23	.56	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	3.17	.59	ปานกลาง	3.23	.50	ปานกลาง
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	2.77	.66	ปานกลาง	2.92	.78	ปานกลาง
รวม	3.08	.42	ปานกลาง	3.21	.38	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงว่า นิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ และสาขาวิชาการบัญชีต่างก็เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์กับนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน
และโดยรวม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ดังแสดงในตาราง 17-25

ตาราง 17 เปรียบเทียบทักษะระหว่างอาจารย์กับนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละ
ด้านและโดยรวม

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 245				t	p
	อาจารย์ (n = 76)		นิสิต (n = 169)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.64	.56	3.26	.50	-5.147	.000
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.91	.35	3.16	.47	-13.860	.000
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.60	.43	3.09	.59	-7.769	.000
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับ นิสิต	4.07	.39	3.16	.60	-14.062	.000
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	3.60	.70	2.77	.78	-7.939	.000
รวม	3.78	.27	3.11	.42	-14.594	.000

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์และนิสิตมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน
และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและ
โดยรวม จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 76				t	p
	อาจารย์ชาย (n = 32)		อาจารย์หญิง (n = 44)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.67	.58	3.61	.56	.447	.656
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.89	.37	3.93	.35	-.506	.614
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.58	.43	3.62	.43	-.416	.679
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	4.07	.39	4.07	.40	.039	.969
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	3.62	.68	3.58	.72	.261	.795
รวม	3.77	.28	3.78	.28	-.059	.953

จากตาราง 18 แสดงว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทาง
วิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและ
โดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 76				t	p
	ปริญญาโท (n = 35)		ปริญญาเอก (n = 41)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.63	.60	3.64	.54	-.110	.912
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.90	.36	3.91	.35	-.196	.845
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.63	.43	3.58	.43	.533	.596
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	4.00	.36	4.13	.42	-1.366	.176
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	3.56	.79	3.63	.62	-.420	.676
รวม	3.76	.26	3.79	.29	-.406	.686

จากตาราง 19 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกมีทัศนะต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและ
โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.017	.508	1.622	.205
	ภายในกลุ่ม	73	22.884	.313		
	รวม	75	23.901			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.272	.136	1.084	.344
	ภายในกลุ่ม	73	9.148	.122		
	รวม	75	9.420			
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.262	.131	.715	.493
	ภายในกลุ่ม	73	13.375	.183		
	รวม	75	13.637			
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	ระหว่างกลุ่ม	2	.438	.219	1.421	.248
	ภายในกลุ่ม	73	11.253	.154		
	รวม	75	11.691			
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.614	.307	.621	.540
	ภายในกลุ่ม	73	36.096	.494		
	รวม	75	36.710			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.086	.043	.564	.572
	ภายในกลุ่ม	73	5.583	.076		
	รวม	75	5.669			

จากตาราง 20 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน
และโดยรวม จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 169				t	p
	ชาย (n = 52)		หญิง (n = 117)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.25	.53	3.27	.49	-.282	.778
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.14	.47	3.16	.47	-.312	.756
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.18	.62	3.04	.57	1.433	.154
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	3.00	.58	3.23	.60	-2.304	.022
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	2.73	.73	2.79	.80	-.489	.625
รวม	3.09	.40	3.12	.44	-.396	.693

จากตาราง 21 แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่
แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับ
นิสิต นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน
อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 22 เปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน
และโดยรวม จำแนกตามชั้นปี

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	1.018	.339	1.349	.260
	ภายในกลุ่ม	165	41.524	.252		
	รวม	168	42.543			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.254	.418	1.921	.128
	ภายในกลุ่ม	165	35.899	.218		
	รวม	168	37.153			
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.514	1.171	3.567	.015
	ภายในกลุ่ม	165	54.197	.328		
	รวม	168	57.712			
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	ระหว่างกลุ่ม	3	1.552	.517	1.441	.233
	ภายในกลุ่ม	165	59.221	.359		
	รวม	168	60.772			
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.854	.618	1.025	.383
	ภายในกลุ่ม	165	99.534	.603		
	รวม	168	101.388			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.495	.498	2.854	.039
	ภายในกลุ่ม	165	28.816	.175		
	รวม	168	30.311			

จากตาราง 22 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการจัดบริการทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) ดังแสดงในตาราง 23-24

ตาราง 23 ทดสอบความแตกต่างของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{x}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.13	3.25	3.05	2.81
ชั้นปีที่ 1	3.13				
ชั้นปีที่ 2	3.25				
ชั้นปีที่ 3	3.05				
ชั้นปีที่ 4	2.81				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 24 ทดสอบความแตกต่างของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม
จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{x}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.09	3.25	3.08	2.97
ชั้นปีที่ 1	3.09				
ชั้นปีที่ 2	3.25				*
ชั้นปีที่ 3	3.08				
ชั้นปีที่ 4	2.97				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทาง
วิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 เปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	n = 122				t	p
	การจัดการ ธุรกิจระหว่าง ประเทศ (n = 84)		การบัญชี (n = 38)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.23	.47	3.34	.47	-1.245	.216
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.14	.45	3.21	.48	-.740	.461
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	3.00	.61	3.23	.56	-2.023	.045
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับ นิสิต	3.17	.59	3.23	.50	-.592	.555
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	2.77	.66	2.92	.78	-1.104	.272
รวม	3.08	.42	3.21	.38	-1.583	.116

จากตาราง 25 แสดงว่า นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ
และสาขาวิชาการบัญชี มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบริการทางวิชาการ นิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่าง
ประเทศ และสาขาวิชาการบัญชี มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์และจัดกลุ่มความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม
ปลายเปิดเกี่ยวกับทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร
นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน ดังแสดง
ในตาราง 26-27

ตาราง 26 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ในแต่ละด้าน

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
	ด้านหลักสูตร	
1.	หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นหลักสูตรที่พัฒนาจากหลักสูตรภาษาไทย เพื่อสอนให้กับนิสิตในหลักสูตรนานาชาติ ควรให้มีความเป็นนานาชาติมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	1
2.	ควรร่นระยะเวลาที่ใช้ในการปรับหลักสูตรให้สั้นลง เพื่อจะช่วยให้การสอนปรับได้ทันกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	1
	ด้านการจัดการเรียนการสอน	
1.	ควรปรับแบบวัดและประเมินผลใหม่ให้สามารถวัดสิ่งที่อยากรู้ได้จริง	1
	ด้านการจัดบริการทางวิชาการ	
1.	ห้องสมุดควรมีการสั่งซื้อหนังสือ/วารสารในสาขาวิชาที่เปิดสอนให้มากขึ้น	1
	ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต	
1.	นิสิตมักเป็นฝ่ายไม่สนใจการเรียน สนใจแต่เกรดที่จะได้รับ โดยไม่สนใจว่าได้ความรู้ในเนื้อหามากเพียงใด	1
	ด้านความร่วมมือทางวิชาการ	
1.	คณาจารย์ในประเทศและต่างประเทศที่สอนในหลักสูตรไม่มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	1
2.	คณะควรให้การสนับสนุนคณาจารย์ในการเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศอย่างจริงจัง	1

จากตาราง 26 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตร ว่า หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นหลักสูตรที่พัฒนาจากหลักสูตรภาษาไทย เพื่อสอนให้กับนิสิตในหลักสูตรนานาชาติ ควรให้มีความเป็นนานาชาติมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรร่นระยะเวลาที่ใช้ในการปรับหลักสูตรให้สั้นลง เพื่อจะช่วยให้การสอนปรับได้ทันกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรปรับแบบวัดและประเมินผลใหม่ให้สามารถวัดสิ่งที่อยากรู้ได้จริง

ด้านการจัดบริการทางวิชาการ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรมีการสั่งซื้อหนังสือ/วารสารในสาขาที่เปิดสอนให้มากขึ้น

ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า นิสิตมักเป็นฝ่ายไม่สนใจการเรียน สนใจแต่เกรดที่จะได้รับ โดยไม่สนใจว่าได้ความรู้ในเนื้อหามากเพียงใด

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า คณาจารย์ในประเทศและต่างประเทศที่สอนในหลักสูตรไม่มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และควรให้การสนับสนุนคณาจารย์ในการเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศอย่างจริงจัง

ตาราง 27 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ในแต่ละด้าน

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านหลักสูตร		
1.	ควรมีวิชาเลือกให้นิสิตได้เลือกเรียนหลากหลายตามความสนใจของนิสิต	24
2.	ควรเน้นการปฏิบัติ หรือการประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพมากกว่าการท่องจำ	6
3.	หลักสูตรควรเพิ่มสาขาวิชาให้นิสิตได้เลือกเรียนมากขึ้น	5
4.	ควรจัดหลักสูตรให้นิสิตสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับนิสิตหลักสูตรปกติของคณะได้	4
5.	ควรจัดรายวิชาไม่ให้เนื้อหาวิชาเกิดความซ้ำซ้อนกัน	2
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1.	ควรมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและเป็นระบบ	6
2.	การจัดการเรียนการสอนควรให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น	3
3.	ควรจัดตารางสอนให้กับอาจารย์ชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น	3
4.	ควรจัดหาอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาอังกฤษได้ดี	3
5.	ควรจัดภาคการศึกษาให้นิสิตได้มีช่วงเวลาปิดภาคเรียนมากขึ้น	3
6.	ควรจัดตารางเรียนให้อื้ออานวยต่อการทำกิจกรรมของคณะหรือของมหาวิทยาลัย	2
ด้านการจัดบริการทางวิชาการ		
1.	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรให้บริการด้วยความยิ้มแย้มและมีอัธยาศัยที่ดี	4
2.	ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือสาขาวิชาต่างๆ ให้หลากหลาย ทันสมัย และมีจำนวนเพียงพอ	3
3.	ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรจัดหาเครื่อง Printer และเครื่อง Scanner ที่ทันสมัยมาให้บริการ	4
4.	ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงให้บริการให้นิสิตแต่ละคนเพิ่มมากขึ้น	3
5.	เจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรให้บริการกับนิสิตทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	2
6.	ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มาให้บริการอย่างเพียงพอ	2
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต		
1.	อาจารย์ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตมีโอกาสร่วมกิจกรรมกับนิสิตหลักสูตรปกติ	3
2.	อาจารย์บางคนไม่ค่อยมีเวลาให้กับนิสิต ทำให้นิสิตเข้าพบได้ยาก	2

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านความร่วมมือทางวิชาการ		
1.	ควรมีสัญญาคือความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น	7
2.	ควรเปิดโอกาสให้นิสิตไปแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศมากกว่า 1 ภาคการศึกษา	3
3.	ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนให้นิสิตทราบอย่างทั่วถึง	3
4.	ควรเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนในการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยในการไปแลกเปลี่ยน	3
5.	ควรมีการจัดสัมมนาหรือการประชุมร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น	2
6.	การเทียบรายวิชาของนิสิตแลกเปลี่ยนควรให้มีความยืดหยุ่น	2
7.	ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้มากขึ้น	2

จากตาราง 27 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตร ว่า ควรมีวิชาเลือกให้นิสิตได้เลือกเรียนหลากหลายตามความสนใจของนิสิต (f = 24) ควรเน้นการปฏิบัติหรือการประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพมากกว่าการท่องจำ (f = 6) หลักสูตรควรเพิ่มสาขาวิชาให้นิสิตได้เลือกเรียนมากขึ้น (f = 5) ควรจัดหลักสูตรให้นิสิตสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับนิสิตหลักสูตรปกติของคณะได้ (f = 4) ควรจัดรายวิชาไม่ให้เนื้อหาวิชาเกิดความซ้ำซ้อนกัน (f = 2)

ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและเป็นระบบ (f = 6) การจัดการเรียนการสอนควรให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น (f = 3) ควรจัดตารางสอนให้กับอาจารย์ชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น (f = 3) ควรจัดหาอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาอังกฤษได้ดี (f = 3) ควรจัดภาคการศึกษาให้นิสิตได้มีช่วงเวลาปิดภาคเรียนมากขึ้น (f = 3)

ควรจัดตารางเรียนให้อ่านายต่อการทำกิจกรรมของคณะหรือของมหาวิทยาลัย (f = 2)

ด้านการจัดบริการทางวิชาการ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรให้บริการด้วยความยิ้มแย้มและมีอัธยาศัยที่ดี (f = 4) ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรจัดหาเครื่อง Printer และเครื่อง Scanner ที่ทันสมัยมาให้บริการ (f = 4) ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรเพิ่มจำนวน

ชั่วโมงให้บริการให้นิสิตแต่ละคนเพิ่มมากขึ้น ($f = 3$) ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือสาขาวิชาต่างๆ ให้หลากหลาย ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ ($f = 3$) เจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรให้บริการกับนิสิตทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ($f = 2$) ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ มาให้บริการอย่างเพียงพอ ($f = 2$)

ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับนิสิตหลักสูตรปกติ

($f = 3$) อาจารย์บางท่านไม่ค่อยมีเวลาให้กับนิสิต ทำให้นิสิตเข้าพบได้ยาก ($f = 2$)

ด้านความร่วมมือทางวิชาการ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรมีสัญญาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น ($f = 7$) ควรเปิดโอกาสให้นิสิตไปแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศมากกว่า 1 ภาคการศึกษา ($f = 3$) ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนให้นิสิตทราบอย่างทั่วถึง ($f = 3$) ควรเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนในการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยในการไปแลกเปลี่ยน ($f = 3$) ควรมีการจัดสัมมนาหรือการประชุมร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ($f = 2$) การเทียบรายวิชาของนิสิตแลกเปลี่ยนควรให้มีความยืดหยุ่น ($f = 2$) ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้มากขึ้น ($f = 2$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ และโดยรวม
2. เปรียบเทียบทักษะระหว่างอาจารย์กับนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม
3. เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน
4. เปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 76 คน และนิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 169 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ รวมข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 58 ข้อ แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาทัศนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ และโดยรวม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. เปรียบเทียบทัศนะระหว่างอาจารย์กับนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวม วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test)

3. เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามตัวแปรเพศ และวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรประสบการณ์ในการสอน วิเคราะห์โดยใช้ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

4. เปรียบเทียบทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร

เพศ และสาขาวิชา วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปี วิเคราะห์โดยใช้ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé)

5. วิเคราะห์และจัดกลุ่มความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม ปลายเปิด ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ แล้วนำเสนอในรูปตารางการแจกแจงความถี่ และนำไปใช้ประกอบในการอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับมาก

2. นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับปานกลาง

3. อาจารย์และนิสิตมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต นิสิตชาย และนิสิตหญิงมีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

8. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตชั้นปีที่ 2 มีทักษะต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ส่วนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบริการวิชาการ นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

9. นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาต่างกันมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบริการทางวิชาการ นิสิตมีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการศึกษามาเป็นเวลานานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ ให้มีความเจริญก้าวหน้าโดยตลอด อีกทั้งผู้บริหารและคณาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ด้านการสอนและการวิจัยที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและปณิธานของคณะคือ “เป็นสถาบันการศึกษาทางการบริหารธุรกิจชั้นนำ อันเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ” ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีที่มุ่งเน้นการผลิตและสร้างความรู้ทางวิชาการด้านการบัญชี บริหารธุรกิจ และสถิติ จำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ทั้งเชิงรับและเชิงรุก ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนา

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2540-2554) ที่ได้กำหนดไว้ว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มุ่งหวังที่จะพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ทั้งในด้านการค้นคว้าวิจัย การประดิษฐ์คิดค้น และเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ในด้านหลักสูตรและผลผลิต คือ บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ (ฝ่ายวางแผนและพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537 : 1)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านหลักสูตร อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร

นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีได้มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยได้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำ ทั้งในและต่างประเทศ และนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้คณะยังได้เปิดรายวิชาใหม่ๆ เพื่อให้มีวิชาร่วมสมัยและเกิดประโยชน์สูงสุดในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และหลักสูตรยังเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้นิสิตมีความสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และ ประสบการณ์การดำเนินธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินการของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี (คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539 : 3) คือ การจัดให้มีหลักสูตรนานาชาติมากขึ้น การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้มีความเป็นสากลมากขึ้น โดยเน้นการเรียนการสอนด้านภาษา การจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมความร่วมมือและเครือข่ายการเรียนรู้ต่างประเทศ เพื่อให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองให้ทันกับพลวัตทางวิชาการ และให้มีกลไกและแนวปฏิบัติงานที่เอื้อต่อความเป็นสากลและความคล่องตัวในการทำงาน ดังที่เวนและไรอัน (Wynne and Ryan. 1993 : 135) กล่าวว่า “สำหรับการศึกษาแล้วหลักสูตรเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุด” เหตุผลที่กล่าวเช่นนั้น เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่ซับซ้อนไม่คงที่ องค์กรประกอบที่สำคัญที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรมีความยุ่งยาก คือ สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นมักมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงต้องกำหนดให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในมุมกว้าง ดังที่ ผลงานวิจัยของวรพรรณ อภิชัย (2535 : 239) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรนานาชาติ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเป็นนานาชาติในระดับมาก

อย่างไรก็ตามอาจารย์เห็นว่ามียารายวิชาต่างๆ ให้เลือกตามความสนใจของผู้เรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิชาเลือกเสรีหลักสูตรนานาชาติต้องเลือกเรียนจากสาขาวิชาและคณะใดก็ได้ที่เปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งคณะเปิดสอนรายวิชาที่นิสิตจะเลือกเรียนไม่มากนัก

นอกจากนี้คณะต้องพึงพาคณะอื่นในการเปิดสอนวิชาเลือกเสรีเป็นภาษาอังกฤษ จึงทำให้วิชาที่นิสิตจะเลือกเรียนตามความสนใจมีน้อย ดังที่จรัสศักดิ์ นพคุณ (2547 : 11) ที่กล่าวว่า การดำเนินการที่จะพัฒนานิสิตหลักสูตรนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีโอกาสเลือกเรียนรายวิชาบางรายวิชาในหลักสูตรปกติได้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน โดยจัดให้มีเอกสารต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ ประมวลรายวิชา (Course Syllabus) เอกสารคำสอน สื่อการสอน การประเมินผลรายวิชา การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยเสริมให้นิสิตที่เรียนหลักสูตรนานาชาติสามารถเลือกรายวิชาที่จะลงทะเบียนเรียนได้มากขึ้น นอกจากนี้อาจารย์ยังเห็นว่าเนื้อหาแต่ละรายวิชาสอดคล้องแต่ทำให้ผู้เรียนมีจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปิดหลักสูตรนานาชาติมุ่งเน้นพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการและคุณภาพการศึกษาไปสู่ระดับสากลมากขึ้น และคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานเป็นสำคัญ จึงทำให้เนื้อหาวิชามุ่งเน้นทางด้านวิชาชีพเป็นหลัก โดยไม่ได้สอดคล้องกับจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพเท่าที่ควร ดังที่ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545 : 21) ที่กล่าวว่า หลักสูตรโดยรวมควรเน้นการบูรณาการด้านเทคนิคและด้านคุณธรรมจริยธรรมเข้าด้วยกันในศาสตร์ต่างๆ และที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 แนวการจัดการศึกษาต้องเน้นทั้งความรู้และคุณธรรมในกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม การจัดรายวิชาในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบทั้งในฐานะของพลเมืองของประเทศและผู้ที่จะไปสู่วิชาชีพ การออกแบบหลักสูตรจะมีการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ซึ่งจะต้องมีความรู้และคุณธรรม ซึ่งควรกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติมิใช่ระบุให้ผู้สอนสอดแทรกในระหว่างการสอนเท่านั้น เพราะเมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรในสภาพจริงส่วนมากจะเน้นเรื่องความรู้โดยละเลยสิ่งที่กำหนดหลักสูตรด้านคุณธรรมจริยธรรมไป และจากการศึกษาของเกษกานดา สุภาพงษ์ (2533 : 124-125) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา-การเลขานุการของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า หลักสูตรควรให้นักศึกษามีความคิตรีเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความอดทน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น และควรปลูกฝังจรรยาบรรณทางวิชาชีพให้มากขึ้น

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ได้มีการวางแผนการสอนเพื่อให้นิสิตสามารถวางแผนการเรียนได้ล่วงหน้า โดยมีการแจกประมวลรายวิชา (Course Syllabus) เพื่อให้นิสิตได้วางแผนการเรียนทุกรายวิชา นอกจากนี้อาจารย์ยังเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและอธิบายเนื้อหาวิชาให้นิสิตเข้าใจได้ชัดเจน และสามารถเชื่อมโยงความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีวิธีการสอนที่หลากหลายและเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา โดยเน้นให้นิสิตมี

ความสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ การดำเนินธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543 : 151) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดและการดำเนินการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดีก็ด้วยการวางแผนการบริหารด้วยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนสามารถใช้ความรู้ความสามารถของอาจารย์ทั้งในและนอกคณะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และทำให้อาจารย์ในคณะต่างๆ สามารถทำงานร่วมกันได้ และสอดคล้องกับเรวัตร์ ชาตรีวิเศษฐ์ (2539 : 119-120) ที่กล่าวว่า การทำงานภายใต้ความร่วมมือ คือ การทำงานเป็นทีมและการสร้างแนวคิดให้ตรงกันจะสามารถทำงานร่วมกันพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสร้างแนวคิดให้ตรงกัน คือ การร่วมกันกำหนดหน้าที่ บทบาท นโยบาย และแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับความร่วมมือให้มีความชัดเจน จากผลงานวิจัยของทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544 : 79) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภิญโญ พานิชพันธ์ และคณะ (2541 : 93-99) ที่ศึกษาสภาพของกระบวนการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ โดยการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 8 สถาบัน พบว่า อาจารย์เห็นว่าหลักสูตรและเนื้อหาวิชาเหมาะสมในระดับปานกลางถึงมาก

อย่างไรก็ตามอาจารย์เห็นว่าบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นิสิตชาวไทยและนิสิตต่างชาติเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตหลักสูตรนานาชาติมีพื้นฐานด้านภาษาแตกต่างกัน โดยนิสิตชาวต่างชาติจะมีความรู้ด้านภาษามากกว่านิสิตชาวไทย ดังที่พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (2547 : 9) ที่กล่าวว่า นิสิตในประเทศที่เรียนหลักสูตรนานาชาติขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ จึงทำให้นิสิตในประเทศกับนิสิตต่างประเทศขาดการแลกเปลี่ยนด้านภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุภัตรา วีรพลิน (2536 : 147) ที่ศึกษาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมไม่ว่าในเรื่องของความเป็นอยู่ ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมอื่นๆ ทำให้ผู้เดินทางไปต่างประเทศ และชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพของประเทศนั้นๆ

1.3 ด้านการจัดบริการทางวิชาการ อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมีทรัพยากรที่สามารถอำนวยความสะดวกและจัดให้บริการได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ห้องสมุด มีหนังสือ วารสารของแต่ละสาขาอย่างเพียงพอและทันสมัย รวมทั้งมีระบบสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ที่สะดวกรวดเร็ว

เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีเพียงพอและมีความสุภาพเป็นกันเอง การเปิด-ปิดห้องสมุดเหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และคณะยังจัดให้มีศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อให้นิสิตสามารถใช้บริการจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์จัดบริการไว้อย่างเพียงพอ เช่น การให้บริการอีเมล (e-mail) และอินเทอร์เน็ต (internet) ได้อย่างสะดวกรวดเร็วต่อการใช้งาน นอกจากนี้คณะยังจัดให้นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต (internet) ได้และยังจัดให้บริการเครื่องถ่ายเอกสารไว้อย่างเพียงพออีกด้วย ดังที่สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545 : 2) ที่กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ เช่น มีการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้ดูดี ไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดที่ทันสมัยในด้านสื่อต่าง ๆ มีศักยภาพในการให้บริการมีความพร้อมในการที่จะให้นักศึกษาเข้าไปใช้ การสร้างบรรยากาศให้เอื้อในการกระตุ้นและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการหาความรู้เพิ่มเติม สร้างนิสัยรักการอ่าน และการค้นคว้าจากห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในผลงานวิจัยของไชลด์ส (ภาควิชา วังษ์พานิชย์, 2536 : 222-223; อ้างอิงจาก Childs : 1972 : 32) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการนักศึกษาในวิทยาลัยภาคค่ำของสหรัฐอเมริกา พบว่า บริการที่ควรจัดเป็นการเฉพาะแก่นักศึกษาภาคค่ำ ได้แก่ บริการห้องสมุด บริการร้านอาหาร บริการสุขภาพ ฯลฯ

อย่างไรก็ตามอาจารย์เห็นว่าด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งทุนการศึกษาและการวิจัย การจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนิสิต และทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนิสิตในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาของนิสิตหลักสูตรนานาชาติเป็นทุนที่ให้เป็นครั้งคราว และจำนวนทุนที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิตที่จะขอรับทุนและยังไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมจากเดิมที่มีเพื่อนำมาจัดสรรให้แก่นิสิตได้เพียงพอ และส่งผลกระทบในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งทุนการศึกษาไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ดังที่สำเนาวั ขจรศิลป์ (2533 : 43-44) ที่กล่าวว่า การจัดบริการทุนการศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมทางสติปัญญา ซึ่งทุนการศึกษาของสถาบันได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล มูลนิธิ ธนาคาร บริษัท ห้างร้านและบุคคลทั่วไป ซึ่งยังไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษา และจากผลการวิจัยของพูลศิลป์ เกษร (2536 : 82-83) ที่ศึกษาเรื่องการจัดบริการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามทัศนะของ

ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเห็นว่า การจัดบริการให้นักศึกษาในด้านทุนการศึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.4 ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพ

แวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ได้ให้ความสำคัญกับนิสิตโดยเห็นว่านิสิตเป็นผู้ที่ยังอยู่ในวัยที่จะต้องให้ความเอาใจใส่ คอยชี้แนะในเรื่องต่างๆ เพื่อให้นิสิตมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการบัญชีวิชาการ โดยอาจารย์ให้ความเป็นกันเอง เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ แนะนำแหล่งความรู้ในการค้นคว้าทั้งในและนอกห้องเรียน และอาจารย์ยังจัดตารางเวลาให้นิสิตเข้าพบได้ เพื่อคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่นิสิตเมื่อนิสิตมีปัญหาในการเรียน นอกจากนี้อาจารย์ยังส่งเสริมให้นิสิตทำกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันด้วย ดังที่มิลเลอร์และพรินส์ (อัจฉรวรรณ นารถพจนานนท์. 2536 : 9; อ้างอิงจาก Miller and Prince 1976) กล่าวว่าอาจารย์ที่สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักศึกษา ต้องมีความเข้าใจและให้ความเอาใจใส่ต่อนักศึกษา ยิ่งนักศึกษามีความใกล้ชิดกับอาจารย์มากเพียงใด และอาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดี จะช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนามากขึ้น และจากผลการวิจัยของอรุณี โคตรสมบัติ (2542 : 30-31) ที่ศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มนันทนโกสินทร์ พบว่า ในการเรียนการสอนความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้าอาจารย์สามารถเข้าใจปัญหา และสภาพแวดล้อมของนักศึกษาดีก็จะส่งผลให้เกิดความเข้าใจ ความห่วงใย และความผูกพัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกนกรัตน์ นาควุฑุทัย (2540 : 17) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นิสิตได้มีโอกาสซักถาม เข้าร่วมกิจกรรมให้มากจะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสนุก นิสิตมีความกระตือรือร้น และส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนิสิตด้วยกันเองอีกด้วย และจากการศึกษาของโคแกน (อำพัน อ่องเอี่ยม. 2541 : 25; อ้างอิงจาก Cogan. 1975 : 135-139) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากในกระบวนการศึกษา และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษาด้วย

1.5 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ อาจารย์เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ

หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะมีนโยบายจัดโครงการให้อาจารย์และนิสิตไปศึกษาแลกเปลี่ยนดูงาน

กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และมีการทำวิจัยร่วมกัน และคณะยังสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนาวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของไทยให้นานาชาติได้รับรู้มากขึ้น และยังมีการทำกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ นอกจากนี้เพื่อให้ นิสิตมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น คณะยังได้ส่งนิสิตไปศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศที่มีความร่วมมือกับคณะตามโครงการแลกเปลี่ยนนิสิต โดยนิสิตสามารถเทียบโอน หน่วยกิตมาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความร่วมมือทาง วิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังที่อาภรณ์ แก่นวงศ์ (2535 : 7) ที่กล่าวว่า การร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเป็น หนทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้ทางวิชาการกับเพื่อนร่วมอาชีพจากนานาประเทศย่อม ก่อให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกัน ในด้านการพัฒนาความรู้ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการศึกษา และพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอมรรัตน์ ภิญญอนันตพงษ์ (2546 : 126) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า ความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเป็น ความร่วมมือแบบพันธมิตรที่เกิดจากการนำจุดแข็งหรือศักยภาพและทรัพยากรของแต่ละฝ่ายมา ใช้ร่วมกัน เน้นการรักษาและพัฒนามาตรฐานทางวิชาการในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อการ แข่งขันได้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตร นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและ โดยรวมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตเห็นว่าการจัดหลักสูตรยังมีความไม่ สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต เนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดรายวิชาเลือก ซึ่งคณะ จะต้องพึงพาคณะอื่นในการจัดวิชาเลือกที่เปิดทำการสอนเป็นภาษาอังกฤษและ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ จึงทำให้ไม่มีวิชาเลือกที่หลากหลาย ส่วนใหญ่ทางสาขาวิชาจะจัด รายวิชาเลือกไว้ให้นิสิตเรียนตามที่กำหนดไว้แล้ว นอกจากนี้นิสิตยังมีความเห็นว่าบางวิชาควร เน้นความรู้ด้านเนื้อหาที่ทันสมัยเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ปัจจุบันมากขึ้น และวิธีการสอนของอาจารย์จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้การจัด หลักสูตรควรให้มีการผสมผสานกันหลายสาขาวิชาเพื่อให้นิสิตมีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ หลากหลายมากขึ้น ดังที่ชูเวช ชาญสง่าเวช (2543 : 32) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความรู้ที่เป็นสห วิทยาการจะต้องมีการสร้างหลักสูตรเดิมให้ผสมผสานความรู้สาขาอื่นๆ เข้ามา นอกจากนี้ควร เพิ่มหลักสูตรสารสนเทศต่างๆ เพราะในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการ

ค้นคว้าหาความรู้ รวมถึงการใช้ภาษาอื่นๆ ในการติดต่อสื่อสาร หลักสูตรทุกกลุ่มวิชาจึงควรทันสมัยเป็นที่ยอมรับและสามารถนำมาประยุกต์กับการทำงานได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านหลักสูตร นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หลักสูตรมีวิชาเลือกโดยให้นิสิตเลือกเรียนวิชาจากสาขาและคณะใดก็ได้ที่เปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ แต่นิสิตไม่สามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ทั้งนี้เป็นเพราะวิชาที่เปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษในคณะและนอกคณะยังมีการเปิดสอนไม่มากนัก นอกจากนี้ นิสิตเห็นว่า หลักสูตรควรมีการเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม หลักสูตรควรมีเนื้อหาที่ทันสมัยและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ หลักสูตรควรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยจัดระบบการบริหารหลักสูตรให้เอื้ออำนวยต่อการเลือกวิชาเรียน ทั้งนี้ นิสิตแต่ละคนมีประสบการณ์และความสนใจในวิชาต่างๆ แตกต่างกัน การเปิดโอกาสให้นิสิตเลือกเรียนอย่างเสรีนั้นช่วยให้ นิสิตได้ศึกษาค้นคว้าตามความถนัดและความสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรสอดแทรกให้ผู้เรียนมีจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพด้วย ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 23-24) ที่กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญเป็นยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้สอนที่ต้องจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะตามความต้องการของผู้เรียนและให้ผู้เรียนมีความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ ไทยรักษ (2539 : 183) ที่ศึกษาทัศนะของ นักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า เนื้อหาวิชาของหลักสูตรควรมีความน่าสนใจ ทันสมัย และครอบคลุมในสาขาวิชาที่ศึกษา ควรให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจของตน และหลักสูตรควรเน้นการฝึกทักษะมากกว่าการท่องจำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (2543 : 111) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี พบว่า การจัดหลักสูตรต้องจัดให้มีความหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งหลักสูตรเหล่านี้จะมีลักษณะเด่นคือ มีความยืดหยุ่นสูง

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนบางรายวิชาไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์ และไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตาม นิสิตต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ตาม

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดคล้องกัน เพื่อให้ผลิตเกิดความรู้หรือเกิดทักษะทางวิชาชีพ เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมในบางรายวิชา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้นิสิตมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ดังที่จิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 28-30) ที่กล่าวว่า ผู้สอนเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอนของผู้สอนและการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และจากผลงานวิจัยของ นิพนธ์ วรรณเวช (2538 : 74) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้านการเรียนการสอนในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการจัดบริการทางวิชาการ นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตเห็นว่าควรจัดหาหนังสือ วารสารสาขาวิชาต่างๆ ให้หลายหลาก ทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอ นอกจากนี้ศูนย์คอมพิวเตอร์ควรจัดหาเครื่อง Printer และเครื่อง Scanner ที่ทันสมัยมาให้บริการ เนื่องจากเครื่องที่มีอยู่เก่าและผ้าห่มก็งานมาก การพิมพ์งานไม่คมชัด และควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงการให้บริการให้นิสิตแต่ละคนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มาให้บริการอย่างเพียงพอ และเจ้าหน้าที่ของศูนย์คอมพิวเตอร์ควรให้บริการกับนิสิตทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 : 81-82) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ช่วยให้การค้นคว้ามีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาสิ่งที่เกี่ยวข้องให้สามารถเอื้อประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา อันได้แก่ ห้องสมุด ควรกำหนดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมให้ห้องสมุดมีสภาพดังนี้ เช่น เปิดบริการให้ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้นักศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้อย่างสะดวก มีวารสาร หนังสือ ตำราที่ทันสมัย มีการนำเข้าวารสารจากต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานั้นๆ อย่างครบถ้วนและเพียงพอ ห้องปฏิบัติการทางเทคโนโลยีสารสนเทศควรมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อปฏิสัมพันธ์กับข้อมูล เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดสรรอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารให้เพียงพอต่อนักศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุกัญญา สุวรรณาคินทร์ (2535 : 116) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในด้านการจัดบริการทางวิชาการ พบว่า นักศึกษามีความต้องการให้ห้องสมุดจัดหาตำรา วารสาร เอกสารทางวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่

เปิดสอน หนังสือต้องมีคุณภาพดี เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงได้เป็นอย่างดี และควรมีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือไว้ให้บริการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

อย่างไรก็ตามนิสิตเห็นว่าทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนิสิตในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อของนิสิตหลักสูตรนานาชาติเป็นทุนที่ให้ป็นครั้งคราวและจำนวนทุนที่ได้รับไม่เพียงพอกับความต้องการของนิสิต ดังที่สำเนา ขจรศิลป์ (2533 : 43-44) ที่กล่าวว่า การจัดบริการทุนการศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมทางสติปัญญา ซึ่งทุนการศึกษาของสถาบันได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล มูลนิธิ ธนาคาร ห้างร้าน และบุคคลทั่วไป ซึ่งยังไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุกัญญา สุวรรณาคินทร์ (2535 : 114) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านการจัดการทางวิชาการที่เกี่ยวกับทุนอุดหนุนการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

2.4 ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต นิสิตเห็นด้วยกับสภาพ

แวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตเห็นว่าอาจารย์ไม่ได้ให้ความเป็นกันเองกับนิสิต ทำให้นิสิตไม่กล้าแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์ อาจารย์ไม่ให้ความสนใจและสอบถามความก้าวหน้าของงานที่มอบหมายให้นิสิตทำ และอาจารย์ไม่ได้แนะนำแหล่งความรู้ให้นิสิตได้ค้นคว้าเพิ่มเติม และการส่งเสริมให้นิสิตทำกิจกรรมทางวิชาการมีไม่มากนัก นอกจากนี้อาจารย์บางท่านไม่ค่อยมีเวลาให้กับนิสิต ทำให้นิสิตเข้าพบยาก ถึงแม้ว่าอาจารย์จะได้จัดตารางเวลา (Office Hour) ให้นิสิตเข้าพบได้ แต่เมื่อนิสิตไปพบบางครั้งก็ไม่สามารถพบกับอาจารย์ตามวัน เวลาที่ระบุได้ นิสิตส่วนใหญ่จึงไม่เข้าพบอาจารย์เพื่อขอคำแนะนำปรึกษา เมื่อมีปัญหาต่างๆ นิสิตจึงปรึกษากับเพื่อน ปรึกษากับรุ่นพี่ และปรึกษากับผู้ปกครองมากกว่าอาจารย์ นอกจากนี้อาจารย์ยังขาดทักษะและเทคนิคในการให้คำปรึกษา และไม่ได้เรียกนิสิตที่ดูแลรับผิดชอบมาประชุมเพื่อชี้แจงแนะนำหรือซักถามปัญหาเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ดังที่อำไพ สุจริตกุล (2523 : 146) ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์โดยการให้คำแนะนำปรึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ตลอดจนทัศนคติต่างๆ ระหว่างนิสิต นักศึกษากับอาจารย์ในฐานะผู้สอนทั้งในและนอกห้องเรียนจะช่วยเพิ่มพูนคุณภาพของนิสิต นักศึกษาในด้านความคิด ความเป็นอิสระทางวิชาการ ตลอดจนความมั่นใจในภูมิปัญญาของตนเอง และจะเป็นพลังส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่นิสิตนักศึกษาในการก้าวขึ้นเป็นนักวิชาการชั้นสูง และสอดคล้องกับสำเนา ขจรศิลป์ (2533 : 3) ที่กล่าวว่า ปัญหาหลัก คือ การขาดอาจารย์ที่ปรึกษา และขาดมาตรการที่จะทำให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ สถาบันอุดมศึกษาจึงควรพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะ

ช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโคแกน (Cogan. 1975 : 135-139) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์กับนิสิต จะทำให้การเรียนของนิสิตดีขึ้นยิ่งอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์กันมากเท่าใดนิสิตจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์และนิสิตจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนิสิต นิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์ จะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน จะส่งผลให้การเรียนของนิสิตดีขึ้น และจากผลการวิจัยของสุวัฒน์ ประเสริฐสม (2542 : 193) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาศาखाวิชาเศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านความร่วมมือทางวิชาการ นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างมหาวิทยาลัยไม่มากนัก โดยเฉพาะความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางวิชาการ การจัดอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างมหาวิทยาลัย นอกจากนี้การเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาระเบียบปฏิบัติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังไม่ยืดหยุ่นเท่าที่ควร นิสิตที่ไปแลกเปลี่ยนยังมีปัญหาเกี่ยวกับรายวิชาที่จะโอนหน่วยกิตซึ่งจะต้องมีขั้นตอนการพิจารณาเทียบรายวิชาโดยผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ผู้สอน หัวหน้าภาควิชา และคณะกรรมการประจำคณะ ทำให้ผลการเทียบรายวิชาล่าช้า นอกจากนี้นิสิตมีความเห็นว่าคณะควรมีสัญญาคือความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น และควรเปิดโอกาสให้นิสิตไปแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้มากกว่า 1 ภาคการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยในการไปแลกเปลี่ยน ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนให้นิสิตทราบอย่างทั่วถึง ควรมีการจัดสัมมนาหรือการประชุมร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้มากขึ้น ดังที่เทียนฉาย กิระนันท์ (2542 : 7) ที่กล่าวว่า โครงการแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะที่เป็นไปตาม “ข้อตกลงแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษา” กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งการรับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศมาศึกษาและการส่งนิสิตนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนยังต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนระยะสั้น เช่น 1-2 ภาคการศึกษา และมีการเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอมรรัตน์ ภิณูญอนันตพงษ์ (2546 : 141-142) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า ด้านหลักการของความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการเรียนการ

สอนยังขาดความชัดเจนและให้ความสำคัญกับหลักการของความร่วมมือทางวิชาการที่เน้นแนวคิดที่เป็นพื้นฐานส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่าหลักการที่เน้นการปฏิบัติงานจริง และในการจัดทำและพัฒนาโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้วย

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์และนิสิตมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์และนิสิตมีคุณวุฒิและวัยวุฒิที่แตกต่างกัน การมองสภาพแวดล้อมทางวิชาการจึงแตกต่างกัน และอาจารย์และนิสิตยังมีบทบาท หน้าที่ บุคลิกภาพ และความรับผิดชอบแตกต่างกัน ซึ่งอาจารย์มีหน้าที่สอนและให้คำปรึกษาแก่นิสิต ส่วนนิสิตมีหน้าที่เรียนและศึกษาหาความรู้จากอาจารย์ นอกจากนี้อาจารย์ยังมีประสบการณ์และคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติมานาน จึงทำให้อาจารย์สามารถเข้าใจและรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการมากกว่านิสิต ส่งผลให้อาจารย์และนิสิตมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกัน โดยอาจารย์เห็นว่าหลักสูตรได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสังคม โดยเน้นให้นิสิตมีความสามารถแลกเปลี่ยนความรู้เทคโนโลยีและประสบการณ์การดำเนินธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ ในด้านการเรียนการสอนอาจารย์เห็นว่าได้มีการวางแผนการสอนที่ดี มีวิธีการสอนที่หลากหลายและเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา นอกจากนี้อาจารย์เห็นว่าคณะได้จัดทรัพยากรที่สามารถอำนวยความสะดวกและจัดบริการได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ หนังสือวารสารของแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งมีระบบสืบค้นข้อมูลที่สะดวกรวดเร็ว มีเจ้าหน้าที่ให้บริการเพียงพอและเป็นกัน ในด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต อาจารย์เห็นว่าได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษากับนิสิตและยังได้จัดตารางเวลาให้นิสิตเข้าพบ ในด้านความร่วมมือทางวิชาการ อาจารย์เห็นว่าคณะมีนโยบายจัดโครงการให้อาจารย์และนิสิตไปศึกษาแลกเปลี่ยนดูงานกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมประชุม สัมมนาทางวิชาการร่วมกัน นอกจากนี้นิสิตยังสามารถเทียบโอนหน่วยกิตมาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาได้ ในขณะที่นิสิตเห็นว่าหลักสูตรควรมีการเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม หลักสูตรควรมีเนื้อหาที่ทันสมัยและส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ในด้านการเรียนการสอน นิสิตเห็นว่าอาจารย์ควรใช้วิธีการสอนที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะทางวิชาชีพ เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมในบางวิชา ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือ วารสารสาขาวิชาต่างๆ ให้หลากหลายและทันสมัย มีปริมาณเพียงพอ ส่วนศูนย์คอมพิวเตอร์ควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีปริมาณเพียงพอ เช่น เครื่อง Printer เครื่อง Scanner และควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงบริการให้นิสิตเพิ่มมากขึ้น ในด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต นิสิตเห็นว่า

อาจารย์ยังให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นไม่มากนัก ในด้านความร่วมมือทางวิชาการนิสิตเห็นว่า คณะมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน การศึกษาดูงาน และข่าวสารต่างๆ ระหว่างมหาวิทยาลัยยังมีไม่มากนัก โดยเฉพาะความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางวิชาการ การจัดอบรม การสัมมนาทางวิชาการ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกัน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา จึงทำให้อาจารย์และนิสิตมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติแตกต่างกัน ดังที่วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2537 : 63) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์ในอดีตของบุคคลที่รับรู้สภาพแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการรับรู้ที่เกิดขึ้น ผลของการรับรู้ที่ต่างกันระหว่างบุคคลต่างๆ มีส่วนมาจากประสบการณ์ในอดีตที่ต่างกันของบุคคล และจากผลงานวิจัยของรังสรรค์ หันสนเทียะ (2526 : 88) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนครราชสีมาในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า อาจารย์เป็นผู้รับนโยบายด้านการเรียนการสอน และด้านการบริหาร โดยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติงานสอนให้เกิดผลดีตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และจากผลงานวิจัยของนิพนธ์ วรรณเวช (2538 : 84) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า อาจารย์กับนักศึกษามีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงโดยรวมแตกต่างกัน

4. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการทำงานร่วมกัน และมีลักษณะงานที่คล้ายคลึงกัน เช่น อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือในกระบวนการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน การใช้สื่อ และการประเมินผลร่วมกัน อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงได้สอนและให้คำปรึกษาหารือกับนิสิตกลุ่มเดียวกัน ดังนั้นเมื่ออาจารย์ชายและอาจารย์หญิงได้ทำงาน ทำกิจกรรม มีการประชุมสัมมนาร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสาร มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติไม่แตกต่างกัน ดังที่สมยศ นาวิการ (2540 : 758) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกันจะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีทัศนคติ ค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน และจากผลงานวิจัยของประสงค์ วงศาโรจน์ (2541 : 95) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาครในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า อาจารย์เพศชายและอาจารย์เพศหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันต่างก็มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีได้จัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการไว้เป็นอย่างดี นอกจากนี้อาจารย์อยู่ในคณะเดียวกัน มีสภาพความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติไม่แตกต่างกัน ดังที่สมยศ นาวิการ (2540 : 763) ที่กล่าวว่า บุคคลที่ทำงานอยู่ภายในกลุ่มตามหน้าที่อาจจะแตกต่างกันไปบ้างอย่าง เช่น อายุ หรือประสบการณ์ พวกเขาจะคล้ายคลึงกันในเรื่องความเชี่ยวชาญทางเทคนิค สมาชิกยังมีอายุ ภูมิหลัง ค่านิยม การศึกษา และบุคลิกภาพคล้ายคลึงกันมากเท่าไร พวกเขายังมองเห็นสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกันมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวรรณ สุขสมภักดิ์ (2530 : 79) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตรนครศรีธรรมราชในทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรวิรา ศักดิ์สินทิ (2535 : 68) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยพลศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยพลศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์แม้จะมีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน แต่อาจารย์มีการทำงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น สอนในหลักสูตรนานาชาติเหมือนกันและสอนกับนิสิตหลักสูตรเดียวกัน มีการประชุม ปรึกษาหารือและทำงานร่วมกันในด้านการสอน การใช้สื่อ การประเมินผล และอาจารย์ยังมีการประชุม ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน นอกจากนี้อาจารย์ยังมีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติเป็นระยะเวลานานเช่นกัน จึงทำให้อาจารย์มองเห็นสภาพแวดล้อมทางวิชาการคล้ายคลึงกัน ส่งผลให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ดังที่ยืนต์ ชุ่มจิต (2530 : 103) กล่าวว่า บุคคลที่มีความคิดเห็นเหมือนกันเป็นไปตามธรรมชาติของคนที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า จึงมีความเห็น ความรู้สึกนึกคิดคล้ายกัน นั่นคือ คนที่เคยมีค่านิยมอย่างใดมาก่อน เมื่อมาอยู่ร่วมกันในสังคมใหม่ก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามพวกพ้องในสังคมใหม่ และจากผลงานวิจัยของอำพัน อ่องเอี่ยม (2541 : 145) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์

ในการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชชา ศักดิ์สินี (2535 : 68) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยพลศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในวิทยาลัยพลศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยพลศึกษาในทุกด้านและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

7. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างได้รับประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมทางวิชาการ หลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างก็เรียนจากหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายและโครงสร้างรายวิชาที่เหมือนกัน และได้เรียนจากอาจารย์ผู้สอนกลุ่มเดียวกัน อาจารย์ใช้วิธีการสอน สื่อการสอน และการประเมินผลในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเรียนการสอนจากอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มเดียวกัน ส่วนในด้านการจัดบริการทางวิชาการ นิสิตชายและนิสิตหญิงก็ได้ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกจากห้องสมุด และศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานที่เดียวกันในการสืบค้นข้อมูลและทำรายงาน นอกจากนี้ นิสิตชายและนิสิตหญิงยังทำรายงานและกิจกรรมทางวิชาการร่วมกัน จึงส่งผลให้นิสิตมีทัศนะไปในแนวทางเดียวกัน ดังที่บุญชัย จงกลณี (2526 : 26) ที่กล่าวว่า ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการศึกษานิสิตนักศึกษาว่า ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เกื้อกูลสนับสนุน สร้างสรรค์ และการถ่ายทอดวิชาการ ได้แก่ สภาพธรรมชาติ รวมทั้งวัตถุ สภาพสังคม จิตใจ และสติปัญญาของบุคลากรทุกฝ่ายที่ประกอบกิจการงาน และดำเนินชีวิตร่วมกันในมหาวิทยาลัยเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการที่ดี ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของไพโรจน์ ดั่งวิเศษ (2533 : 50-55) ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูสงขลา พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของประสงค์ วงศาโรจน์ (2541 : 95) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิตที่นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตชายและนิสิตหญิงมีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตหญิงจะมีความละเอียดอ่อนต่อสิ่ง

แวดล้อมรอบตัว มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความมานะอดทน ส่วนนิสิตชายจะชอบอิสระและพึ่งพาตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และชอบคบหากับเพื่อนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของคณิงนุช สุดไชยา (2540 : 63) ที่ศึกษาบุคลิกภาพนิสิตปริญญาตรี เอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายมีบุคลิกภาพชอบพึ่งตนเองและคบหากับเพื่อนต่างเพศ ส่วนนิสิตหญิงชอบช่วยเหลือผู้อื่นและมีความมานะอดทน ดังที่สำเนาวิชกรศิลป์ (2543 : 15) ที่กล่าวว่า ในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันมากทั้งด้านบุคลิกภาพ ภูมิหลัง ลักษณะที่มองเห็นภายนอก ได้แก่ รูปร่างหน้าตา ส่วนลักษณะที่อยู่ภายใน ได้แก่ ระดับสติปัญญาและเจตคติ จึงมีความแตกต่างกันด้วย นอกจากนี้ นิสิตหญิงอาจจะมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมมากกว่านิสิตชาย จึงทำให้นิสิตหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกัน ดังที่โซลเบิร์ก และคณะ (Solberg and others. 1994 : 275-279) ที่กล่าวว่า ผู้หญิงมักเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะขอเข้ารับคำปรึกษาจากอาจารย์มากกว่าผู้ชาย ปัจจัยเหล่านี้จึงอาจเป็นเหตุให้นักศึกษาหญิงเข้าพบอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาและได้รับคำแนะนำที่สามารถช่วยให้นักศึกษาแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการหรือด้านปัญหาทั่วไป นอกจากนี้ นิสิตมักจะปรึกษากับเพื่อนภายในกลุ่ม เมื่อเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมากกว่าที่จะปรึกษาอาจารย์ จากผลการวิจัยของอัจฉรวรรณ นารถพจนานนท์ (2536 : 27) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความรู้ ทัศนคติ บุคลิกภาพ คุณธรรม นักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน และจากผลงานวิจัยของธัญพร บุษปฤกษ์ (2543 : 105-106) ที่ศึกษาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษาและปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการและปัญหาทั่วไปแตกต่างกัน

8. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 2 เป็นนิสิตที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ได้เพียง 1 ปีการศึกษา จึงมีประสบการณ์ยังไม่มากนัก จะมีความรู้สึกว่าตนเองยังมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติในด้านต่างๆ ได้น้อยกว่า นอกจากนี้ นิสิตชั้นปีที่ 2 ยังมีประสบการณ์และมองเห็นสภาพแวดล้อมทางวิชาการในหลักสูตรนานาชาติได้น้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 4 ได้ศึกษาในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมาแล้ว 3 ปีการศึกษา ทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 รับรู้และมองเห็นสภาพแวดล้อมทางวิชาการในหลักสูตรนานาชาติในด้านต่างๆ อย่างทั่วถึงและ

หลากหลาย จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 ต้องการให้คณะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางวิชาการให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ลาเซิร์ส (Lazarus, 1969) ที่กล่าวว่า บุคคลต้องมีการปรับตัวและพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการภายในตนเอง และสภาวะแวดล้อมทางสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการปรับตัวของบุคคลนั่นเอง และจากผลการวิจัยของ อัมพัน อ่องเอี่ยม (2541 : 149) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมโดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการจัดบริการทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 2 เพิ่งเข้ามาใช้บริการจากห้องสมุดและศูนย์คอมพิวเตอร์เพียง 1 ปีการศึกษา จึงมีความรู้สึกที่ดีและยังรู้เห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จากห้องสมุดและศูนย์คอมพิวเตอร์ยังไม่มากนัก ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 ได้ใช้บริการจากห้องสมุดและศูนย์คอมพิวเตอร์มาแล้วถึง 3 ปีการศึกษา ทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 ได้รับรู้การบริการทั้งในด้านที่ดีและการบริการที่นิสิตยังต้องการให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง จึงส่งผลให้นิสิตชั้นปีที่ 2 และนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกัน ดังที่ธงชัย สันติวงษ์ (2535 : 62) ที่กล่าวว่า คนทุกคนทำการพินิจพิจารณาถึงความแตกต่างของสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่โดยการประเมินสิ่งต่างๆ จากที่เขาได้เห็นโดยอาศัยประสบการณ์ในอดีตที่ได้ประสบมาผสมผสานกับความต้องการและค่านิยมของเขาที่อยู่ภายในตัวเขา จึงทำให้ความเข้าใจจากการรับรู้หรือการมองสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไปด้วย และจากผลงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ หงษ์ทอง (2545 : 98) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่า นิสิตต่างชั้นปีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านบริการนิสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ และนิสิตสาขาวิชาการบัญชี มีการทำกิจกรรมร่วมกัน และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางวิชาการหลักสูตรนานาชาติเหมือนๆ กัน โดยด้านหลักสูตรทั้งสองสาขาวิชามีรายวิชาที่นิสิตต้องเรียนในรายวิชาเดียวกัน ยกเว้น วิชาเอกวิชาเลือกที่นิสิตเรียนแตกต่างกัน ส่วนในด้านการเรียนการสอนนิสิตทั้งสองสาขาวิชายังเรียนจากอาจารย์กลุ่มเดียวกัน และใช้วิธีการสอน สื่อการสอนและการประเมินผลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และนิสิตทั้งสองสาขาวิชายังใช้สิ่งอำนวยความสะดวกจากห้องสมุด ศูนย์

คอมพิวเตอร์จากสถานที่เดียวกัน นอกจากนี้หลักสูตรนานาชาติได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เน้นให้นิสิตทั้งสองสาขาได้มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน เช่น การต้อนรับน้องใหม่ การต้อนรับอาจารย์และนิสิตชาวต่างประเทศ การทัศนศึกษา ดูงาน เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้นิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศและสาขาวิชาการบัญชีมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติไม่แตกต่างกัน ดังที่ ฟาสซิงเจอร์ (Fassinger. 1995 : 82-95) ที่กล่าวว่า การที่นักศึกษามีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันจะทำให้เกิดบรรยากาศระหว่างกลุ่มในลักษณะดี กระตุ้นให้เกิดการดูแลซึ่งกันและกัน และจากผลงานวิจัยของสุมิตรา ชิตามร (2546 : 77-78) ที่ศึกษาทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตในกลุ่มคณะวิชาต่างกันมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ และสาขาวิชาการบัญชี มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการจัดบริการทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการเรียนการสอนของสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศแตกต่างจากสาขาวิชาการบัญชี โดยนิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศต้องใช้บริการห้องสมุดและศูนย์คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลต่างๆ จากอีเมล์และอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ ส่วนนิสิตสาขาวิชาการบัญชีจะเน้นทางด้านการปฏิบัติ เพื่อให้นิสิตสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง ดังนั้นนิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศจึงต้องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จากห้องสมุดและศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อประกอบการเรียนเป็นอย่างมาก จึงทำให้นิสิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศมีความเห็นว่าการจัดบริการยังไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการเท่าที่ควร จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้นิสิตทั้งสองสาขามีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติด้านการจัดบริการทางวิชาการแตกต่างกัน ดังที่ธงชัย สันติวงษ์ (2535 : 62) ที่กล่าวว่า คนทุกคนต่างผ่านเหตุการณ์สภาพแวดล้อมของเขาโดยยึดถือตามพื้นฐาน ประสบการณ์ และความต้องการที่มีมาจากอดีต ซึ่งพฤติกรรมการแสดงออกของคนต่างก็เป็นไปตามโลกทัศน์ของเขาที่มองเห็นหรือที่เขาเข้าใจ และจากผลงานวิจัยของกนกรัตน์ นาโคหทัย (2540 : 110) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาด้านบริการนักศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านหลักสูตร จากการศึกษาที่พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปานกลาง ผู้บริหารควรมีการประสานงานกับคณะต่างๆ เพื่อเปิดวิชาเลือกสำหรับให้นิสิตหลักสูตรนานาชาติเลือกเรียนตามความสนใจมากขึ้น และควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีรายวิชาเลือกที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้นิสิตได้มีโอกาสเรียนร่วมกับนิสิตหลักสูตรปกติและเปิดกว้างสำหรับนิสิตต่างประเทศที่มาแลกเปลี่ยนได้ด้วย

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาที่พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปานกลาง ผู้บริหารควรมีการจัดสัมมนาให้อาจารย์ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อหารูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การจัดอบรมการเขียนกรณีศึกษา การใช้วิธีการสอนที่เน้นให้นิสิตได้ร่วมแสดงความคิดเห็นมากขึ้น การทำโครงการที่เป็นการจำลองสถานการณ์จริง เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติจริง และให้นิสิตสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิตเพื่อก้าวเข้าสู่การประกอบอาชีพในอนาคต

3. ด้านการจัดบริการทางวิชาการ จากการศึกษาที่พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปานกลาง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดบริการทางวิชาการเป็นอย่างยิ่ง โดยควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นิสิตได้รับทราบข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับนิสิต มีการจัดหาแหล่งทุนการศึกษา และสวัสดิการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้นิสิตได้รับทราบอย่างทั่วถึง

4. ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต จากการศึกษาที่พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปานกลาง ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับนิสิตมากขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งในและนอกห้องเรียน และให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น การจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา การจัดนิทรรศการทางวิชาการ จัดกิจกรรมวันนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษา การจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น

5. ด้านความร่วมมือทางวิชาการ จากการศึกษาที่พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปานกลาง มหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศให้นิสิตและบุคลากรได้รับทราบ โดยผู้บริหารควรมีการทำความร่วมมือทางวิชาการที่หลากหลายเพื่อให้สามารถตอบสนองกับบุคลากรทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ
2. ควรทำวิจัยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติในระดับบัณฑิตศึกษา
3. ควรทำวิจัยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ กับคณะอื่นๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาวิชาการเกี่ยวกับโครงการแลกเปลี่ยนนิสิตกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ
5. ควรศึกษาแรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าศึกษาหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิตในการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนิสิตกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ นาควุฑุฑ. (2540). *สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพาณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิเทศสหการ. (2542). *ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กองวิเทศสัมพันธ์. ทบวงมหาวิทยาลัย. (2534, 28 - 30 มกราคม). *รายงานการสัมมนา ระดับชาติ เรื่อง ความเป็นสากลของการอุดมศึกษาไทย ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้*
จอมเทียน.ชลบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- (2542, 7 พฤษภาคม). *รายงานการประชุมเรื่องเราได้อะไรจากความตกลงกับต่างประเทศ*. ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์เกท. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). *มหาวิทยาลัยที่ทางแยก : จุดประกายวิสัยทัศน์อุดมศึกษาไทยในอนาคต*. กรุงเทพฯ : บริษัท ชัคเชสมิเดีย จำกัด.
- เกษกานดา สุภาพจน์. (2533). *การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา- การเลขานุการของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2529*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *สภาพการณ์ในประเทศแผน 8*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณินุช สุดไชยา. (2540). *บุคลิกภาพของนิสิตปริญญาตรีเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2539*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545). *อุดมศึกษาไทย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทย- ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. (2546). *การพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย*

- เอกชน. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ด.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรศักดิ์ นพคุณ. (2547). *คู่มือการเรียนการสอนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2547). (ออนไลน์), แหล่งที่มา :
[http:// www.academic.chula.ac.th/thaiver/curriculum/inter/international02.htm](http://www.academic.chula.ac.th/thaiver/curriculum/inter/international02.htm).
วันที่สืบค้น 4 กุมภาพันธ์ 2547.
- (2547). (ออนไลน์), แหล่งที่มา :
[http:// www.academic.chula.ac.th/thaiver/curriculum/inter/international03/htm](http://www.academic.chula.ac.th/thaiver/curriculum/inter/international03/htm).
วันที่สืบค้น 4 กุมภาพันธ์ 2547.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โรงพิมพ์อัสสัม เพรส.
- “ข้าแห่งธุรกิจการศึกษานานาชาติของไทยเดินเตาะแตะสวนทางนโยบาย,” (2544, 9
กรกฎาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. 21 (1090) : 18 -19.
- ชูเวช ชาญสง่าเวช. (2543). *อุดมศึกษาไทยในเวทีโลก*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2540 ก, มิถุนายน). “สรุปรายงานผลการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล
ทบวงมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ 2540 (ธันวาคม 2539 - มีนาคม 2540),”
อนุสารอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ. 23 (228) : 5 - 7.
- (2540 ข, กันยายน). “ผลการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ
พ.ศ. 2540,” *อนุสารอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ. 23 (231) : 20 - 22.
- (2540 ค, พฤศจิกายน). “ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบัน
ในต่างประเทศ,” *อนุสารอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ. 23 (233) : 7- 9.
- (2542, สิงหาคม). “โครงการนำร่องด้านการถ่ายโอนหน่วยกิตของ UMAP ภายใต้
โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับต่างประเทศ
ประจำปีงบประมาณ 2542,” *อนุสารอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ. 25 (254) : 6.
- (2544, ธันวาคม). “กลยุทธ์การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี,”
อนุสารอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ. 27 (282) : 4 -14.
- (2545, กุมภาพันธ์). “สรุปผลงานของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปี
งบประมาณ 2544,” *อนุสารอุดมศึกษา*. 28 (284) : 3.
- ทวีศักดิ์ วงษ์ธานี. (2545). *ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดบริการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
ศรีปทุม*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ทวีศิลป์ สารเสน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียน
ในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
จงเจริญการพิมพ์.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร และคณะ. (2540) รายงานการวิจัยเรื่องความเป็นสากลของการอุดมศึกษา
ไทย. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. (2544). สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและผู้สำเร็จ
การศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2542). “ปีที่ 82 แห่งการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” จุฬาย
ของเรา (ลำดับที่ 2). สำนักงานนิเทศสัมพันธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). พฤติกรรมองค์กร : การศึกษาการบริหารพฤติกรรมองค์กรเชิง
บริหาร. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ธัญพร บุษปฤกษ์. (2543). บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษาและปัญหาในการ
ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธนวิซการพิมพ์
จำกัด.
- นิพนธ์ วรรณเวช. (2538). สภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในทัศนะของผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชัย จงกลณี. (2531, มิถุนายน-กันยายน). “บรรยากาศทางวิชาการในมหาวิทยาลัย :
อุดมคติที่ยาก,” วารสารศึกษาศาสตร์. 12 (6) : 24 - 26.
- ปทีป เมธาคูณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : กระบวนการพัฒนา. กรุงเทพฯ : นิชน
แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด.
- ประจวบ ไชยสาส์น. (2541). เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ เรื่องมหาวิทยาลัยเกษตร-
ศาสตร์กับการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค.
กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

- ประสงค์ วงศาโรจน์. (2541). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาครในทัศนะของ
ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ
บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์สื่อเสริม.
ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงาน. (2543, พฤศจิกายน). *ประมวลเกณฑ์มาตรฐานและ
หลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2543*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : 55.
- ฝ่ายวางแผนและพัฒนา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2537, เมษายน). *ทิศทางการพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2540 - 2554)*.
- ฝ่ายวิชาการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2539, กันยายน - พฤศจิกายน). "การมุ่งสู่ความเป็น
นานาชาติด้านวิชาการ," *วิทยาวิวัฒน์*. 2 (3) : 8-9.
- ฝ่ายวิชาการ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. (2537). *แบบเสนอขอเปิดหลักสูตรใหม่
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่าง
ประเทศ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
----- (2539 ก). *แบบเสนอหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) สาขาวิชา
การบัญชี. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
----- (2539 ข). *แบบเสนอหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) สาขาวิชา
การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
----- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. (2543 ก). *รายงานการประเมินตนเอง. คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
----- (2543 ข). *แบบเสนอหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) สาขาวิชา
การบัญชี. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
----- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. (2546 ก). *หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2546. คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
----- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. (2546 ข). *คู่มือการศึกษา. คณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
----- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. (2547). *คู่มือการศึกษา. คณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
พงษ์พัชรินทร์ พุฒวันนะ. (2543, มกราคม). "วิสัยทัศน์ผู้นำอุดมศึกษาไทยสู่ความเป็น
นานาชาติ," *วารสารกระแสนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ. 1 (1) : 26 - 31.

- พรชูลี อาชาวำรุง. (2540). รายงานการสัมมนาเรื่อง “การอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน = HIGHER EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMEN,” โดยนิติตระดับ
 ดุษฎีบัณฑิต วันที่ 9. คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). “แนวทางการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารการอุดมศึกษา : รูปแบบการจัดกลุ่มอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพปัจจุบัน รวมบทความวิชาการอุดมศึกษา,”
 กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พรเทพ ไทรรักษ์. (2539). ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
 ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ และชูศรี วงศ์รัตน์. (2528). เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 วิจัย
 ทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พอพันธ์ วัชจิตพันธ์. ผู้ให้สัมภาษณ์, ฉันทลักษณ์ จันทรศิริ ผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานหลักสูตร
 นานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เมื่อวันที่ 30
 กรกฎาคม 2545.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย, วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. (2543,
 พฤศจิกายน). รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง “การพัฒนาระบบ การเรียนรู้ในระดับ
 ปริญญาตรี,” กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- (2547). คู่มือการเรียนการสอนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พูลศิลป์ เกษร. (2536). การจัดบริการนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตใน
 กรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
 (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2534, เมษายน-มิถุนายน). “ความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัยและ
 บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาไทย,” วารสารครุศาสตร์. 19 (4) : 9 - 36.
- ไพรัช รัชพงษ์ และพิเชษฐ์ ดุรงเวโรจน์. (2541). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา.
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ.
- ไพโรจน์ ดำรงวิเศษ. (2533). การศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู
 สงขลา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2523). เอกสารประกอบการสอน วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภาคี วงษ์พานิชย์. (2536). *ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาโครงการการศึกษา
สำหรับบุคลากรประจำการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยครู
สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกโรงเรียน). กรุงเทพฯ :*
บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญโญ พานิชพันธ์ และคณะ. (2541). *การศึกษาสถานภาพของกระบวนการเรียนการสอนทาง
วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ. คณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2530). *ความเป็นครู. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ.*
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. (2541). *เทคนิคและวิธีการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.*
- รังสรรค์ หันสน์เทียะ. (2526). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนครราชสีมาในทัศนะของผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- เรวัตร ชาตวิริยชัย. (2539). *การบริหารองค์การยุคใหม่. กรุงเทพฯ. ธรรมนิติ.*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2528). *หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.*
- วรพรรณ อภิชัย. (2535). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการ
การจัดหลักสูตรนานาชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- วัชรรา ตักดีสินทิ. (2535). *สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยพลศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- (2537). *เอกสารประกอบการสอนเรื่องการสอนแบบสมดุล. ภาควิชาการ
อุดมศึกษา. คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- (2543). *การพัฒนานิสิตนักศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา. คณะครุศาสตร์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2525). *การวางแผนผังและการพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ขนิษฐา
การพิมพ์.*
- วิจิตร สินสิริ. (2521, ธันวาคม). "การศึกษาของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย," *วารสารอุดมศึกษา มศว.
ประสานมิตร. 1 : 1-8.*
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.*
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2537). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มூลฐานทางพฤติกรรมเพื่อ
การออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- ศรีนวล สถิตวิทยานันท์. (2542). *การพัฒนา รูปแบบการประเมินตนเองด้านการจัดการเรียน การสอนของอาจารย์ในสถาบันการศึกษาพยาบาล*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน โกศลวัฒน์ และศิริพร สิริไพโรจน์. (2541, สิงหาคม). “หลักสูตรนานาชาติ,” *บัณฑิต ศึกษาสารสนเทศ*. มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ. 9 (51) : 24.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด.
- สมสุข ธีระพิจิตร. (2544). “นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในระดับอุดมศึกษา,” *ในรวมบทความ วิชาการ การอุดมศึกษา*. คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสารนิเทศ. (2540, 11 สิงหาคม). “จุฬาฯ โลกาภิวัตน์,” *จุฬาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ. 40 (26) : 3.
- สำนักบริหารวิชาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2543, 29 มิถุนายน). *แผนแม่บทการประกัน คุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2543-2545)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2533). *หลักการกิจกรรมนักศึกษา*. กรุงเทพฯ : กองกิจการนิสิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สกุญญา สุวรรณคตินทร์. (2535). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา ชินะจิตร. (2540). *ความเป็นนานาชาติบนเส้นทางอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2542 ก, มีนาคม - มิถุนายน). “แนวคิดและการดำเนินงานเพื่อก้าวสู่ ความเป็นนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” *จามจุรี*. 3 (2) : 14 - 20.
- (2542 ข, กรกฎาคม-ตุลาคม). “แนวคิดและการดำเนินงานเพื่อก้าวสู่ความเป็น นานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” *จามจุรี*. 3 (2) : 33 - 37.
- สุธรรม อารีกุล และคณะ. (2540, เมษายน). *โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง อุดมศึกษาไทย : วิฤต และทางออก*. กรุงเทพฯ.
- สุภัตรา วีรพลิน. (2536). *การศึกษาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุมิตรา ชิตามร. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
 ปฏิญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- สุพร ตั้งสมวรพงษ์. (2545, 8 - 9 สิงหาคม). "การพัฒนาบัณฑิตในศตวรรษที่ 21," เอกสาร
 ประกอบการสัมมนาชุดที่ 1 กระบวนทัศน์และกลยุทธ์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาบน
 เส้นทางการปฏิรูปการเรียนรู้.
- สุวรรณ สุขสมภักดิ์. (2530). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขต*
เกษตรนครศรีธรรมราช ในทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร. ปฏิญานินพนธ์
 กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ ประเสริฐสม. (2542). *ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา*
เศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนักศึกษา. วารสารวิจัย. 2 (1) : 193. บทความย่อ.
- เสริมศรี ไชยศรี, สุพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง. (2543). *หลักเกณฑ์และรูปแบบการ*
พัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ เลวลีย์. (2536). *การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบโรงเรียน*.
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- เสาวลักษณ์ อภิวัต. (2541). *การจัดบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
ประสานมิตร. ปฏิญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ ภิญโญนนตพงษ์. (2546). *การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียน*
การสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. ปฏิญานินพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพันธุ์ ประสิทธิรัตน์. (2533). *รายงานการวิจัย : การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของ*
นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
 เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- อรุณี โคตรสมบัติ. (2542). *การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพ*
แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์.
 วิทยานินพนธ์ ค.ม.(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ถ่ายเอกสาร.

- อัจฉรวรรณ นารถพจนานนท์. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- อัฐพร หิรัญพฤษ. (2539). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรสภาพแวดล้อมสถาบัน
กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษายาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อาภรณ์ แก่นวงศ์. (2535). การศึกษาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- อำนาจ บัวศิริ. (2539). การพัฒนารูปแบบมหาวิทยาลัยสงฆ์นานาชาติในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อำพัน อ่องเอี่ยม. (2541). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์
และนักศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพ สุจริตกุล. (2523). “คุณภาพนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย,” ใน เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา.
บรรณาธิการโดยไพฑูรย์ สีนลารัตน์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Adelman, C. (1992). “Accreditation,” in *The Encyclopedia of Higher Education*, volume II.
Oxford : Pergamon Press.
- Ashworth, Allan and Roger, C. Harvey. (1994). *Assessing Quality in Further and Higher
Education*. London : Jessica Kingsley Publishers.
- Astin, Alexander W. (1968). *The College Environment*. New York : American Council on
Education.
- Astin, Alexander W. (1993). *What Matters in College? Four Critical Years Revisited*. San
Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Astin, Alexander W. and J. L. Holland. (1961). The Environment Technique,” A Way to
Measure College Environment. New York : American Council on Education.
308 - 316.
- Astin, Alexander W. and Calvin, B.T. Lee. (1972). “The Student,” *The Invisible Colleges*.
United State of American. 67.

- Atwood, Alvin R. (1973, January). "A Study of Student Personnel Service Available in College of Church of Nazarene in United States with Recommendation for Improvemen," *Dissertation Abstracts International* : 4402 - A.
- Bloom, Benjamin S. (1976). *Human Characters and School Learning*. New York : McGraw-Hill Book Co.,
- Brown, B.B., S.A. Eicher and S. Petrie. (1986, January). "The Importance of Peer Affiliation in Adolescence," *Journal of Adolescence*. 9 (1) : 73 - 96.
- Chadwick, Prescilla. (1995). "TQM at South Bank University : Issues in Teaching and Learning," *Quality Assurance in Education*. West Yorkshire : MCB University Press. 3 (1) : 39 - 44.
- Chickering, Authur W. and Z.F.Gamsom. (1991). Seven Principles for Good Practice in Undergraduate Education. In A.W. Chickering and Z.F. Gamson (eds.) *New Directions for Teaching and Learning*.
- Chickering, Authur W. and Robert Blackburn. (1970). *The Undergraduate*. Unpublished Manuscript.
- Cogan, Morris L. (1975, January). "Studies of Teacher Behavior," *The Journal of Experimental Education*. 26 : 135 - 139.
- Cronbach, Lee J. (1984). *Essential of Psychological Testing*. 4th ed. New York : Haper & Row.
- Davis, James R. (1995). *Interdisciplinary Course and Team Teaching*. Phoenix : American Council on Education and the Orys Press.
- Fassinger, Polly A. (1995, January-February). "Understanding Classroom Interaction," *The Journal of Higher Education*. 82 - 95.
- Feldman, Kenneth. A. (1972). "Assessing the Influences of Different College Environment," in *College and Student*. New York : Pergamen Press.
- Feldman, Kenneth. A. and Theodore, M. Newcomb. (1969). *The Impact of College on Students*. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. New York : McGraw-Hill.
- Gibbs, Graham and Alan, Jenkins. (1994). *Teaching Large Class in Higher Education*. London : Kogan Page.
- Glasser, Robert. (1962). *Prospective in Programming*. New York : Macmillan.

- Harold, Roger D. (1976, February). "The Control of Student Extra-Curricular Life in American Higher Education," *Dissertation Abstracts*. 27 (8) : 233.
- Heimlich, Joe E. and Emmalon Norland. (1994). *Developing Teaching Style in Adult Education*. San Francisco : Jossey-Bass Inc.
- Heist, Paul. (1970). "Creative Students : College Transients," in *The Creative College Student : and Unmet College*. Berkley : Jossey-Bass Inc.
- Hickie, Desmond and Martin, Sawkins. (1996). "Quality in Industry and Education : Finding Common Group," in *Quality Assurance in Education*. West Yorkshire : MCB University Press. 4 (4) : 4 - 9.
- Huebner, L.A. (1989). "Interaction of Student and Campus," in U. Delworth, G.R. Hanson and Associates *Student Services A Handbook for the Profession*. 2nd San Francisco : Jossey-Bass.
- Kemp, Jerreld E. and Don E. Smellie. (1989). *Planing, Producer and Using Instructional Media*. New York : Harper and Row.
- Knight, J. and Wit, H. (1997). *Internationalization of Higher Education in Asia Pacific Countries*. Publishes by the European Association for International Education (EAIE).
- Knowles, A. S. (1977). *The International Encyclopedia of Higher Education*. Volume 5. San Francisco : Jossey-Bass Publisher.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970, November). "Determining Sample Size for Research Activities," 30 (4) : 608.
- Layman, Barbara J. (1976, May). "Perceptions of College Environment at Oklahoma State University by Incoming Freshman Students". *Dissertation Abstracts International*. 36 (11) : 7210 - A.
- Lazarus, R. S. (1969). *Pattern of Adjustment and Human Effectivemnt*. New York : McGraw-Hill Book Co., Ltd.
- Likert, R.A. (1932). "Technique for the Measurement of Attitudes," *Arch Psychological*.
- Norman, B. T. (1966). *Introduction to College Life*. Boston : Houghton Mifflin Company.
- Pace, C.R. and G.G. Stern (1965, April). "An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment," *Journal of Educational Psychology*. 56 (2) : 260 - 277.
- Pascarella, E.T. and P.T. Terenzini. (1991). *How College Effects Students*. San Francisco : Jossey-Bass.

- Ramen, K.C. (1974, August). "Expectations of the Clinical Instructor as Role Model," *The Journal of Nursing Education*. 13 : 33 - 39.
- Ramsden, Paul. (1992). *Learning to Teach in Higher Education*. London : Mackays of Chattam, Kent.
- Reilly, D.E. (1980). *Behavioral Objectives Evaluation in Nursing*. New York : Appleton-Century Corfts.
- Sandford, Nevitt. (1972). "Implication of Personality Studies for Curriculum and Personnel Instructional Climates," *The Journal of Education Campus*. The University of Texas.
- Saylor, Galen J. and William, M. Alexander. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York : Holt, Rinehart and Winston Inc.
- Smith, Brenda and Sally, Brown. (1995). *Research Teaching and Learning in Higher Education*. London : Kogan Page Limited.
- Solberg, V.S. and other. (1994, April). "Asian-American Students' Serving of Problems and Willingness to Seek help from University Counseling Centers : Role of Previous Counseling Experience, Gender, and Ethnicity". *Journal of Counseling Psychology*. 41 (4) : 275 - 279.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt World Inc.
- - - - - (1978). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace and World.
- Unesco. (1998, October). *Higher Education in Twenty-first Century : Vision and Action*. Working Document, World Conference on Higher Education, held in Paris, France. 5 - 9.
- Unesco, APEID. (1982). *Integrating Subject Areas in Primary Education Curriculum : A Joint Innovation Project*, Regional Office of Education in Asia and the Pacific, Bangkok.
- Walsh, W.W. (1973). *Theories of Person Environment Interaction : Implication for the College Student*. Iowa. The American College Testing Program.
- Wynne, E.A. and Ryan, K. (1993). *Reclaiming our Schools : A Handbook on Teaching Character, Academics, and Discipline*. New York : Macmillan.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับอาจารย์)

เรื่อง สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ

2. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาข้อคำถาม และตอบคำถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา และปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่านในครั้งนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. วุฒิการศึกษา	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
3. ประสบการณ์ในการสอน	☐ 1-5 ปี	☐ 6-10 ปี ☐ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็น

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านหลักสูตร</u>						
1.	หลักสูตรตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนตามสาขาที่ต้องการเพื่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต.....					
2.	หลักสูตรมุ่งยกระดับมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจสู่ระดับสากล.....					
3.	หลักสูตรมุ่งเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ.....					
4.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....					
5.	หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน.....					
6.	หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ.....					
7.	รายวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง.....					
8.	หลักสูตรมีรายวิชาต่างๆ ให้เลือกได้ตามความสนใจของผู้เรียน.....					
9.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาที่เรียนทันสมัยกับสภาพการณ์ปัจจุบัน.....					
10.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรมีความเป็นสากล.....					
11.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาสอดแทรกให้ผู้เรียนมีจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านการจัดการเรียนการสอน</u>						
12.	ท่านชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียนและการวัดผลอย่างชัดเจน.....					
13.	ท่านอธิบายเนื้อหาวิชาให้นิสิตเข้าใจอย่างชัดเจน.....					
14.	ท่านให้ความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับวิชาที่สอนอยู่เสมอ.....					
15.	ท่านใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละรายวิชา.....					
16.	ท่านเข้าสอนตรงตามเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ.....					
17.	ท่านสนับสนุนให้นิสิตใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน.....					
18.	ท่านใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน.....					
19.	ท่านมีวิธีการสอนที่มีความหลากหลายรูปแบบตามลักษณะรายวิชา.....					
20.	การจัดการเรียนการสอนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น.....					
21.	บรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นิสิตชาวไทยและนิสิตต่างชาติสามารถเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน....					
22.	การจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหาที่เป็นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ....					
23.	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน.....					
24.	ท่านใช้ตำราทั้งในประเทศและต่างประเทศประกอบการสอน.....					
25.	การวัดและประเมินผลการเรียนของนิสิตมีความเหมาะสมตามลักษณะรายวิชา.....					
26.	การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านการจัดบริการทางวิชาการ</u>						
27.	ห้องสมุดมีเอกสารทางวิชาการประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ของแต่ละสาขาวิชาอย่างเพียงพอ.....					
28.	ห้องสมุดมีเอกสารทางวิชาการประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ที่ทันสมัย.....					
29.	ห้องสมุดมีการให้บริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ที่สะดวก...					
30.	เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอ.....					
31.	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดมีความสุภาพเป็นกันเอง..					
32.	การกำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อการให้บริการของห้องสมุดเหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้บริการ.....					
33.	กำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อการให้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์เหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้บริการ.....					
34.	การให้บริการอีเมล (e-mail) และอินเทอร์เน็ต (internet) จากศูนย์คอมพิวเตอร์มีความรวดเร็วต่อการใช้งาน.....					
35.	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของศูนย์คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในการค้นคว้ามีเพียงพอกับผู้ใช้บริการ.....					
36.	คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งทุนการศึกษาและวิจัยของหลักสูตรนานาชาติอย่างทั่วถึง.....					
37.	คณะมีการจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนิสิตหลักสูตรนานาชาติ.....					
38.	คณะมีทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อในปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนิสิตหลักสูตรนานาชาติ.....					
39.	การจัดบริการด้านการลงทะเบียนมีความสะดวก รวดเร็ว.....					
40.	บริการด้านการถ่ายเอกสารมีปริมาณเพียงพอ.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการจัดบริการทางวิชาการ

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<u>ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต</u>						
41.	ท่านกำหนดตารางเวลาให้นิสิตเข้าพบได้โดยการนัดหมายล่วงหน้า.....					
42.	ท่านช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่นิสิตที่มีปัญหาทางการเรียน...					
43.	นิสิตสามารถสอบถามท่านเมื่อมีปัญหาในรายวิชาที่เรียน.....					
44.	ท่านแนะนำแหล่งความรู้ให้นิสิตได้ค้นคว้าเพิ่มเติม.....					
45.	ท่านให้ความสนใจและสอบถามความก้าวหน้าของงานที่มอบหมายให้นิสิตรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ.....					
46.	ท่านให้ความเป็นกันเองกับนิสิตทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน.....					
47.	นิสิตสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการกับท่านได้.....					
48.	ท่านสนับสนุนการทำกิจกรรมทางวิชาการของนิสิต.....					
49.	ท่านสนับสนุนให้นิสิตมีพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม.....					
50.	ท่านเอาใจใส่นิสิตอย่างสม่ำเสมอทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน.....					
51.	ท่านเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
	<u>ด้านความร่วมมือทางวิชาการ</u>					
52.	คณะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการไปศึกษาแลกเปลี่ยนหรือดูงานกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
53.	คณะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
54.	คณะจัดให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
55.	คณะจัดให้มีโครงการความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางวิชาการการวิจัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
56.	คณะสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
57.	ระเบียบการเทียบโอนหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่เป็นคู่สัญญามีความชัดเจน.....					
58.	ระเบียบปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนนิสิตของมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศมีความยืดหยุ่น.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านความร่วมมือทางวิชาการ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับนิสิต)

เรื่อง สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านบริการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต และด้านความร่วมมือทางวิชาการ

2. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาข้อคำถาม และตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา และปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านในครั้งนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. ชั้นปีที่ศึกษา	☐ ชั้นปีที่ 1	☐ ชั้นปีที่ 2
	☐ ชั้นปีที่ 3	☐ ชั้นปีที่ 4
3. สาขาวิชาที่ศึกษา	☐ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ	
	☐ สาขาวิชาการบัญชี	

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็น

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านหลักสูตร</u>						
1.	หลักสูตรตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนตามสาขาที่ต้องการเพื่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต.....					
2.	หลักสูตรมุ่งยกระดับมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจสู่ระดับสากล.....					
3.	หลักสูตรมุ่งเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ.....					
4.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....					
5.	หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน.....					
6.	หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ.....					
7.	รายวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง.....					
8.	หลักสูตรมีรายวิชาต่างๆ ให้เลือกได้ตามความสนใจของผู้เรียน...					
9.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาที่เรียนทันสมัยกับสภาพการณ์ปัจจุบัน.....					
10.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรมีความเป็นสากล.....					
11.	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาสอดแทรกให้ผู้เรียนมีจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านการจัดการเรียนการสอน</u>						
12.	อาจารย์ชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียนและการวัดผลอย่างชัดเจน.....					
13.	อาจารย์อธิบายเนื้อหาวิชาให้นิสิตเข้าใจอย่างชัดเจน.....					
14.	อาจารย์ให้ความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับวิชาที่สอนอยู่เสมอ.....					
15.	อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละรายวิชา.....					
16.	อาจารย์เข้าสอนตรงตามเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ.....					
17.	อาจารย์สนับสนุนให้นิสิตใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน.....					
18.	อาจารย์ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน....					
19.	อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่มีความหลากหลายรูปแบบตามลักษณะรายวิชา.....					
20.	การจัดการเรียนการสอนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น.....					
21.	บรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นิสิตชาวไทยและนิสิตต่างชาติสามารถเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน....					
22.	การจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหาที่เป็นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ....					
23.	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน.....					
24.	การจัดการเรียนการสอนมีการใช้เอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....					
25.	การวัดและประเมินผลการเรียนของนิสิตมีความเหมาะสมตามลักษณะรายวิชา.....					
26.	การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านการจัดบริการทางวิชาการ</u>						
27.	ห้องสมุดมีเอกสารทางวิชาการประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ของแต่ละสาขาวิชาอย่างเพียงพอ.....					
28.	ห้องสมุดมีเอกสารทางวิชาการประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ที่ทันสมัย.....					
29.	ห้องสมุดมีการให้บริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ที่สะดวก...					
30.	เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอ.....					
31.	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดมีความสุภาพเป็นกันเอง..					
32.	การกำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อให้บริการของห้องสมุดเหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้บริการ.....					
33.	กำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อให้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์เหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้บริการ.....					
34.	การให้บริการอีเมล (e-mail) และอินเทอร์เน็ต (internet) จากศูนย์คอมพิวเตอร์มีความรวดเร็วต่อการใช้งาน.....					
35.	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของศูนย์คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในการค้นคว้ามีเพียงพอกับผู้ใช้บริการ.....					
36.	มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งทุนการศึกษาและวิจัยของหลักสูตรนานาชาติอย่างทั่วถึง.....					
37.	มีการจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนิสิตหลักสูตรนานาชาติ.....					
38.	ทุนอุดหนุนเพื่อการศึกษาต่อมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนิสิตหลักสูตรนานาชาติ.....					
39.	การจัดบริการด้านการลงทะเบียนมีความสะดวก รวดเร็ว.....					
40.	บริการด้านการถ่ายเอกสารมีปริมาณเพียงพอ.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการจัดบริการทางวิชาการ

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต</u>						
41.	อาจารย์จัดตารางเวลาให้นิสิตเข้าพบได้โดยการนัดหมายล่วงหน้า.....					
42.	อาจารย์ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่นิสิตที่มีปัญหาทางการเรียน.....					
43.	นิสิตสามารถสอบถามอาจารย์เมื่อมีปัญหาในรายวิชาที่เรียน.....					
44.	อาจารย์แนะนำแหล่งความรู้ให้นิสิตได้ค้นคว้าเพิ่มเติม.....					
45.	อาจารย์ให้ความสนใจและสอบถามความก้าวหน้าของงานที่มอบหมายให้นิสิตรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ.....					
46.	อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนิสิตทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน.....					
47.	นิสิตสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการกับอาจารย์ได้..					
48.	อาจารย์สนับสนุนการทำกิจกรรมทางวิชาการของนิสิต.....					
49.	อาจารย์สนับสนุนให้นิสิตมีพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม.....					
50.	อาจารย์เอาใจใส่นิสิตเมื่ออยู่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน.....					
51.	อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
<u>ด้านความร่วมมือทางวิชาการ</u>						
52.	คณะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการไปศึกษาแลกเปลี่ยนหรือดูงานกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
53.	คณะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
54.	คณะจัดให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
55.	คณะจัดให้มีโครงการความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางวิชาการการวิจัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
56.	คณะสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ.....					
57.	ระเบียบการเทียบโอนหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่เป็นคู่สัญญามีความชัดเจน.....					
58.	ระเบียบปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนนิสิตของมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศมีความยืดหยุ่น.....					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านความร่วมมือทางวิชาการ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พอพันธ์ วัชจิตพันธ์
ประธานดำเนินงานหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ จลีพร โกลากุล
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์
อาจารย์ประจำภาควิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวางแผนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา
อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค
หนังสือรับรองเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง
คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.530	21	3.070	41	2.778
2	4.703	22	5.205	42	3.754
3	4.474	23	4.502	43	3.982
4	4.512	24	3.313	44	4.374
5	3.929	25	3.866	45	4.181
6	3.416	26	4.119	46	5.372
7	4.860	27	4.357	47	5.191
8	5.126	28	4.878	48	4.275
9	3.380	29	4.165	49	4.238
10	4.732	30	3.845	50	3.176
11	2.977	31	5.574	51	4.512
12	3.811	32	3.061	52	5.798
13	3.252	33	3.699	53	7.232
14	4.416	34	3.664	54	4.743
15	4.222	35	4.610	55	6.346
16	3.213	36	5.867	56	5.151
17	2.177	37	5.733	57	4.520
18	1.941	38	4.690	58	3.243
19	3.819	39	3.032		
20	2.909	40	3.313		

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9686

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวฉันทลักษณ์ จันทร์ศรี
วันเดือนปีเกิด	17 กรกฎาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	19/260 บ้านฟ้ากรีนพาร์ค รังสิต คลอง 2 ถนนเสมาฟ้าคราม ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 12130
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ฝ่ายวิชาการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330 โทร. 0 2218-5776, 0 2218-5783
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนอุตสาหกรรม
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตพณิชยการพระนคร
พ.ศ. 2533	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) วิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ